

I

(Ανακωνώσεις)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΔΑΣΟΚΟΜΙΑΣ 2007–2013

(2006/C 319/EK)

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- (1) ðΤο άρθρο 33 της συνθήκης καθορίζει τους στόχους της κοινής γεωργικής πολιτικής. Κατά την εκπόνηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και των ειδικών μεθόδων για την εφαρμογή της, λαμβάνεται υπόψη ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της γεωργικής δραστηριότητας, που απορρέει από την ειδική δομή της γεωργίας και από τις διαρθρωτικές και φυσικές ανισότητες μεταξύ των διαφόρων γεωργικών περιοχών, η ανάγκη βαθμιαίας εφαρμογής των κατάλληλων προσαρμογών και το γεγονός ότι η γεωργία αποτελεί ένα τομέα στενά συνδεδεμένο με το σύνολο της οικονομίας. Η προσφυγή σε κρατικές ενισχύσεις δικαιολογείται μόνον εάν συνάδει προς τους στόχους της πολιτικής αυτής.
- (2) Με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1782/2003 του Συμβουλίου, της 29ης Σεπτεμβρίου 2003, για τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στήριξης στα πλαίσια της κοινής γεωργικής πολιτικής και για τη θέσπιση ορισμένων καθεστώτων στήριξης για τους γεωργούς ⁽¹⁾ επέρχεται θεμελιώδης αλλαγή στον τρόπο με τον οποίο χορηγείται η κοινοτική στήριξη προς τους γεωργούς. Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου, της 20ής Σεπτεμβρίου 2005, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) ⁽²⁾ θεσπίζει το πλαίσιο για την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης κατά τα έτη 2007-2013, επιβεβαιώνοντας το ρόλο της αγροτικής ανάπτυξης ως του δεύτερου πυλώνα της κοινής γεωργικής πολιτικής. Τα άρθρα 88 και 89 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 περιέχουν ειδικές διατάξεις για τις κρατικές ενισχύσεις. Το άρθρο 5 προβλέπει ότι η στήριξη για μέτρα αγροτικής ανάπτυξης πρέπει να συνάδει προς τη συνθήκη και τις νομικές πράξεις που εκδίδονται βάσει αυτής.
- (3) Επειδή οι οικονομικές επιπτώσεις μιας ενίσχυσης δεν διαφέρουν, όταν αυτή συγχρηματοδοτείται από την Κοινότητα ή όταν

χρηματοδοτείται μόνο από ένα κράτος μέλος, η Επιτροπή θεωρεί ότι πρέπει κατ' αρχήν να υπάρχει συνέπεια και συνεκτικότητα μεταξύ της πολιτικής που εφαρμόζει σχετικά με τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων και της στήριξης που παρέχεται στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής και της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης της Κοινότητας.

- (4) Με επιστολή της 30ής Μαΐου 2005, τα κράτη μέλη εκλήθησαν να υποβάλουν προτάσεις για την απλούστευση των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας. Η γνώμη της ομάδας εργασίας για τους όρους ανταγωνισμού στη γεωργία ζητήθηκε σχετικά με τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές κατά τις συνεδριάσεις της στις 22 και 23 Ιουνίου 2006 και στις 25 Οκτωβρίου 2006.

II. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

- (5) Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές εφαρμόζονται σε όλες τις κρατικές ενισχύσεις, οι οποίες χορηγούνται σε σχέση με δραστηριότητες συναφείς με την παραγωγή, μεταποίηση και εμπορία των γεωργικών προϊόντων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παραρτήματος I της συνθήκης. Εφαρμόζονται σε κάθε μέτρο ενίσχυσης, με οποιαδήποτε μορφή, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων ενίσχυσης που χρηματοδοτούνται από φόρους υπέρ τρίτων, το οποίο εμπίπτει στον ορισμό των κρατικών ενισχύσεων που αναφέρεται στο άρθρο 87 παράγραφος 1 της Συνθήκης. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές δεν εφαρμόζονται στις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας ⁽³⁾. ⁽³⁾. Το κεφάλαιο VII περιέχει κανόνες για τις ενισχύσεις στον τομέα της δασοκομίας, συμπεριλαμβανομένων των ενισχύσεων για τη δάσωση γεωργικής γης.

⁽³⁾ Οι κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της αλιείας και υδατοκαλλιέργειας εξετάζονται στο πλαίσιο των κατευθυντήριων γραμμών για την εξέταση κρατικών ενισχύσεων στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (ΕΕ C 229 της 14.9.2004, σ. 5) και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2369/2002 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2002, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2792/1999 για καθορισμό των λεπτομερών κανόνων και ρυθμίσεων σχετικά με την κοινοτική διαρθρωτική βοήθεια στον τομέα της αλιείας (ΕΕ L 358 της 31.12.2002, σ. 49).

⁽¹⁾ ΕΕ L 270 της 21.10.2003, σ. 1. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1405/2006 (ΕΕ L 265 της 26.9.2006, σ. 1).

⁽²⁾ ΕΕ L 277 της 21.10.2005, σ. 1. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1463/2006 (ΕΕ L 277 της 9.10.2006, σ. 1).

- (6) Για την εφαρμογή των παρουσών κατευθυντηρίων γραμμών, με τον όρο «γεωργικό προϊόν» νοούνται τα προϊόντα που περιλαμβάνονται στον κατάλογο του παραρτήματος I της Συνθήκης, τα προϊόντα που υπάγονται στους κωδικούς ΣΟ 4502, 4503 και 4504 (προϊόντα φελλού) και τα προϊόντα που χρησιμοποιούνται για απομίμηση ή υποκατάσταση του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων ⁽⁴⁾, εξαιρουμένων των προϊόντων εκείνων που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 104/2000 του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 1999, για την κοινή οργάνωση των αγορών των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας ⁽⁵⁾.
- (7) Για την εφαρμογή των παρουσών κατευθυντηρίων γραμμών, ως «μεταποίηση γεωργικού προϊόντος» νοείται μια επέμβαση σε γεωργικό προϊόν, στις περιπτώσεις που το προϊόν το οποίο προκύπτει από την επέμβαση παραμένει γεωργικό προϊόν, με εξαίρεση τις εργασίες εντός της γεωργικής εκμετάλλευσης που είναι απαραίτητες για την προετοιμασία ενός προϊόντος ζωικής ή φυτικής προέλευσης για την πρώτη του πώληση. Η μεταποίηση γεωργικών προϊόντων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παραρτήματος I της Συνθήκης σε προϊόντα που δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα I, επομένως, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των παρουσών κατευθυντηρίων γραμμών.
- (8) Για την εφαρμογή των παρουσών κατευθυντηρίων γραμμών, ως «εμπορία γεωργικού προϊόντος» νοείται η κατοχή ή η έκθεση με σκοπό την πώληση, η προσφορά προς πώληση, η παράδοση ή η κατά οποιονδήποτε άλλο τρόπο διάθεση στην αγορά, με εξαίρεση την πρώτη πώληση από παραγωγό του πρωτογενούς τομέα σε μεταπωλητές ή μεταποιητικές επιχειρήσεις και κάθε δραστηριότητα η οποία προετοιμάζει το προϊόν για την εν λόγω πρώτη πώληση· η πώληση από παραγωγό του πρωτογενούς τομέα σε τελικούς καταναλωτές θεωρείται εμπορία, εάν πραγματοποιείται σε χωριστό και ειδικό για τον σκοπό αυτό χώρο. Οι ενισχύσεις για τη διαφήμιση γεωργικών προϊόντων καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής των παρουσών κατευθυντηρίων γραμμών, ενώ οι ενισχύσεις για τη διαφήμιση προϊόντων που δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα I καλύπτονται από τους οριζόντιους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις ⁽⁶⁾.
- (9) Για την εφαρμογή των παρουσών κατευθυντηρίων γραμμών, ως «μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)» νοούνται οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις όπως ορίζονται στο παράρτημα I του

κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001 της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ⁽⁷⁾.

III. ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

- (10) Το άρθρο 36 της συνθήκης για την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων προβλέπει ότι οι διατάξεις της συνθήκης για τον ανταγωνισμό εφαρμόζονται στην παραγωγή και εμπορία γεωργικών προϊόντων μόνο κατά το μέτρο που ορίζεται από το Συμβούλιο. Αντίθετα από άλλους τομείς, επομένως, η εξουσία της Επιτροπής να ελέγχει και να επιβλέπει τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων στον γεωργικό τομέα δεν απορρέει ευθέως από τη συνθήκη, αλλά από τη νομοθεσία που εκδίδει το Συμβούλιο δυνάμει του άρθρου 37 της συνθήκης και υπόκειται στους περιορισμούς που ενδεχομένως έχουν τεθεί από το Συμβούλιο. Στην πράξη, εντούτοις, όλοι οι κανονισμοί για τη δημιουργία κοινών οργανώσεων αγοράς προβλέπουν την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις που περιέχονται στα άρθρα 87, 88 και 89 της Συνθήκης στα αντίστοιχα προϊόντα. Επιπλέον, το άρθρο 88 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 προβλέπει ρητά ότι τα άρθρα 87, 88 και 89 της Συνθήκης εφαρμόζονται στις ενισχύσεις που χορηγούνται από τα κράτη μέλη για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης. Έπεται ότι, με την επιφύλαξη των ειδικών περιορισμών ή παρεκκλίσεων που ενδεχομένως έχουν τεθεί με τους σχετικούς κανονισμούς, οι διατάξεις της συνθήκης εφαρμόζονται πλήρως στις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται στον γεωργικό τομέα, με εξαίρεση τις ενισχύσεις εκείνες οι οποίες αφορούν ειδικά τον περιορισμένο αριθμό προϊόντων που δεν καλύπτονται από κοινή οργάνωση αγοράς (βλ. παράγραφο 21).
- (11) Αν και τα άρθρα 87, 88 και 89 εφαρμόζονται πλήρως στους τομείς που καλύπτονται από τις κοινές οργανώσεις αγοράς, εντούτοις η εφαρμογή τους εξακολουθεί να εξαρτάται από τις διατάξεις που θεσπίζονται με τους σχετικούς κανονισμούς. Με άλλους λόγους, η προσφυγή εκ μέρους ενός κράτους μέλους στις διατάξεις των άρθρων 87, 88 και 89 δεν μπορεί να έχει προτεραιότητα έναντι των διατάξεων του κανονισμού για την οργάνωση του τομέα αυτού της αγοράς ⁽⁸⁾. Έπεται ότι σε καμία περίπτωση δεν μπορεί η Επιτροπή να εγκρίνει ενίσχυση, η οποία δεν συμβιβάζεται με τις διατάξεις που διέπουν μια κοινή οργάνωση αγοράς ή η οποία θα παρακόλυε την ομαλή λειτουργία της κοινής οργάνωσης.
- (12) Η Επιτροπή δεν θα εγκρίνει ενισχύσεις για εξαγωγικές δραστηριότητες, και συγκεκριμένα ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, καθώς και ενισχύσεις που χορηγούνται υπό τον όρο της χρησιμοποίησης εγχώριων προϊόντων εις βάρος των εισαγομένων, ούτε για τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή για άλλες τρέχουσες δαπάνες που συνδέονται με την εξαγωγική δραστηριότητα σε άλλα κράτη μέλη. Στην έννοια της εξαγωγικής ενίσχυσης κατά κανόνα δεν εμπίπτουν οι ενισχύσεις για την κάλυψη του κόστους συμμετοχής σε εμπορικές εκθέσεις ή μελετών ή συμβουλευτικών υπηρεσιών απαραίτητων για την είσοδο ενός νέου ή ήδη υπάρχοντος προϊόντος σε μια νέα αγορά.
- (13) Λαμβανομένων υπόψη των ειδικών κανόνων που εφαρμόζονται στην επισιτιστική βοήθεια που παρέχεται σε τρίτες χώρες, η Επιτροπή συνήθως δεν θα εγκρίνει κρατικές ενισχύσεις για την

⁽⁴⁾ Για την εφαρμογή των διατάξεων αυτών, ως προϊόντα απομίμησης ή υποκατάστασης του γάλακτος ή/και των γαλακτοκομικών προϊόντων νοούνται τα προϊόντα, τα οποία θα μπορούσαν να συγχέονται με το γάλα ή/και τα γαλακτοκομικά προϊόντα, αλλά των οποίων η σύνθεση διαφέρει από τα προϊόντα αυτά κατά το ότι περιέχουν λιπαρά ή/και πρωτεΐνες μη προερχόμενες από γάλα, με πρόσμιξη ή όχι πρωτεϊνών που έχουν παραχθεί από γάλα [«Προϊόντα άλλα από τα προϊόντα γάλακτος», όπως αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1898/87 του Συμβουλίου για την προστασία της ονομασίας του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων κατά τη διάθεσή τους στο εμπόριο (ΕΕ L 182 της 3.7.1987, σ. 36)].

⁽⁵⁾ ΕΕ L 17 της 21.1.2000, σ. 22. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε με την πράξη προσχώρησης του 2003.

⁽⁶⁾ Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2007-2013 (ΕΕ C 54 της 4.3.2006, σ. 13), κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 70/2001 της Επιτροπής, της 12ης Ιανουαρίου 2001, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΕΕ L 10 της 13.1.2001, σ. 33), κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 69/2001 της Επιτροπής, της 12ης Ιανουαρίου 2001, για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (ΕΕ L 10 της 13.1.2001, σ. 30).

⁽⁷⁾ ΕΕ L 10 της 13.1.2001, σ. 33. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1857/2006 (ΕΕ L 358 της 16.12.2006, σ. 3).

⁽⁸⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην υπόθεση C-177/78 Pigs και Bacon Commission v. McCarran, Συλλογή 1979, σ. 2161.

αγορά γεωργικών προϊόντων εντός της Κοινότητας με σκοπό να χορηγηθούν ως επισιτιστική βοήθεια σε τρίτες χώρες.

- (14) Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές εφαρμόζονται με την επιφύλαξη των ειδικών παρεκκλίσεων που ενδεχομένως προβλέπονται από τις συνθήκες ή την κοινοτική νομοθεσία.
- (15) Για να θεωρηθεί ότι συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, ένα μέτρο ενίσχυσης πρέπει να περιέχει κάποιο στοιχείο κινήτρου ή να απαιτεί κάποιο αντάλλαγμα εκ μέρους του δικαιούχου. Πλην εξαιρέσεων που προβλέπονται ρητά από την κοινοτική νομοθεσία ή τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές, τα μονομερή μέτρα κρατικών ενισχύσεων που αποσκοπούν απλώς στη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης των παραγωγών, αλλά που δεν συμβάλλουν κατά κανένα τρόπο στην ανάπτυξη του τομέα, και ειδικότερα οι ενισχύσεις που χορηγούνται αποκλειστικά με βάση την τιμή, την ποσότητα, την μονάδα παραγωγής ή την μονάδα μέσων παραγωγής θεωρείται ότι συνιστούν ενισχύσεις λειτουργίας, οι οποίες δεν συμβιβάζονται με την κοινή αγορά. Επιπλέον, από την ίδια τη φύση τους, οι ενισχύσεις αυτές ενδέχεται επίσης να παρακωλύουν τη λειτουργία των μηχανισμών των κοινών οργανώσεων αγοράς.
- (16) Για τον ίδιο λόγο, μια ενίσχυση που χορηγείται αναδρομικά για δραστηριότητες που έχουν ήδη αναληφθεί από τον δικαιούχο, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι περιέχει το αναγκαίο στοιχείο κινήτρου και πρέπει να θεωρηθεί ότι συνιστά ενίσχυση λειτουργίας, η οποία αποσκοπεί απλώς στην ανακούφιση του δικαιούχου από ένα χρηματοοικονομικό βάρος. Για να μεγιστοποιηθεί το κίνητρο που παρέχει η ενίσχυση και για να διευκολυνθεί η απόδειξη της ύπαρξής του σε περίπτωση κοινοποίησης, οι κανόνες επιλεξιμότητας που καθορίζουν τα κράτη μέλη πρέπει να προβλέπουν τα ακόλουθα στάδια πριν από τη χορήγηση της ενίσχυσης:

Ενίσχυση στο πλαίσιο καθεστώτος ενισχύσεων χορηγείται μόνο για δραστηριότητες που αναλαμβάνονται ή υπηρεσίες που παρέχονται μετά τη θέσπιση του καθεστώτος ενισχύσεων και την κήρυξή του συμβατού με τη Συνθήκη από την Επιτροπή.

Εάν το καθεστώς ενισχύσεων δημιουργεί αυτόματο δικαίωμα λήψης της ενίσχυσης, χωρίς να απαιτεί περαιτέρω διοικητική ενέργεια σε διοικητικό επίπεδο, η ίδια η ενίσχυση μπορεί να χορηγηθεί μόνο για δραστηριότητες που αναλαμβάνονται ή υπηρεσίες που παρέχονται μετά τη δημιουργία του καθεστώτος ενισχύσεων και την κήρυξή του συμβατού με τη Συνθήκη από την Επιτροπή.

Εάν το καθεστώς ενισχύσεων απαιτεί την υποβολή αίτησης στην οικεία αρμόδια αρχή, η ίδια η ενίσχυση μπορεί να χορηγηθεί μόνο για δραστηριότητες που αναλαμβάνονται ή υπηρεσίες που παρέχονται μετά την πλήρωση των ακόλουθων προϋποθέσεων:

- α) το καθεστώς ενισχύσεων πρέπει να έχει θεσπιστεί και να έχει κηρυχθεί συμβατό με τη Συνθήκη από την Επιτροπή·
- β) έχει υποβληθεί δεόντως αίτηση ενίσχυσης στην οικεία αρμόδια αρχή·
- γ) η αίτηση πρέπει να έχει γίνει δεκτή από την αρμόδια αρχή κατά τρόπο που να υποχρεώνει την εν λόγω αρχή να

χορηγήσει την ενίσχυση, αναφέροντας σαφώς το ποσό της ενίσχυσης που θα χορηγηθεί ή τον τρόπο υπολογισμού του· η αρμόδια αρχή δύναται να προβεί στην εν λόγω αποδοχή, μόνον εάν δεν έχει εξαντληθεί ο διαθέσιμος προϋπολογισμός για την ενίσχυση ή το καθεστώς ενισχύσεων.

Μεμονωμένη ενίσχυση εκτός καθεστώτος ενισχύσεων χορηγείται μόνο για δραστηριότητες που αναλαμβάνονται ή υπηρεσίες που παρέχονται μετά την πλήρωση των κριτηρίων που αναφέρονται στα ανωτέρω στοιχεία β) και γ).

Οι απαιτήσεις αυτές δεν εφαρμόζονται στην περίπτωση των καθεστώτων ενισχύσεων που έχουν χαρακτήρα αποζημιώσεως.

- (17) Λόγω των ομοιοτήτων μεταξύ των γεωργικών επιχειρήσεων μεταποίησης και εμπορίας και των μη γεωργικών επιχειρήσεων, π.χ. στον τομέα επεξεργασίας τροφίμων, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις που εφαρμόζονται στις γεωργικές επιχειρήσεις μεταποίησης και εμπορίας πρέπει να εναρμονιστούν με εκείνους που εφαρμόζονται στις μη γεωργικές επιχειρήσεις. Η πολιτική αυτή πρέπει να εφαρμόζεται στις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται για οποιοδήποτε σκοπό, για παράδειγμα στις ενισχύσεις που αποβλέπουν στην κάλυψη των δαπανών επενδύσεων, προστασίας του περιβάλλοντος ή τεχνικής υποστήριξης. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή έχει ήδη συμπεριλάβει τη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων:

α) στο σχέδιο κανονισμού για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, το οποίο πρόκειται να αντικαταστήσει τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 69/2001 της Επιτροπής για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας⁽⁹⁾.

β) στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 70/2001, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1857/2006·

γ) στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1628/2006 της Επιτροπής, της 24ης Οκτωβρίου 2006, για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης στις εθνικές επενδυτικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα⁽¹⁰⁾.

- (18) Συνεπεία της εναρμόνισης αυτής με τους κανόνες για τις μη γεωργικές επιχειρήσεις, οι μεγάλες επιχειρήσεις δεν μπορούν πλέον να είναι επιλέξιμες για ορισμένους τύπους στήριξης, ιδίως όσον αφορά την τεχνική υποστήριξη, όπως παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών. Η στήριξη προς μεγάλες επιχειρήσεις από την άποψη αυτή θα περιορίζεται στο μέλλον στη στήριξη *de minimis*.

- (19) Εάν δεν προβλέπεται ειδικά στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές με αναφορά στον γεωργικό τομέα, σε αντιδιαστολή είτε προς την πρωτογενή παραγωγή (γεωργοί) είτε προς τη μεταποίηση και εμπορία, οι ενισχύσεις προς όφελος της γεωργικής μεταποίησης και εμπορίας κηρύσσονται συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 2 ή παράγραφος 3 της Συνθήκης, μόνον εάν οι ενισχύσεις αυτές θα κηρύσσονταν επίσης συμβατές, εάν χορηγούνταν σε μη γεωργικές επιχειρήσεις, εκτός συγκεκριμένων τομέων όπως οι μεταφορές ή η αλιεία.

⁽⁹⁾ ΕΕ L 10 της 13.1.2001, σ. 30.

⁽¹⁰⁾ ΕΕ L 302 της 1.11.2006, σ. 29.

- (20) Επειδή κατά την αξιολόγηση ενισχύσεων που προορίζονται να ευνοήσουν τις μειονεκτικές περιφέρειες κατά την έννοια του άρθρου 36 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ειδικότερες συνθήκες της γεωργικής πρωτογενούς παραγωγής, οι κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2007 — 2013⁽¹¹⁾ δεν εφαρμόζονται στην πρωτογενή παραγωγή. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές, εντούτοις, εφαρμόζονται στη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων, στην έκταση που ορίζεται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές.
- (21) Όπως σημειώνεται παραπάνω, ορισμένα είδη γεωργικών προϊόντων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παραρτήματος I της Συνθήκης δεν έχουν ακόμη υπαχθεί σε κοινή οργάνωση αγοράς, και συγκεκριμένα τα γεωμήλα πλην των γεωμήλων για παραγωγή αμύλου, το κρέας αλόγου, ο καφές και το ξύδι που παράγεται από αλκοόλη και ο φελλός. Ελλείψει κοινής οργάνωσης αγοράς, οι διατάξεις του άρθρου 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1184/2006 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουλίου 2006, περί εφαρμογής ορισμένων κανόνων ανταγωνισμού στην παραγωγή και την εμπορία γεωργικών προϊόντων⁽¹²⁾, εφαρμόζονται στις κρατικές ενισχύσεις που αφορούν ειδικά τα προϊόντα αυτά. Το άρθρο 3 προβλέπει ότι μόνο οι διατάξεις του άρθρου 88 παράγραφος 1 και η πρώτη πρόταση της παραγράφου 3 του άρθρου 88 εφαρμόζονται στις εν λόγω ενισχύσεις. Επομένως, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να ενημερώνουν την Επιτροπή εγκαίρως, ώστε να της δίνουν τη δυνατότητα να υποβάλλει τις παρατηρήσεις της για κάθε σχέδιο χορήγησης ή τροποποίησης ενισχύσεων. Από την πλευρά της, η Επιτροπή δεν μπορεί να αντιταχθεί στη χορήγηση των ενισχύσεων αυτών, εκδίδοντας οριστική αρνητική απόφαση. Κατά την αξιολόγηση των ενισχύσεων αυτών, η Επιτροπή θα λαμβάνει υπόψη την απουσία κοινής οργάνωσης αγοράς σε κοινοτικό επίπεδο και το γεγονός ότι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1782/2003 έχει καθιερώσει την αρχή ότι η κοινοτική στήριξη πρέπει κατά κανόνα να χορηγείται με τη μορφή αποσυνδεδεμένης ενίσχυσης που δεν συνδέεται με συγκεκριμένα προϊόντα ή τρέχουσα παραγωγή. Σημειωτέον επίσης ότι ορισμένες οργανώσεις αγοράς δεν προβλέπουν κανενός είδους εγχώρια ή κοινοτική στήριξη. Με την προϋπόθεση ότι τα εθνικά καθεστώτα ενισχύσεων ακολουθούν την εν λόγω αρχή, η Επιτροπή δεν θα διατυπώνει παρατηρήσεις, ακόμη και αν τα συγκεκριμένα μέτρα αποτελούν ενισχύσεις λειτουργίας, οι οποίες κανονικά απαγορεύονται. Όταν διατυπώνει τις παρατηρήσεις της, η Επιτροπή θα λαμβάνει επίσης υπόψη τον κίνδυνο η στήριξη που χορηγείται για προϊόν που δεν υπόκειται σε κοινή οργάνωση αγοράς να ωφελήσει την παραγωγή προϊόντος που υπόκειται σε κοινή οργάνωση. Αυτό ισχύει για τον τομέα των γεωμήλων. Εάν ένα κράτος μέλος δεν ακολουθήσει τις παρατηρήσεις και τις συστάσεις της Επιτροπής, η Επιτροπή επιφυλάσσεται του δικαιώματος να προσφύγει στο άρθρο 226 της Συνθήκης.
- (22) Το άρθρο 6 της συνθήκης ορίζει ότι «οι απαιτήσεις της περιβαλλοντικής προστασίας πρέπει να ενταχθούν στον καθορισμό και την εφαρμογή των κοινοτικών πολιτικών και δράσεων που αναφέρονται στο άρθρο 3, ιδίως προκειμένου να προωθηθεί η αειφόρος ανάπτυξη». Οι δράσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 καλύπτουν τόσο τη γεωργική πολιτική όσο και την πολιτική ανταγωνισμού. Συνεπώς, στις μελλοντικές κοινοποιήσεις κρατικών ενισχύσεων πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στα περιβαλλοντικά ζητήματα, ακόμη και στις περιπτώσεις εκείνες στις οποίες τα καθεστώτα ενισχύσεων δεν σχετίζονται ειδικά με περιβαλλοντικά ζητήματα.
- Παραδείγματος χάρι, στην περίπτωση ενός καθεστώτος ενισχύσεων για επενδύσεις οι οποίες αποσκοπούν στην αύξηση της παραγωγής και οι οποίες συνεπάγονται αυξημένη χρήση σπανίων πόρων ή αύξηση της ρύπανσης, θα είναι αναγκαίο να αποδειχθεί ότι το καθεστώς αυτό δεν θα συνεπάγεται παραβίαση της κοινοτικής νομοθεσίας για την προστασία του περιβάλλοντος ούτε θα προκαλεί με άλλο τρόπο βλάβη στο περιβάλλον. Όλες οι κοινοποιήσεις κρατικών ενισχύσεων θα πρέπει στο μέλλον να περιλαμβάνουν εκτίμηση των αναμενόμενων περιβαλλοντικών επιπτώσεων της ενισχυόμενης δραστηριότητας. Σε πολλές περιπτώσεις, αυτό θα σημαίνει απλώς και μόνο μια επιβεβαίωση ότι δεν αναμένεται να υπάρξουν περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Η Επιτροπή διατηρεί το δικαίωμα να απαιτεί συμπληρωματικές πληροφορίες, την ανάληψη δεσμεύσεων και την επιβολή των όρων που κρίνει αναγκαίους για την εξασφάλιση επαρκούς περιβαλλοντικής προστασίας.
- (23) Η Επιτροπή θα αξιολογεί τα μέτρα ενίσχυσης που δεν καλύπτονται από τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές κατά περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές που εκτίθενται στα άρθρα 87, 88 και 89 της συνθήκης, καθώς και την κοινή γεωργική πολιτική και την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης της Κοινότητας. Τα κράτη μέλη που προτείνουν στήριξη για τον τομέα της γεωργίας, η οποία δεν καλύπτεται από τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να υποβάλλουν οικονομική εκτίμηση σχετικά με τη θετική επίπτωση του μέτρου στην ανάπτυξη του γεωργικού τομέα και με τους κινδύνους στρέβλωσης του ανταγωνισμού που ενέχει το εν λόγω μέτρο. Η Επιτροπή θα εγκρίνει μέτρα του είδους αυτού μόνον εάν η θετική συμβολή στην ανάπτυξη του τομέα σαφώς υπερτερεί των κινδύνων στρέβλωσης του ανταγωνισμού.
- (24) Εκτός αντίθετης μνείας, όλα τα ποσοστά ενίσχυσης στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές εκφράζονται ως το συνολικό ποσό στήριξης, εκφραζόμενο ως ποσοστό επί τοις εκατό του μεγέθους των επιλέξιμων εξόδων (ακαθάριστα ισοδύναμα επιχορήγησης).

IV. ΜΕΤΡΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

- (25) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 προβλέπει μια σειρά μέτρων στήριξης για την αγροτική ανάπτυξη. Το παρόν κεφάλαιο των κατευθυντήριων γραμμών θέτει τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις που ευνοούν τα μέτρα αυτά και ορισμένα άλλα μέτρα στενά συνδεδεμένα με την αγροτική ανάπτυξη.
- (26) Για να εξασφαλιστεί η συνοχή μεταξύ των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης, τα οποία προτείνονται για συγχρηματοδότηση στο πλαίσιο των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης που καταρτίζονται από τα κράτη μέλη, και των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης, τα οποία χρηματοδοτούνται μέσω κρατικών ενισχύσεων, κάθε κοινοποίηση που αφορά ενισχύσεις για επενδύσεις (κεφάλαιο IV Α και Β), περιβαλλοντικές ενισχύσεις και ενισχύσεις για την καλή διαβίωση των ζώων (κεφάλαιο IV Γ), ενισχύσεις για την αντιστάθμιση μειονεκτημάτων σε ορισμένες περιοχές (κεφάλαιο IV Δ), ενισχύσεις για την εκπλήρωση προτύπων (κεφάλαιο IV Ε) και ενισχύσεις για την εγκατάσταση νέων γεωργών (κεφάλαιο IV ΣΤ) πρέπει να συνοδεύεται από τεκμηρίωση, η οποία αποδεικνύει με ποιο τρόπο το μέτρο κρατικής ενίσχυσης εντάσσεται και συνάδει με τα σχετικά προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης. Δεν θα εγκρίνεται καμία κρατική ενίσχυση που δεν συνάδει με το σχετικό πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης, και ιδίως καμία κρατική ενίσχυση που οδηγεί σε αυξήσεις της παραγωγικής

⁽¹¹⁾ ΕΕ C 54 της 4.3.2006, σ. 13.

⁽¹²⁾ ΕΕ L 214 της 4.8.2006, σ. 7.

ικανότητας, για τις οποίες δεν μπορούν να βρεθούν κανονικές διέξοδοι στην αγορά.

IV.A. Ενισχύσεις για επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις

(27) Το παρόν υποκεφάλαιο εφαρμόζεται στις επενδύσεις που συνδέονται με την πρωτογενή παραγωγή των προϊόντων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παραρτήματος I της Συνθήκης. Δεν εφαρμόζεται στις επενδύσεις που πραγματοποιούνται σε μια γεωργική εκμετάλλευση για τη μεταποίηση και εμπορία των εν λόγω προϊόντων.

IV.A.1. Ανάλυση

(28) Προκειμένου να καθορίσει τη μελλοντική της πολιτική, η Επιτροπή έλαβε ιδιαίτερα υπόψη της τα ακόλουθα:

α) Με σκοπό την αναδιάρθρωση και ανάπτυξη του φυσικού κεφαλαίου και την προαγωγή της καινοτομίας, το άρθρο 26 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 προβλέπει στήριξη για υλικές ή άυλες επενδύσεις, οι οποίες βελτιώνουν τις συνολικές επιδόσεις της γεωργικής εκμετάλλευσης·

β) Σύμφωνα με το άρθρο 26 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, εάν γίνονται επενδύσεις με σκοπό τη συμμόρφωση προς τα κοινοτικά πρότυπα, μπορεί να παρέχεται στήριξη μόνο σε εκείνες που γίνονται με σκοπό τη συμμόρφωση προς νεοεισαχθέντα κοινοτικά πρότυπα. Στην περίπτωση αυτή, μπορεί να δίδεται στους γεωργούς για την εκπλήρωση του εν λόγω προτύπου, περίοδος χάριτος, η οποία δεν υπερβαίνει τους 36 μήνες από την ημερομηνία κατά την οποία το πρότυπο καθίσταται υποχρεωτικό για τη γεωργική εκμετάλλευση. Στην περίπτωση των νέων γεωργών οι οποίοι λαμβάνουν στήριξη για εγκατάσταση, επιτρέπεται η χορήγηση στήριξης για επενδύσεις με σκοπό τη συμμόρφωση προς τα ισχύοντα κοινοτικά πρότυπα, όταν προσδιορίζονται στο επιχειρηματικό σχέδιο που αναφέρεται στο άρθρο 22 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005. Η περίοδος χάριτος, εντός της οποίας πρέπει να επιτυγχάνεται συμμόρφωση προς το πρότυπο, δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 36 μήνες από την ημερομηνία εγκατάστασης·

γ) Το άρθρο 88 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 απαγορεύει τη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης για τον εκσυγχρονισμό γεωργικών εκμεταλλεύσεων, η οποία υπερβαίνει τα ποσοστά που καθορίζονται στο παράρτημα του κανονισμού, ήτοι:

(i) 60 % του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων από νέους γεωργούς στις περιοχές που αναφέρονται στο άρθρο 36 στοιχείο α) σημεία i), ii) και iii) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005,

(ii) 50 % του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων από άλλους γεωργούς στις περιοχές που αναφέρονται στο άρθρο 36 στοιχείο α) σημεία i), ii) και iii) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005,

(iii) 50 % του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων από νέους γεωργούς στις λοιπές περιοχές,

(iv) 40 % του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων από άλλους γεωργούς στις λοιπές περιοχές,

(v) 75 % του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στις άκρες απόκεντρες περιοχές και στα μικρά νησιά του Αιγαίου κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2019/93 του Συμβουλίου της 19ης Ιουλίου 1993 για τη θέσπιση ειδικών μέτρων για ορισμένα γεωργικά προϊόντα προς όφελος των μικρών νησιών του Αιγαίου Πελάγους⁽¹³⁾,

(vi) 75 % του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στα κράτη μέλη που προσχώρησαν στην Κοινότητα την 1η Μαΐου 2004 και την 1η Ιανουαρίου 2007, για την εφαρμογή της οδηγίας 91/676/ΕΟΚ⁽¹⁴⁾ του Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 1991 για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης εντός προθεσμίας τεσσάρων ετών το πολύ από την ημερομηνία προσχώρησης σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 2 και το άρθρο 5 παράγραφος 1 της εν λόγω οδηγίας·

δ) Η απαγόρευση του άρθρου 88 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 δεν ισχύει για τις ενισχύσεις που αφορούν επενδύσεις οι οποίες πραγματοποιούνται πρωτίστως προς το δημόσιο συμφέρον και σχετίζονται είτε με τη διατήρηση παραδοσιακών τοπίων που έχουν διαμορφωθεί από τις γεωργικές και δασοκομικές δραστηριότητες είτε με τη μετεγκατάσταση κτιρίων της εκμετάλλευσης, την προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος, τη βελτίωση των συνθηκών υγιεινής των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων και των συνθηκών διαβίωσης των ζώων, καθώς και την εργασιακή ασφάλεια στον χώρο εργασίας·

ε) Στις περιπτώσεις που η ανάγκη μετεγκατάστασης προκύπτει από απαλλοτρίωση, η οποία, σύμφωνα με τη νομοθεσία του οικείου κράτους μέλους, συνεπάγεται δικαίωμα αποζημίωσης, η πληρωμή αυτής της αποζημίωσης κανονικά δεν θα θεωρείται κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της Συνθήκης·

στ) Τα κράτη μέλη που καθυστερούν την εφαρμογή υποχρεωτικών κοινοτικών προτύπων πέραν της ημερομηνίας που προβλέπεται στην κοινοτική νομοθεσία, ενδέχεται μέσω των καθυστερήσεων αυτών να παράσχουν ένα πλεονέκτημα στους γεωργούς σε σύγκριση με τους γεωργούς των κρατών μελών, τα οποία συμμορφώνονται με τα εν λόγω νέα πρότυπα τηρώντας τις προθεσμίες εφαρμογής που προβλέπονται στην κοινοτική νομοθεσία. Αυτός ο κίνδυνος στρέβλωσης του ανταγωνισμού δεν πρέπει να επαυξάνεται μέσω της χορήγησης υψηλών ποσών κρατικών ενισχύσεων στους γεωργούς, οι οποίοι επιβαρύνονται με το κόστος των νέων προτύπων αργότερα απ' ό, τι προβλέπεται στην κοινοτική νομοθεσία. Ωστόσο, κατά τον καθορισμό της κατάλληλης έντασης ενισχύσεων για επενδύσεις που συνδέονται με τη συμμόρφωση προς νεοεισαχθέντα πρότυπα, πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι τα πρότυπα αυτά συχνά συνεπάγονται μόνο δαπάνες για τον γεωργό, χωρίς να αυξάνουν τις δυνατότητες εσόδων. Η ανώτατη ένταση ενίσχυσης για επενδύσεις που συνδέονται με νεοεισαχθέντα πρότυπα πρέπει επομένως να προορίζεται αποκλειστικά για τις επενδύσεις που πραγματοποιούνται εντός του χρονοδιαγράμματος που προβλέπει η κοινοτική νομοθεσία. Επενδύσεις που πραγματοποιούνται αργότερα πρέπει να ωφελούνται από χαμηλότερη ένταση ενίσχυσης. Η ένταση αυτή αντικατοπτρίζει την καθυστέρηση που σημειώθηκε και μετά από ένα χρονικό σημείο πρέπει να μειώνεται στο μηδέν·

⁽¹³⁾ ΕΕ L 184 της 27.7.1993, σ. 1. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1782/2003 (ΕΕ L 270 της 21.10.2003, σ. 1).

⁽¹⁴⁾ ΕΕ L 375 της 31.12.1991, σ. 1. Οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1882/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 284 της 31.10.2003, σ. 1).

ζ) Όσον αφορά την εφαρμογή της οδηγίας 91/676/ΕΟΚ, πρέπει να ληφθούν υπόψη τα ειδικά προβλήματα και οι ανάγκες των κρατών μελών που προσχώρησαν στην Κοινότητα την 1η Μαΐου 2004 και την 1η Ιανουαρίου 2007·

η) Οι κρατικές ενισχύσεις για την αγορά μεταχειρισμένου εξοπλισμού πρέπει να γίνονται δεκτές για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, στις περιπτώσεις που το χαμηλότερο κόστος του εξοπλισμού αυτού μπορεί να αποτελέσει ένα χρήσιμο πρώτο βήμα προς τον εκσυγχρονισμό, ιδίως για τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις που εκκινούν από πολύ χαμηλό τεχνικό επίπεδο και που διαθέτουν λίγα κεφάλαια. Οι μεγάλες επιχειρήσεις πρέπει να λαμβάνουν επενδυτικές ενισχύσεις μόνο για την αγορά καινούργιου εξοπλισμού.

IV.A.2. Πολιτική σχετικά με τις ενισχύσεις για επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις

(29) Οι ενισχύσεις για επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις κηρύσσονται συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, εάν πληρούν όλες τις προϋποθέσεις του άρθρου 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1857/2006. Με την επιφύλαξη του άρθρου 4 παράγραφος 7 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1857/2006, μπορούν επίσης να χορηγούνται ενισχύσεις με το ίδιο ποσοστό και υπό τους ίδιους όρους που προβλέπονται στο ως άνω άρθρο 4 για συγκεκριμένα γεωργικά προϊόντα, καθώς και για αποστραγγιστικά έργα ή αγορά αρδευτικού εξοπλισμού και αρδευτικά έργα, τα οποία δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση κατά 25 % της προηγούμενης κατανάλωσης νερού. Το μέγιστο ποσό ενίσχυσης που καθορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 9 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1857/2006 δεν εφαρμόζεται.

(30) Οι ενισχύσεις για τη διατήρηση παραδοσιακών τοπίων και κτιρίων κηρύσσονται συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχεία γ) ή δ) της Συνθήκης, εάν πληρούν όλες τις προϋποθέσεις του [άρθρου 5 του κανονισμού απαλλαγής που αντικαθιστά τον κανονισμό 1/2004]. Ωστόσο, υπέρβαση του ορίου των 10 000 ευρώ που καθορίζεται στο [άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού απαλλαγής που αντικαθιστά τον κανονισμό 1/2004] μπορεί να επιτραπεί σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις.

(31) Οι ενισχύσεις για τη μετεγκατάσταση κτιρίων γεωργικών εκμεταλλεύσεων προς το δημόσιο συμφέρον κηρύσσονται συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3, στοιχείο γ) της Συνθήκης, εάν πληρούν όλες τις προϋποθέσεις του [άρθρου 6 του κανονισμού απαλλαγής που αντικαθιστά τον κανονισμό 1/2004].

(32) Οι ενισχύσεις για επενδύσεις που συνεπάγονται πρόσθετες δαπάνες για την προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος, τη βελτίωση των συνθηκών υγιεινής στις κτηνοτροφικές επιχειρήσεις ή την καλή διαβίωση των γεωργικών ζώων κηρύσσονται συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, εάν πληρούν όλες τις προϋποθέσεις του [άρθρου 4 παράγραφος 2 στοιχείο ε) του κανονισμού απαλλαγής που αντικαθιστά τον κανονισμό 1/2004]. Για τις επενδυτικές δαπάνες που πραγματοποιούνται μετά τις προθεσμίες συμμόρφωσης προς τα νεοεισαχθέντα πρότυπα, οι οποίες καθορίζονται από [το άρθρο 2 παράγραφος 10 του κανονισμού απαλλαγής που αντικαθιστά τον κανονισμό 1/2004] η ανώτατη ένταση ενίσχυσης ισούται με:

(α) το 50 % των επιλέξιμων επενδύσεων στις μειονεκτικές περιοχές ή στις περιοχές που αναφέρονται στο άρθρο 36, στοιχείο α), σημεία i), ii) και iii) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, και το 40 % των επιλέξιμων επενδύσεων

στις λοιπές περιοχές, για δαπάνες που πραγματοποιούνται εντός τριών ετών από την ημερομηνία, κατά την οποία πρέπει να έχει υλοποιηθεί η επένδυση σύμφωνα με τις προθεσμίες που προβλέπει η κοινοτική νομοθεσία·

(β) οι ανώτατες εντάσεις ενίσχυσης, δηλ. 50 % και 40 % που αναφέρονται στο στοιχείο α), μειώνονται σε 25 % και σε 20 % αντιστοίχως για τις δαπάνες που πραγματοποιούνται το τέταρτο έτος από την ημερομηνία, κατά την οποία πρέπει να έχει υλοποιηθεί η επένδυση σύμφωνα με τις προθεσμίες που προβλέπει η κοινοτική νομοθεσία, και σε 12,5 % και 10 % κατά το πέμπτο έτος. Δεν επιτρέπεται καμία ενίσχυση για δαπάνες που πραγματοποιούνται μετά το πέμπτο έτος.

(33) Οι ενισχύσεις σε ποσοστό 75 % των πρόσθετων δαπανών επενδύσεων για την εφαρμογή της οδηγίας 91/676/ΕΟΚ στα κράτη μέλη που προσχώρησαν στην Κοινότητα την 1η Μαΐου 2004 και την 1η Ιανουαρίου 2007, κηρύσσονται συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης έως τις 31 Δεκεμβρίου 2008 και τις 31 Δεκεμβρίου 2010 αντιστοίχως. Αυτή η ένταση ενίσχυσης πρέπει να περιορίζεται στις πρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες που είναι απαραίτητες και δεν εφαρμόζεται σε επενδύσεις που έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση της παραγωγικής ικανότητας. Η Επιτροπή θα μεριμνά ιδιαίτερα για την επαλήθευση της συμβατότητας των προτεινόμενων μέτρων ενίσχυσης με τα σχέδια δράσης που έχουν καταρτιστεί σύμφωνα με την οδηγία 91/676/ΕΟΚ.

(34) Οι ενισχύσεις σε ποσοστό 50 % των επιλέξιμων επενδύσεων στις μειονεκτικές περιοχές ή στις περιοχές που αναφέρονται στο άρθρο 36, στοιχείο α), σημεία i), ii) και iii) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, και σε ποσοστό 40 % των επιλέξιμων επενδύσεων στις λοιπές περιοχές για την κάλυψη των πρόσθετων δαπανών επενδύσεων για την εφαρμογή της οδηγίας 91/676/ΕΟΚ, κηρύσσονται συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης, εφόσον χορηγούνται βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005. Αυτή η ένταση ενίσχυσης πρέπει να περιορίζεται στις πρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες που είναι απαραίτητες και δεν εφαρμόζεται σε επενδύσεις που έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση της παραγωγικής ικανότητας. Η Επιτροπή θα μεριμνά ιδιαίτερα για την επαλήθευση της συμβατότητας των προτεινόμενων μέτρων ενίσχυσης με τα σχέδια δράσης που έχουν καταρτιστεί σύμφωνα με την οδηγία 91/676/ΕΟΚ. Τα μέτρα ενίσχυσης για την εφαρμογή της οδηγίας 91/676/ΕΟΚ, τα οποία έχουν κηρυχθεί συμβατά με τη Συνθήκη από την Επιτροπή πριν από την έναρξη ισχύος των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών, μπορούν να συνεχιστούν μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2008, με τα ποσοστά ενίσχυσης που έχουν εγκριθεί από την Επιτροπή.

(35) Δεν επιτρέπεται καμία ενίσχυση για επενδύσεις με σκοπό τη συμμόρφωση προς τα ισχύοντα κοινοτικά ή εθνικά πρότυπα. Εντούτοις, οι επενδυτικές ενισχύσεις που χορηγούνται σε νέους γεωργούς για την πραγματοποίηση επενδύσεων με σκοπό τη συμμόρφωση προς τα ισχύοντα κοινοτικά ή εθνικά πρότυπα κηρύσσονται συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης, όταν προσδιορίζονται στο επιχειρηματικό σχέδιο το οποίο αναφέρεται στο άρθρο 22 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005. Οι εν λόγω ενισχύσεις επιτρέπονται σε ποσοστό μέχρι 50 % του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων από νέους γεωργούς στις μειονεκτικές περιοχές ή στις περιοχές που αναφέρονται στο άρθρο 36, στοιχείο α), σημεία i), ii) και iii) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, και σε ποσοστό μέχρι 40 % των επιλέξιμων επενδύσεων από νέους γεωργούς στις λοιπές περιοχές. Οι ενισχύσεις πρέπει να περιορίζονται στις

πρόσθετες δαπάνες που σχετίζονται με την εφαρμογή του προτύπου, οι οποίες πραγματοποιούνται το αργότερο 36 μήνες από την ημερομηνία εγκατάστασης.

- (36) Οι κοινοποιήσεις για επενδυτικές ενισχύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις πρέπει να συνοδεύονται από τεκμηρίωση, η οποία αποδεικνύει ότι η στήριξη έχει σαφώς καθορισμένους στόχους που αντικατοπτρίζουν προσδιορισμένες διαρθρωτικές και τοπικές ανάγκες και διαρθρωτικά μειονεκτήματα.
- (37) Εάν, μια κοινή οργάνωση αγοράς, η οποία περιλαμβάνει καθεστώς άμεσης στήριξης που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ), θέτει περιορισμούς της παραγωγής ή όρια της κοινοτικής στήριξης σε επίπεδο μεμονωμένων γεωργών, εκμεταλλεύσεων ή μεταποιητικών μονάδων, δεν επιτρέπεται να χορηγείται κρατική ενίσχυση για επενδύσεις, οι οποίες θα οδηγούσαν σε αύξηση της παραγωγής πέραν των εν λόγω περιορισμών ή ορίων.
- (38) Η Επιτροπή θα εφαρμόζει επίσης αναλόγως τους κανόνες της παρούσας ενότητας στις επενδύσεις σε πρωτογενή γεωργική παραγωγή, οι οποίες δεν πραγματοποιούνται από γεωργούς, παραδείγματος χάρι, όταν ο εξοπλισμός αγοράζεται από ομάδα παραγωγών για κοινή χρήση.
- (39) Η Επιτροπή δεν θα κηρύσσει τις ενισχύσεις για την αγορά μεταχειρισμένου εξοπλισμού συμβατές με τη συνθήκη, εάν οι ενισχύσεις αυτές χορηγούνται σε μεγάλες επιχειρήσεις.

IV.B. Ενισχύσεις για επενδύσεις συναφείς με τη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων

- (40) Το παρόν υποκεφάλαιο εφαρμόζεται σε επενδυτικές ενισχύσεις συναφείς με τη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων.

IV.B.1. Ανάλυση

- (41) Προκειμένου να καθορίσει τη μελλοντική της πολιτική, η Επιτροπή έλαβε ιδιαίτερα υπόψη της τα ακόλουθα:
- α) εφόσον ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 καθορίζει ποσοστά ενίσχυσης για την επενδυτική στήριξη που χορηγείται σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, αυτά τα ποσοστά ενίσχυσης πρέπει να διατηρηθούν·
- β) ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 εξαιρεί από την κοινοτική στήριξη τις επενδύσεις που πραγματοποιούνται από ορισμένες μεγάλες επιχειρήσεις μεταποίησης και εμπορίας. Ωστόσο, λόγω των ομοιοτήτων μεταξύ των μεγάλων γεωργικών επιχειρήσεων μεταποίησης και εμπορίας και των μη γεωργικών επιχειρήσεων, π.χ. στον τομέα επεξεργασίας τροφίμων, φαίνεται δικαιολογημένο να γίνονται αποδεκτές οι κρατικές ενισχύσεις προς τις εν λόγω γεωργικές επιχειρήσεις μεταποίησης και εμπορίας μέχρι τα ανώτατα ποσοστά ενίσχυσης που επιτρέπει η Επιτροπή για τις μη γεωργικές επιχειρήσεις του ίδιου μεγέθους·
- γ) το άρθρο 28 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 έχει εισαγάγει ειδικά μέγιστα ποσοστά ενίσχυσης για τις επενδυτικές ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις, οι οποίες δεν καλύπτονται από το άρθρο 2 παράγραφος 1 της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής,

της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων⁽¹⁵⁾ και οι οποίες απασχολούν λιγότερους από 750 υπαλλήλους ή έχουν κύκλο εργασιών μικρότερο των 200 εκατ. ευρώ. Οι επιχειρήσεις αυτές θεωρούνται μεγάλες επιχειρήσεις όσον αφορά τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις που εφαρμόζονται στις μη γεωργικές δραστηριότητες. Φαίνεται αναγκαίο να δοθούν σαφείς κατευθύνσεις ως προς την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις προς αυτή την ομάδα «ενδιάμεσων» επιχειρήσεων, ώστε να αποφευχθεί η αβεβαιότητα σε σχέση με την εφαρμογή του ορθού ποσοστού ενίσχυσης. Ειδικότερα, πρέπει να καθοριστεί ότι όλοι οι άλλοι όροι της σύστασης 2003/361/ΕΚ εφαρμόζονται στον ορισμό των εν λόγω «ενδιάμεσων» επιχειρήσεων, ιδίως ως προς το κριτήριο της ανεξαρτησίας και τον υπολογισμό του κύκλου εργασιών. Επίσης, τα ειδικά μέγιστα ποσοστά ενίσχυσης πρέπει να προορίζονται αποκλειστικά για τις ενδιάμεσες επιχειρήσεις με λιγότερους από 750 υπαλλήλους ή/και με κύκλο εργασιών κάτω των 200 εκατ. ευρώ·

- δ) οι ενισχύσεις που αποσκοπούν στην προώθηση της διαφοροποίησης των παραγωγών του πρωτογενούς τομέα (γεωργών) προς άλλες δραστηριότητες συναφείς με τη μεταποίηση και την εμπορία γεωργικών προϊόντων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παραρτήματος Ι της συνθήκης πρέπει να τυγχάνουν της ίδιας αντιμετώπισης με τις ενισχύσεις που χορηγούνται στις γεωργικές επιχειρήσεις μεταποίησης και εμπορίας, οι οποίες είναι ανεξάρτητες από τους παραγωγούς του πρωτογενούς τομέα. Παραδείγματος χάρι, οι ίδιοι κανόνες πρέπει να εφαρμόζονται στις επενδυτικές ενισχύσεις για ένα σφαγείο, ανεξαρτήτως του αν κατασκευάζεται εντός ή εκτός μιας γεωργικής εκμετάλλευσης·
- ε) αν και ενδεχομένως εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, οι ενισχύσεις που χορηγούνται για την προώθηση της διαφοροποίησης των παραγωγών του πρωτογενούς τομέα (γεωργών) προς δραστηριότητες που δεν συνδέονται με την παραγωγή, μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παραρτήματος Ι της συνθήκης, όπως είναι ο αγροτουρισμός, η ανάπτυξη χειροτεχνικών επιχειρήσεων ή η υδατοκαλλιέργεια, εκφεύγουν από το πεδίο εφαρμογής των παρούσων κατευθυντήριων γραμμών. Οι εν λόγω ενισχύσεις θα εξακολουθήσουν επομένως να αξιολογούνται σύμφωνα με τις συνήθεις αρχές που εφαρμόζει η Επιτροπή για την αξιολόγηση των ενισχύσεων εκτός του γεωργικού τομέα, ιδίως δε τον κανόνα *de minimis*, τους κανόνες που διέπουν τις ενισχύσεις για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2007-2013, το πολυτομεακό πλαίσιο για τις περιφερειακές ενισχύσεις προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια⁽¹⁶⁾ και, στις σχετικές περιπτώσεις, τις κατευθυντήριες γραμμές για την εξέταση κρατικών ενισχύσεων στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας⁽¹⁷⁾.
- στ) οι κρατικές ενισχύσεις για την αγορά μεταχειρισμένου εξοπλισμού πρέπει να γίνονται δεκτές για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, στις περιπτώσεις που το χαμηλότερο κόστος του εξοπλισμού αυτού μπορεί να αποτελέσει ένα χρήσιμο πρώτο βήμα προς τον εκσυγχρονισμό, ιδίως για τις

⁽¹⁵⁾ ΕΕ L 124 της 20.5.2003, σ. 36.

⁽¹⁶⁾ ΕΕ C 70 της 19.3.2002, σ. 8.

⁽¹⁷⁾ ΕΕ C 229 της 14.9.2004, σ. 5.

επιχειρήσεις που εκκινούν από πολύ χαμηλό τεχνικό επίπεδο και που διαθέτουν λίγα κεφάλαια. Οι μεγάλες επιχειρήσεις πρέπει να λαμβάνουν επενδυτικές ενισχύσεις μόνο για την αγορά καινούργιου εξοπλισμού.

IV.B.2. Πολιτική σχετικά με τις ενισχύσεις σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων

(42) Οι ενισχύσεις για επενδύσεις, οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, κηρύσσονται συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3, στοιχείο α) ή γ) της συνθήκης, εφόσον πληρούν όλες τις προϋποθέσεις μιας από τις ακόλουθες διατάξεις:

α) του άρθρου 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001·

β) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1628/2006 της Επιτροπής·

γ) των κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2007-2013. Στην περίπτωση αυτή, η ανώτατη ένταση ενίσχυσης που προκύπτει από την εφαρμογή των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών μπορεί να αυξηθεί:

(i) στο 50 % των επιλέξιμων επενδύσεων σε περιοχές επιλέξιμες βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) της συνθήκης και στο 40 % των επιλέξιμων επενδύσεων σε άλλες περιοχές επιλέξιμες για περιφερειακές ενισχύσεις, όπως καθορίζονται στον χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων που έχει εγκριθεί για το οικείο κράτος μέλος για την περίοδο 2007-2013, εάν ο δικαιούχος είναι μικρή ή μεσαία επιχείρηση·

(ii) στο 25 % των επιλέξιμων επενδύσεων σε περιοχές επιλέξιμες βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) της συνθήκης και στο 20 % των επιλέξιμων επενδύσεων σε άλλες περιοχές επιλέξιμες για περιφερειακές ενισχύσεις, όπως καθορίζονται στον χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων που έχει εγκριθεί για το οικείο κράτος μέλος για την περίοδο 2007-2013, εάν ο δικαιούχος απασχολεί λιγότερους από 750 εργαζόμενους ή/και έχει κύκλο εργασιών μικρότερο από 200 εκατ. ευρώ, υπό την προϋπόθεση ότι ο εν λόγω δικαιούχος πληροί όλους τους άλλους όρους της σύστασης 2003/361/ΕΚ.

δ) στις περιφέρειες που δεν είναι επιλέξιμες για περιφερειακές ενισχύσεις, για τις επιχειρήσεις που δεν ανήκουν στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, αλλά απασχολούν λιγότερους από 750 εργαζόμενους ή/και έχουν κύκλο εργασιών μικρότερο από 200 εκατ. ευρώ, υπό τον όρο ότι ο συγκεκριμένος δικαιούχος πληροί όλες τις άλλες προϋποθέσεις της σύστασης 2003/361/ΕΚ, ενισχύσεις σε ποσοστό μέχρι 20 % των επιλέξιμων επενδύσεων που απαριθμούνται στις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2007-2013 και εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών.

(43) Εάν δεν ορίζεται διαφορετικά στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές, για παράδειγμα όσον αφορά τις ενισχύσεις που συνδέονται με την προστασία του περιβάλλοντος, η Επιτροπή θα εγκρίνει, επομένως, επενδυτικές ενισχύσεις για επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων με 750 εργαζόμενους και άνω και κύκλο εργασιών 200 εκατ. ευρώ και άνω, μόνον εάν πληρούν όλες τις

προϋποθέσεις που προβλέπονται στις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2007-2013, μέχρι το ανώτατο ποσό που καθορίζεται στον χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων που έχει εγκριθεί για το οικείο κράτος μέλος για την περίοδο 2007-2013, στις περιφέρειες που είναι επιλέξιμες για περιφερειακές ενισχύσεις. Οι επενδυτικές ενισχύσεις που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις αυτές θα κηρύσσονται συνήθως ασυμβίβαστες με τη συνθήκη. Δεν επιτρέπεται να χορηγείται καμία ενίσχυση, η οποία αφορά την παρασκευή και εμπορία προϊόντων απομίμησης ή υποκατάστασης του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων.

(44) Η Επιτροπή θα κηρύσσει τις ενισχύσεις για την αγορά μεταχειρισμένου εξοπλισμού συμβατές με τη συνθήκη, μόνον εάν οι ενισχύσεις αυτές χορηγούνται σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις.

(45) Οι ενισχύσεις για επενδύσεις με επιλέξιμες δαπάνες που υπερβαίνουν τα 25 εκατομμύρια ευρώ ή των οποίων το πραγματικό ποσό ενίσχυσης θα υπερβεί τα 12 εκατομμύρια ευρώ πρέπει να κοινοποιούνται ειδικά στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης.

(46) Οι κοινοποιήσεις για επενδυτικές ενισχύσεις συναφείς με τη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων πρέπει να συνοδεύονται από τεκμηρίωση, η οποία αποδεικνύει ότι η στήριξη έχει σαφώς καθορισμένους στόχους που αντικατοπτρίζουν προσδιορισμένες διαρθρωτικές και τοπικές ανάγκες και διαρθρωτικά μειονεκτήματα.

(47) Εάν, μια κοινή οργάνωση αγοράς, η οποία περιλαμβάνει καθεστώς άμεσης στήριξης που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ), θέτει περιορισμούς της παραγωγής ή όρια της κοινοτικής στήριξης σε επίπεδο μεμονωμένων γεωργών, εκμεταλλεύσεων ή μεταποιητικών μονάδων, δεν επιτρέπεται να χορηγείται κρατική ενίσχυση για επενδύσεις, οι οποίες θα οδηγούσαν σε αύξηση της παραγωγής πέραν των εν λόγω περιορισμών ή ορίων.

IV.G. Περιβαλλοντικές ενισχύσεις και ενισχύσεις για την καλή διαβίωση των ζώων

(48) Εάν δεν ορίζεται ρητά άλλως, το παρόν υποκεφάλαιο εφαρμόζεται μόνο στις ενισχύσεις που χορηγούνται στους παραγωγούς του πρωτογενούς τομέα (γεωργούς).

IV.G.1. Γενικές αρχές

(49) Προκειμένου να καθορίσει τη μελλοντική της πολιτική, η Επιτροπή έλαβε ιδιαίτερα υπόψη της τα ακόλουθα:

α) σύμφωνα με το άρθρο 174 της συνθήκης, η πολιτική της Κοινότητας στον τομέα του περιβάλλοντος αποβλέπει σε υψηλό επίπεδο προστασίας και λαμβάνει υπόψη την ποικιλομορφία των καταστάσεων στις διάφορες περιοχές της Κοινότητας. Στηρίζεται στις αρχές της προφύλαξης και της προληπτικής δράσης, της επανόρθωσης των καταστροφών του περιβάλλοντος, κατά προτεραιότητα στην πηγή, καθώς και στην αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει»·

β) όλα τα καθεστώτα περιβαλλοντικών ενισχύσεων του γεωργικού τομέα πρέπει να συμβιβάζονται με τους γενικούς στόχους της κοινοτικής περιβαλλοντικής πολιτικής. Ειδικότερα, τα καθεστώτα ενισχύσεων που δεν δίνουν επαρκή προτεραιότητα στην εξάλειψη της ρύπανσης στην πηγή ή στην ορθή εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων

πληρώνει» δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συμβιβάζονται με το κοινό συμφέρον, και επομένως δεν μπορούν να εγκριθούν από την Επιτροπή·

- γ) από την έκδοση των κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας το 1999 ⁽¹⁸⁾, η κοινοτική πολιτική σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος έχει μεταβληθεί σημαντικά, για παράδειγμα, όσον αφορά τις ενισχύσεις λειτουργίας ή τις ενισχύσεις για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Οι κανόνες που είχαν τεθεί το 1999 με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας είναι τώρα εν μέρει αυστηρότεροι από εκείνους που εφαρμόζονται σε άλλους τομείς. Για να αποφευχθούν οι διακρίσεις και για να δοθεί η δυνατότητα στα κράτη μέλη να εφαρμόσουν την περιβαλλοντική πολιτική σε όλους τους τομείς, η Επιτροπή σε διάφορες περιπτώσεις έχει εφαρμόσει τους κανόνες που αναπτύχθηκαν για άλλους τομείς επίσης και στον τομέα της γεωργίας. Για τους λόγους αυτούς, πέραν των διαφόρων μέτρων που εξακολουθούν να αφορούν ειδικά τον τομέα της γεωργίας, όπως η γεωργοπεριβαλλοντική στήριξη, οι κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος ⁽¹⁹⁾ πρέπει στο μέλλον να εφαρμόζονται επίσης και στον τομέα της γεωργίας·
- δ) τα άρθρα 3 και 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1782/2003 καθιερώνουν την υποχρέωση των γεωργών να τηρούν ορισμένες κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης. Το άρθρο 5 επιβάλλει την υποχρέωση να διατηρείται κάθε γεωργική γη σε καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση. Καμία κρατική ενίσχυση βάσει του παρόντος κεφαλαίου δεν πρέπει να χορηγείται στους γεωργούς που δεν εκπληρώνουν τους όρους αυτούς, ούτε πρέπει να χορηγείται κρατική ενίσχυση για την απλή τήρηση των όρων αυτών, εκτός εάν αυτό προβλέπεται ειδικά στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, ιδίως όσον αφορά τις ενισχύσεις Natura 2000·
- ε) οι ενισχύσεις για επενδύσεις στον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής θα αξιολογούνται σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες που παρατίθενται ανωτέρω στο κεφάλαιο IV.A.

IV.Γ.2. Ενισχύσεις για την ανάληψη γεωργοπεριβαλλοντικών δεσμεύσεων ή δεσμεύσεων για την καλή διαβίωση των ζώων

IV.Γ.2.α. Ανάλυση

- (50) Προκειμένου να καθορίσει τη μελλοντική της πολιτική, η Επιτροπή έλαβε ιδιαίτερα υπόψη της τα ακόλουθα:
- α) ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, και ειδικότερα τα άρθρα 39 και 40 αυτού, θέτει το πλαίσιο για την παροχή κοινοτικής στήριξης σε μεθόδους γεωργικής παραγωγής που αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος και στη διατήρηση του φυσικού χώρου, καθώς και για τις ενισχύσεις για την καλή διαβίωση των ζώων. Συμπληρωματικοί όροι και προδιαγραφές καθορίζονται στους κανόνες εφαρμογής που θεσπίζονται από την Επιτροπή. Σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, απαγορεύονται οι κρατικές ενισχύσεις για τη στήριξη γεωργών που αναλαμβάνουν γεωργοπεριβαλλοντικές δεσμεύσεις ή

δεσμεύσεις για την καλή διαβίωση των ζώων, οι οποίες δεν πληρούν τους όρους των άρθρων 39 και 40·

- β) σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, μπορεί να χορηγείται, εάν αιτιολογείται δεόντως, συμπληρωματική κρατική ενίσχυση που υπερβαίνει τα μέγιστα ποσά που καθορίζονται στο παράρτημα του εν λόγω κανονισμού, όσον αφορά το άρθρο 39 παράγραφος 4 και το άρθρο 40 παράγραφος 3. Επιπλέον, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μπορεί να επιτρέπεται δεόντως αιτιολογημένη παρέκκλιση σε σχέση με την ελάχιστη διάρκεια των εν λόγω δεσμεύσεων, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 39 παράγραφος 3 και στο άρθρο 40 παράγραφος 2 του εν λόγω κανονισμού. Για λόγους σαφήνειας, φαίνεται χρήσιμο να καθοριστούν οι όροι για την εφαρμογή των εν λόγω ειδικών διατάξεων σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις. Η υψηλότερη αυτή στήριξη πρέπει κανονικά να γίνεται δεκτή μόνο για δεσμεύσεις, οι οποίες συνεπάγονται πραγματική αλλαγή της τρέχουσας γεωργικής πρακτικής, οδηγώντας σε ευαπόδεικτη θετική επίπτωση στο περιβάλλον. Πρέπει να υπάρχει μέριμνα, ώστε τα υψηλά απόλυτα ποσά συνδρομής που χορηγούνται ανά εκτάριο ή ανά ζώο να μην έχουν ως αποτέλεσμα ή να μην οξύνουν ανισορροπίες στο συνολικό επίπεδο στήριξης μεταξύ κρατών μελών.

IV.Γ.2.β. Πολιτική σχετικά με τις ενισχύσεις για την ανάληψη γεωργοπεριβαλλοντικών δεσμεύσεων και δεσμεύσεων για την καλή διαβίωση των ζώων

- (51) Οι ενισχύσεις για την ανάληψη γεωργοπεριβαλλοντικών δεσμεύσεων ή δεσμεύσεων για την καλή διαβίωση των ζώων κηρύσσονται συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης, εφόσον πληρούν όλες τις απαιτήσεις των άρθρων 39 ή 40 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, καθώς και των σχετικών κανόνων εφαρμογής που θεσπίζονται από την Επιτροπή.
- (52) Κατά την κοινοποίηση των κρατικών ενισχύσεων για την ανάληψη γεωργοπεριβαλλοντικών δεσμεύσεων ή δεσμεύσεων για την καλή διαβίωση των ζώων, τα κράτη μέλη πρέπει να αναλαμβάνουν την υποχρέωση να προσαρμόζουν τα σχετικά καθεστώτα σε κάθε τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 ή των κανόνων εφαρμογής του που θεσπίζονται από την Επιτροπή.
- (53) Ένα κράτος μέλος, το οποίο επιθυμεί να χορηγήσει συμπληρωματική ενίσχυση πέραν των ανωτάτων ορίων που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 39 παράγραφος 4 ή το άρθρο 40 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, πρέπει να παρέχει αποδείξεις ότι το μέτρο πληροί όλες τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στον εν λόγω κανονισμό και στους σχετικούς κανόνες εφαρμογής. Πρέπει επίσης να παρέχει δικαιολογητικά στοιχεία για τις πληρωμές συμπληρωματικής ενίσχυσης, συμπεριλαμβανομένης λεπτομερούς ανάλυσης των σχετικών στοιχείων κόστους, με βάση το διαφυγόν εισόδημα και το πρόσθετο κόστος που προκύπτει από την αναληφθείσα υποχρέωση.
- (54) Οι ενισχύσεις οι οποίες υπερβαίνουν τα ποσά που καθορίζονται στο παράρτημα του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 κηρύσσονται καταρχήν συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, μόνον εάν χορηγούνται για αποδεδειγμένο πρόσθετο κόστος ή/και διαφυγόν εισόδημα, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, λαμβανομένων υπόψη ειδικών περιστάσεων που πρέπει να αιτιολογούνται δεόντως, για δεσμεύσεις οι οποίες συνεπάγονται πραγματική αλλαγή της τρέχουσας γεωργικής πρακτικής και έχουν ως

⁽¹⁸⁾ ΕΕ C 232 της 12.8.2000, σ. 19.

⁽¹⁹⁾ ΕΕ C 37 της 3.2.2001, σ. 3.

αποτέλεσμα ευαπόδεικτη και σημαντική θετική επίπτωση στο περιβάλλον. Εάν δεν μπορούν να αποδειχθούν εξαιρετικά οφέλη για την προστασία του περιβάλλοντος, επομένως, οι εν λόγω υψηλότερες ενισχύσεις δεν θα εγκρίνονται για τους γεωργούς, οι οποίοι απλώς προτίθενται να μη μεταβάλουν την τρέχουσα γεωργική πρακτική στην αντίστοιχη έκταση γης (για παράδειγμα, για να μην εγκαταλείψουν την εκτατική βροσκή για εντατικότερες μορφές παραγωγής).

- (55) Εάν ένα κράτος μέλος επιθυμεί να αντισταθμίσει το κόστος συναλλαγής που προκαλείται από την ανάληψη γεωργοπεριβαλλοντικών δεσμεύσεων ή δεσμεύσεων για την καλή διαβίωση των ζώων, πρέπει να παρέχει πειστικές αποδείξεις για το εν λόγω κόστος, π.χ. υποβάλλοντας συγκρίσεις κόστους με τις εκμεταλλεύσεις που δεν αναλαμβάνουν δεσμεύσεις του είδους αυτού. Επομένως, η Επιτροπή δεν θα εγκρίνει συνήθως κρατικές ενισχύσεις για το κόστος συναλλαγής που αφορά τη συνέχιση γεωργοπεριβαλλοντικών δεσμεύσεων ή δεσμεύσεων για την καλή διαβίωση των ζώων, οι οποίες είχαν ήδη αναληφθεί στο παρελθόν, εκτός εάν το κράτος μέλος αποδείξει ότι το κόστος αυτό εξακολουθεί να βαρύνει τον ενδιαφερόμενο ή ότι προκύπτει νέο κόστος συναλλαγής.
- (56) Στις περιπτώσεις που το κόστος συναλλαγής υπολογίζεται με βάση το μέσο κόστος ή/και τη μέση γεωργική εκμετάλλευση, τα κράτη μέλη πρέπει να αποδεικνύουν ότι οι μεγάλες ιδίως εκμεταλλεύσεις δεν υπεραποζημιώνονται. Για τον υπολογισμό της αποζημίωσης, τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη κατά πόσο το επίμαχο κόστος συναλλαγής καταβάλλεται ανά εκμετάλλευση ή ανά εκτάριο.
- (57) Μπορούν να χορηγούνται ενισχύσεις σε ποσοστό μέχρι 100 % των επιλέξιμων δαπανών για την κάλυψη του κόστους μη παραγωγικών επενδύσεων, οι οποίες συνδέονται με την υλοποίηση των δεσμεύσεων που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων. Για το σκοπό αυτό, οι μη παραγωγικές επενδύσεις δεν πρέπει να οδηγούν σε καθαρή αύξηση της αξίας της γεωργικής εκμετάλλευσης ή της κερδοφορίας της.
- (58) Εάν, κατ' εξαίρεση, ένα κράτος μέλος προτίθεται να χορηγήσει κρατική ενίσχυση για δεσμεύσεις μικρότερης διάρκειας από την οριζόμενη σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, το εν λόγω κράτος μέλος πρέπει να παρέχει αναλυτική αιτιολογία, συμπεριλαμβανομένης της απόδειξης ότι τα πλήρη περιβαλλοντικά αποτελέσματα του μέτρου μπορούν να υλοποιηθούν στο προτεινόμενο βραχύτερο διάστημα. Το προτεινόμενο ποσό ενίσχυσης πρέπει να αντανάκλα τη μικρότερη διάρκεια των υποχρεώσεων που αναλαμβάνονται.

IV.Γ.3. Ενισχύσεις Natura 2000 και ενισχύσεις που συνδέονται με την οδηγία 2000/60/ΕΚ

IV.Γ.3.α. Ανάλυση

- (59) Για να καθοριστεί η μελλοντική πολιτική, ελήφθησαν ιδιαίτερα υπόψη τα ακόλουθα:
- α) το άρθρο 38 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 προβλέπει την παροχή κοινοτικής στήριξης στους γεωργούς, για να αντισταθμίσει το κόστος και το διαφυγόν εισόδημα λόγω μειονεκτιμάτων στις αντίστοιχες περιοχές, τα οποία σχετίζονται με την εφαρμογή της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979 περί

της διατήρησης των αγρίων πτηνών⁽²⁰⁾, της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 1992 για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας⁽²¹⁾ και της οδηγίας 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων⁽²²⁾.

- β) αντίθετα με το άρθρο 16 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 του Συμβουλίου της 17ης Μαΐου 1999 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΓΤΠΕ) και για την τροποποίηση και κατάργηση ορισμένων κανονισμών⁽²³⁾, το άρθρο 38 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 περιορίζει τη δυνατότητα αποζημίωσης στην εφαρμογή των τριών οδηγιών που αναφέρονται στο στοιχείο α). Κατά συνέπεια, οι κρατικές ενισχύσεις για διαφυγόν εισόδημα ή πρόσθετες δαπάνες που απορρέουν από την εφαρμογή άλλων κοινοτικών προτύπων δεν πρέπει να επιτρέπονται πλέον στην κατηγορία αυτή.
- γ) ενόψει της ενιαίας ενίσχυσης ανά εκμετάλλευση, η οποία καθιερώθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1782/2003, και της υποχρέωσης να διατηρείται κάθε γεωργική γη σε καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 5 του εν λόγω κανονισμού, δεν πρέπει να χορηγείται καμία κρατική ενίσχυση για την κάλυψη του κόστους που προκύπτει από την απλή τήρηση των όρων αυτών.

IV.Γ.3.β. Πολιτική

- (60) Η Επιτροπή θα κηρύσσει τις κρατικές ενισχύσεις συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης, εφόσον πληρούν όλες τις προϋποθέσεις του άρθρου 38 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 και των σχετικών κανόνων εφαρμογής που θεσπίζονται από την Επιτροπή. Ενισχύσεις θα επιτρέπονται μόνο για υποχρεώσεις που υπερκαλύπτουν τις υποχρεώσεις πολλαπλής συμμόρφωσης και τους όρους που τίθενται στο άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1782/2003. Ενισχύσεις χορηγούμενες κατά παράβαση της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» πρέπει να είναι έκτακτες, προσωρινές και φθίνουσες.

IV.Γ.4. Άλλες ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος

- (61) Οι επενδυτικές ενισχύσεις προς γεωργούς σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος εξετάζονται στο κεφάλαιο IV.A παραπάνω.
- (62) Η Επιτροπή θα εξετάζει κάθε άλλη ενίσχυση για την προστασία του περιβάλλοντος με βάση τις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, οι οποίες συνεπώς κηρύσσονται εφαρμοστέες στον τομέα της γεωργίας. Εάν οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές τροποποιηθούν ή αντικατασταθούν,

⁽²⁰⁾ ΕΕ L 103 της 25.4.1979, σ. 1.

⁽²¹⁾ ΕΕ L 206 της 22.7.1992, σ. 7.

⁽²²⁾ ΕΕ L 327 της 22.12.2000, σ. 1. Οδηγία όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση αριθ. 2455/2001/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 331 της 15.12.2001, σ. 1).

⁽²³⁾ ΕΕ L 160 της 26.6.1999, σ. 80. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 (ΕΕ L 277 της 21.10.2005, σ. 1).

εφαρμόζονται οι νέες διατάξεις, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στους σχετικούς κανόνες.

- (63) Οι ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, κηρύσσονται συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, εφόσον πληρούν όλες τις προϋποθέσεις των κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος. Σε περίπτωση επενδυτικών ενισχύσεων για την προστασία του περιβάλλοντος, μπορεί να εφαρμόζεται ενδεχομένως υψηλότερο ανώτατο ποσοστό ενίσχυσης, το οποίο προκύπτει από την εφαρμογή των κανόνων για τις επενδυτικές ενισχύσεις που προβλέπονται παραπάνω στο κεφάλαιο IV.B.

IV.Δ. Ενισχύσεις για την αντιστάθμιση μειονεκτημάτων σε ορισμένες περιοχές

- (64) Το παρόν υποκεφάλαιο εφαρμόζεται μόνο στη στήριξη που χορηγείται στην πρωτογενή παραγωγή (γεωργούς).

IV.Δ.1. Ανάλυση

- (65) Το άρθρο 37 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 προβλέπει ενισχύσεις για φυσικά μειονεκτήματα σε ορεινές περιοχές ύψους κατ' ανώτατο όριο 250 ευρώ ανά εκτάριο ΧΓΕ και ενισχύσεις σε άλλες περιοχές με μειονεκτήματα ύψους κατ' ανώτατο όριο 150 ευρώ ανά εκτάριο ΧΓΕ. Μπορούν να χορηγούνται ενισχύσεις υψηλότερες από το μέγιστο ποσό σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, υπό τον όρο ότι ο μέσος όρος όλων αυτών των ενισχύσεων που χορηγούνται στο επίπεδο του συγκεκριμένου κράτους μέλους δεν υπερβαίνει το εν λόγω μέγιστο όριο. Το άρθρο 88 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 απαγορεύει τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων σε γεωργούς για την αντιστάθμιση φυσικών μειονεκτημάτων στις ορεινές περιοχές και στις άλλες περιοχές με μειονεκτήματα, εάν δεν πληρούνται οι όροι του άρθρου 37. Ωστόσο, σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, μπορεί να χορηγείται συμπληρωματική ενίσχυση που υπερβαίνει τα ποσά που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 37 παράγραφος 3.
- (66) Σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο του άρθρου 94 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, το άρθρο 37 και το άρθρο 88 παράγραφος 3 εφαρμόζονται από 1ης Ιανουαρίου 2010, με την προϋπόθεση πράξης του Συμβουλίου, η οποία θεσπίζεται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 37 της συνθήκης. Μέχρι τότε, σύμφωνα με το άρθρο 93 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, διατηρούνται σε ισχύ οι σχετικές διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/1999, και συγκεκριμένα τα άρθρα 14 παράγραφος 2, 15 και 51 παράγραφος 3 του εν λόγω κανονισμού. Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1783/2003 του Συμβουλίου, της 29ης Σεπτεμβρίου 2003, για τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΓΤΠΕ) ⁽²⁴⁾ έχει αυξηθεί το μέγιστο μέσο ποσό ανά εκτάριο που μπορεί να χορηγείται βάσει του άρθρου 15 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/1999, από 200 ευρώ σε 250 ευρώ σε δεόντως δικαιολογημένες αντικειμενικές περιστάσεις. Αντίθετα με το άρθρο 88 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, το άρθρο 51 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 απαγορεύει τις κρατικές ενισχύσεις που υπερβαίνουν το ανώτατο ποσό που καθορίζεται

στο παράρτημα του κανονισμού, δηλαδή τις κρατικές ενισχύσεις που υπερβαίνουν μέσο ποσό 250 ευρώ ανά εκτάριο.

- (67) Πρέπει να καθοριστεί μια συνεπής μέθοδος για τον υπολογισμό της οικονομικής επίπτωσης των αναγνωρισμένων μειονεκτημάτων, βασιζόμενη στην πείρα που έχει αποκτήσει η Επιτροπή. Η μέθοδος αυτή πρέπει ιδίως να εξασφαλίζει ότι δεν θα υπάρχει υπεραποζημίωση της οικονομικής επίδρασης των φυσικών μειονεκτημάτων.
- (68) Πρέπει να αποφεύγονται οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και οι σοβαρές ανισορροπίες στο συνολικό επίπεδο στήριξης μεταξύ κρατών μελών. Επομένως, πρέπει να καθοριστεί ανώτατο όριο αποζημίωσης.
- (69) Οι κανόνες αυτοί μπορούν να αναθεωρηθούν μετά την έναρξη ισχύος των άρθρων 37 και 88 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005.

IV.Δ.2. Πολιτική

- (70) Έως ότου αρχίσουν να ισχύουν τα άρθρα 37 και 88 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, η Επιτροπή θα κηρύσσει τις κρατικές ενισχύσεις συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, εφόσον πληρούν όλες τις προϋποθέσεις του άρθρου 14 παράγραφος 1, των πρώτων δύο περιπτώσεων του άρθρου 14 παράγραφος 2 και του άρθρου 15 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/1999, καθώς και των κανόνων εφαρμογής του παρόντος κανονισμού που θεσπίζονται από την Επιτροπή, και εφόσον οι δικαιούχοι εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις πολλαπλής συμμόρφωσης.
- (71) Όταν μέτρα κρατικών ενισχύσεων συνδυάζονται με στήριξη βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/1999, η συνολική στήριξη που χορηγείται στον γεωργό δεν πρέπει να υπερβαίνει τα ποσά που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 15 του εν λόγω κανονισμού.
- (72) Από την έναρξη ισχύος του άρθρου 37 και του άρθρου 88 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, η Επιτροπή θα κηρύσσει τις κρατικές ενισχύσεις συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, εφόσον πληρούν όλες τις προϋποθέσεις των εν λόγω άρθρων και των κανόνων εφαρμογής που θεσπίζονται από το Συμβούλιο ή την Επιτροπή.
- (73) Σε κάθε περίπτωση, για τις ενισχύσεις που χορηγούνται τόσο βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 όσο και βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, οι κρατικές ενισχύσεις θα κηρύσσονται συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης μόνον υπό τους ακόλουθους όρους:
- Το κράτος μέλος πρέπει να αποδεικνύει τα συγκεκριμένα μειονεκτήματα και να παρέχει αποδείξεις ότι το ποσό της αποζημίωσης που πρόκειται να καταβληθεί δεν οδηγεί σε υπεραποζημίωση της επίδρασης των εν λόγω μειονεκτημάτων
  - Το ύψος των αντισταθμιστικών πληρωμών πρέπει να είναι ανάλογο προς την οικονομική επίπτωση των μειονεκτημάτων. Το ύψος των πληρωμών, επομένως, πρέπει να διαφοροποιείται ανάλογα με τη σχετική επίπτωση των μειονεκτημάτων στις διάφορες περιοχές με μειονεκτήματα. Αυτό σημαίνει ότι, όπου η μέση επίπτωση των μειονεκτημάτων ανά εκτάριο συγκρίσιμων γεωργικών εκμεταλλεύσεων διαφέρει π.χ. κατά 20 %, οι αντισταθμιστικές πληρωμές πρέπει να διαφοροποιούνται αναλόγως.

⁽²⁴⁾ ΕΕ L 270 της 21.10.2003, σ. 70.

- γ) Μόνο η οικονομική επίπτωση των μόνιμων μειονεκτημάτων που εκφεύγουν του ανθρώπινου ελέγχου μπορεί να λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό του ποσού των αντισταθμιστικών πληρωμών. Διαρθρωτικά μειονεκτήματα που επιδέχονται βελτίωση μέσω του εκσυγχρονισμού των εκμεταλλεύσεων ή μέσω παραγόντων όπως φόροι, επιδοτήσεις ή η υλοποίηση της μεταρρύθμισης της κοινής γεωργικής πολιτικής δεν επιτρέπεται να λαμβάνονται υπόψη.
- δ) Η Επιτροπή θα επαληθεύει την απουσία υπεραποζημίωσης και την αναλογικότητα των πληρωμών, χρησιμοποιώντας στατιστικά εργαλεία εναρμονισμένα σε κοινοτικό επίπεδο. Όταν δεν υπάρχουν ή δεν επαρκούν τα εργαλεία αυτά, χρησιμοποιούνται άλλα δεδομένα, στις περιπτώσεις που η Επιτροπή μπορεί να εξακριβώσει ότι είναι αρκούντως αντιπροσωπευτικά για τους σκοπούς της επαλήθευσης.
- ε) Οι αντισταθμιστικές πληρωμές πρέπει να αντικατοπτρίζουν τη μέση οικονομική επίπτωση των μειονεκτημάτων ανά εκτάριο.
- στ) Το ποσό της αποζημίωσης που μπορεί να χορηγηθεί καθορίζεται συνήθως με τη σύγκριση του μέσου εισοδήματος ανά εκτάριο των γεωργικών εκμεταλλεύσεων σε περιοχές με μειονεκτήματα με το εισόδημα εκμεταλλεύσεων του ίδιου μεγέθους που παράγουν τα ίδια προϊόντα σε περιοχές χωρίς μειονεκτήματα ευρισκόμενες στο ίδιο κράτος μέλος. Το εισόδημα που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για το σκοπό αυτό είναι το άμεσο εισόδημα από τη γεωργία, από το οποίο ιδίως εξαιρούνται οι καταβληθέντες φόροι ή οι εισπραχθείσες επιδοτήσεις. Στην περίπτωση που ολόκληρο το κράτος μέλος θεωρείται ως αποτελούμενο από περιοχές με μειονεκτήματα, η σύγκριση γίνεται με παρόμοιες περιοχές άλλων κρατών μελών, στις οποίες οι συνθήκες παραγωγής, ιδίως όσον αφορά το κλίμα και τη γεωγραφία, μπορούν λογικά να συγκριθούν προς εκείνες του πρώτου κράτους μέλους.
- (74) Η Επιτροπή, για να υπάρξει συνοχή με τους κανόνες για την αγροτική ανάπτυξη, διατηρεί το δικαίωμα να απαιτεί οι ενισχύσεις να βαίνουν φθίνουσες για εκμεταλλεύσεις που υπερβαίνουν ορισμένο μέγεθος. Για το σκοπό αυτό, οι κοινοποιήσεις πρέπει να προσδιορίζουν το μέγεθος της εκμετάλλευσης που θα επωφεληθεί από τις ενισχύσεις αυτές.

IV.E. Ενισχύσεις για την εκπλήρωση προτύπων

- (75) Το παρόν υποκεφάλαιο εφαρμόζεται μόνο στη στήριξη που χορηγείται στην πρωτογενή παραγωγή (γεωργούς).

IV.E.1. Ανάλυση

- (76) Προκειμένου να καθορίσει τη μελλοντική της πολιτική, η Επιτροπή έλαβε ιδιαίτερα υπόψη της τα ακόλουθα:

- α) το άρθρο 31 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 προβλέπει την παροχή στήριξης στους γεωργούς για τη μερική κάλυψη του κόστους και του διαφυγόντος εισοδήματος που απορρέουν από την εφαρμογή προτύπων στους τομείς της προστασίας του περιβάλλοντος, της δημόσιας υγείας, της υγείας ζώων και φυτών, των συνθηκών καλής διαβίωσης των ζώων και της εργασιακής ασφάλειας.

- β) το άρθρο 88 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 απαγορεύει τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων για τη στήριξη γεωργών, οι οποίοι προσαρμόζονται σε απαιτητικά πρότυπα με βάση την κοινοτική νομοθεσία στους τομείς της προστασίας του περιβάλλοντος, της δημόσιας υγείας, της υγείας ζώων και φυτών, της καλής διαβίωσης των ζώων και της εργασιακής ασφάλειας, εάν δεν πληρούνται οι όροι του άρθρου 31. Ωστόσο, μπορεί να χορηγείται συμπληρωματική ενίσχυση που υπερβαίνει τα μέγιστα ποσά που καθορίζονται σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο, για να βοηθάει τους γεωργούς να συμμορφωθούν προς την εθνική νομοθεσία που υπερβαίνει τα κοινοτικά πρότυπα.

- γ) εν απουσία κοινοτικής νομοθεσίας, το άρθρο 88 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 απαγορεύει τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων για τη στήριξη γεωργών, οι οποίοι προσαρμόζονται σε απαιτητικά πρότυπα με βάση την εθνική νομοθεσία στους τομείς του περιβάλλοντος, της δημόσιας υγείας, της υγείας ζώων και φυτών, της καλής διαβίωσης των ζώων και της εργασιακής ασφάλειας, εάν δεν πληρούνται οι όροι του άρθρου 31. Ωστόσο, μπορεί να χορηγείται συμπληρωματική ενίσχυση που υπερβαίνει τα μέγιστα ποσά που καθορίζονται στο παράρτημα όσον αφορά το άρθρο 31 παράγραφος 2, εάν δικαιολογείται βάσει του άρθρου 31.

- δ) για να υπάρξει επαρκής σαφήνεια, πρέπει να αποσαφηνισθεί η έννοια του τι θεωρείται «σημαντική επίπτωση στο τυπικό λειτουργικό κόστος της εκμετάλλευσης» και τι «σημαντικός αριθμός γεωργών».

- ε) το άρθρο 31 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 περιορίζει τη συνολική αποζημίωση που μπορεί να λάβει ένας γεωργός σε διάστημα πέντε ετών για την κάλυψη του κόστους και του διαφυγόντος εισοδήματος που οφείλονται στην εφαρμογή ενός ή περισσότερων από τα απαριθμούμενα πρότυπα σε 10 000 ευρώ. Η χορήγηση σημαντικής κρατικής ενίσχυσης πέραν του ποσού αυτού μπορεί να οδηγήσει σε στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, ιδίως στην περίπτωση σημαντικών διαφορών μεταξύ κρατών μελών ή περιφερειών ως προς το πραγματικό επίπεδο στήριξης. Επίσης, οι μεγάλες γεωργικές εκμεταλλεύσεις πρέπει να είναι καλύτερα σε θέση να αντιμετωπίσουν την επίπτωση των νέων υποχρεωτικών προτύπων στο λειτουργικό κόστος. Επομένως, πρέπει να καθοριστεί απόλυτο μέγιστο επίπεδο στήριξης.

- στ) όσον αφορά νέα πρότυπα που δεν βασίζονται στα κοινοτικά πρότυπα, η στήριξη πρέπει να περιορίζεται στο κόστος, το οποίο οφείλεται σε πρότυπα που ενέχουν τον κίνδυνο να δημιουργήσουν πραγματικό ανταγωνιστικό μειονέκτημα για τους συγκεκριμένους γεωργούς.

IV.E.2. Πολιτική

- (77) Η Επιτροπή θα κηρύσσει τις κρατικές ενισχύσεις συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, εφόσον πληρούν όλες τις προϋποθέσεις του άρθρου 31 και του άρθρου 88 παράγραφος 5 ή 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, καθώς και των κανόνων εφαρμογής που θεσπίζονται από την Επιτροπή.

- (78) Η στήριξη που υπερβαίνει το ανώτατο όριο που καθορίζεται στο παράρτημα του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 δεν καλύπτει περισσότερο από το 80 % του κόστους και του

διαφυγόντος εισοδήματος που υφίστανται οι γεωργοί. Συνολικά, και λαμβανομένης υπόψη της κοινοτικής στήριξης που ενδεχομένως χορηγείται, η στήριξη δεν υπερβαίνει 12 000 ευρώ ανά εκμετάλλευση. Δεν επιτρέπεται υπέρβαση του ποσού αυτού σε κάθε πενταετή περίοδο, στην περίπτωση αποζημίωσης που χορηγείται για την εκπλήρωση περισσότερων του ενός προτύπων.

(79) Στήριξη μπορεί να χορηγηθεί μόνο σε σχέση με πρότυπα, τα οποία εάν υπολογιστούν για μέση γεωργική εκμετάλλευση του τομέα και του κράτους μέλους που αφορά το πρότυπο, αποδεδειγμένα αποτελούν την άμεση αιτία:

- α) αύξησης του λειτουργικού κόστους για το συγκεκριμένο προϊόν ή προϊόντα λόγω του προτύπου κατά τουλάχιστον 5 %· ή
- β) απώλειας εισοδήματος ίσης τουλάχιστον με 10 % των καθαρών κερδών από το συγκεκριμένο προϊόν ή τα προϊόντα λόγω του προτύπου.

(80) Στήριξη μπορεί να χορηγηθεί μόνο σε σχέση με πρότυπα, τα οποία οδηγούν στην ως άνω αύξηση του λειτουργικού κόστους ή απώλεια εισοδήματος για το 25 % τουλάχιστον του συνόλου των εκμεταλλεύσεων στον (υπο)τομέα του κράτους μέλους που αφορά το πρότυπο.

(81) Σε σχέση με τα εθνικά πρότυπα, το κράτος μέλος οφείλει να αποδείξει ότι η εισαγωγή του σχετικού προτύπου σε εθνικό επίπεδο θα ενείχε τον κίνδυνο να δημιουργήσει σημαντικό ανταγωνιστικό μειονέκτημα στους αντίστοιχους παραγωγούς. Η απόδειξη του μειονεκτήματος αυτού γίνεται με βάση τα μέσα καθαρά περιθώρια κέρδους για τη μέση εκμετάλλευση του (υπο)τομέα που αφορά το πρότυπο.

IV.ΣΤ. Ενισχύσεις για την εγκατάσταση νέων γεωργών

(82) Το παρόν υποκεφάλαιο εφαρμόζεται μόνο στη στήριξη που χορηγείται στην πρωτογενή παραγωγή (γεωργούς).

IV.ΣΤ.1. Ανάλυση

(83) Η στήριξη για την εγκατάσταση νέων γεωργών τείνει να ενθαρρύνει την ανάπτυξη του τομέα στο σύνολό του και να αποτρέπει τη μείωση του πληθυσμού των αγροτικών περιοχών. Το άρθρο 22 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 ως εκ τούτου προβλέπει ένα κοινοτικό καθεστώς για τη στήριξη της εγκατάστασης νέων γεωργών.

IV.ΣΤ.2. Πολιτική

(84) Η Επιτροπή θα κηρύσσει τις κρατικές ενισχύσεις για τη στήριξη της εγκατάστασης νέων γεωργών συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 22 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 και των κανόνων εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού που θεσπίζονται από την Επιτροπή.

IV.Z. Ενισχύσεις για πρόωρη συνταξιοδότηση ή για την παύση γεωργικών δραστηριοτήτων

(85) Το παρόν κεφάλαιο εφαρμόζεται μόνο στη στήριξη που χορηγείται στην πρωτογενή παραγωγή (γεωργούς).

IV.Z.1. Ανάλυση

(86) Προκειμένου να καθορίσει τη μελλοντική της πολιτική, η Επιτροπή έλαβε ιδιαίτερα υπόψη της τα ακόλουθα:

— το άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 προβλέπει την παροχή στήριξης για πρόωρη συνταξιοδότηση. Με την προϋπόθεση ότι υπόκεινται σε όρους που απαιτούν τη μόνιμη και οριστική διακοπή των γεωργικών δραστηριοτήτων για εμπορικούς σκοπούς, παρόμοια καθεστάτα ενισχύσεων έχουν περιορισμένη μόνο επίδραση στον ανταγωνισμό, ενώ συμβάλλουν στη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη του τομέα στο σύνολό του.

IV.Z.2. Πολιτική

(87) Η Επιτροπή θα κηρύσσει τις κρατικές ενισχύσεις για πρόωρη συνταξιοδότηση συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 23 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005. Η Επιτροπή θα εγκρίνει πληρωμές που υπερβαίνουν τα ανώτατα ποσά που καθορίζονται στον εν λόγω κανονισμό, υπό τον όρο ότι το κράτος μέλος αποδεικνύει ότι η πληρωμή αυτή δεν μεταβιβάζεται σε ενεργούς γεωργούς.

(88) Η Επιτροπή θα εγκρίνει τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων για την αποχώρηση γεωργών από κάθε γεωργική δραστηριότητα, από την προϋπόθεση ότι θα τελούν υπό όρους που θα απαιτούν διαρκή και οριστική παύση των εμπορικών γεωργικών δραστηριοτήτων.

IV.H. Ενισχύσεις σε ομάδες παραγωγών

IV.H.1. Ανάλυση

(89) Προκειμένου να καθορίσει τη μελλοντική της πολιτική, η Επιτροπή έλαβε ιδιαίτερα υπόψη της τα ακόλουθα. Λόγω των ανισοτήτων στη γεωργική παραγωγή, η Επιτροπή κατά παράδοση αντιμετωπίζει ευνοϊκά την καταβολή ενισχύσεων «εκκίνησης», οι οποίες αποσκοπούν να δώσουν κίνητρα για τη σύσταση ομάδων παραγωγών, ώστε να προωθηθεί η συνεργασία γεωργών με στόχο την συγκέντρωση της προσφοράς και την προσαρμογή της παραγωγής τους στις απαιτήσεις της αγοράς. Ωστόσο, για να συγκεντρωθεί η στήριξη στις μικρές ομάδες παραγωγών και για να αποφευχθεί η χορήγηση μεγάλων ποσών στήριξης, οι ενισχύσεις αυτές πρέπει να περιορίζονται στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, με όριο ένα ανώτατο ποσό.

IV.H.2. Πολιτική

(90) Η Επιτροπή θα κηρύσσει τις ενισχύσεις εκκίνησης για τις ομάδες παραγωγών συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3, στοιχείο γ) της Συνθήκης, εφόσον πληρούν όλες τις

προϋποθέσεις [του άρθρου 9 του σχεδίου κανονισμού απαλλαγής].

- (91) Οι ενισχύσεις που χορηγούνται σε άλλες γεωργικές ενώσεις, οι οποίες αναλαμβάνουν καθήκοντα σε επίπεδο γεωργικής παραγωγής, όπως αμοιβαία υποστήριξη και υπηρεσίες αντικατάστασης στο αγρόκτημα και γεωργικής διαχείρισης, στις εκμεταλλεύσεις των μελών χωρίς να εμπλέκονται στην από κοινού προσαρμογή της προσφοράς προς την αγορά δεν καλύπτονται από την παρούσα ενότητα. Εντούτοις, η Επιτροπή θα εφαρμόζει τις αρχές που εκτίθενται στην παρούσα ενότητα σε ενισχύσεις που χορηγούνται για την κάλυψη των δαπανών εκκίνησης ενώσεων παραγωγών, οι οποίες είναι υπεύθυνες για την επίβλεψη της χρήσης ονομασιών προέλευσης ή σημάτων ποιότητας.
- (92) Οι ενισχύσεις που χορηγούνται σε ομάδες ή ενώσεις παραγωγών για την κάλυψη εξόδων, τα οποία δεν συνδέονται με τα έξοδα εκκίνησης, όπως είναι οι επενδύσεις ή οι δραστηριότητες προώθησης, θα αξιολογούνται σύμφωνα με τους κανόνες που διέπουν τις ενισχύσεις του είδους αυτού.
- (93) Τα καθεστώτα ενισχύσεων που εγκρίνονται βάσει της παρούσας ενότητας θα υπόκεινται στον όρο να προσαρμόζονται στις τυχόν αλλαγές των κανονισμών που διέπουν τις κοινές οργανώσεις αγοράς.
- (94) Ως εναλλακτική δυνατότητα σε σχέση με την παροχή ενισχύσεων στις ομάδες παραγωγών ή τις ενώσεις τους, μπορούν να χορηγούνται ενισχύσεις μέχρι το ίδιο συνολικό ποσό απευθείας στους παραγωγούς, για να αντισταθμίζονται οι εισφορές τους για την κάλυψη του κόστους λειτουργίας των ομάδων στη διάρκεια των πρώτων πέντε ετών από τη συγκρότηση της ομάδας. Η Επιτροπή δεν θα εγκρίνει κρατικές ενισχύσεις προς όφελος μεγάλων επιχειρήσεων για την κάλυψη των δαπανών που καλύπτονται από το παρόν υποκεφάλαιο.

IV.Θ. Ενισχύσεις για αναδασμό

IV.Θ.1. Ανάλυση

- (95) Προκειμένου να καθορίσει τη μελλοντική της πολιτική, η Επιτροπή έλαβε ιδιαίτερα υπόψη της τα ακόλουθα:
- α) η στήριξη για αναδασμό τείνει να ενθαρρύνει την ανάπτυξη του τομέα στο σύνολό του και να βελτιώνει την υποδομή. Το άρθρο 30 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 ως εκ τούτου προβλέπει ένα κοινοτικό καθεστώς για τη στήριξη του αναδασμού.
- β) οι κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας 2000-2006 εισήγαγαν κανόνες που διέπουν τη χορήγηση ενισχύσεων για αναδασμό· σκοπός των ενισχύσεων αυτών ήταν η στήριξη της ανταλλαγής αγροτεμαχίων και η διευκόλυνση της δημιουργίας οικονομικά βιώσιμων εκμεταλλεύσεων·
- γ) η πείρα απέδειξε ότι οι ενισχύσεις για αναδασμό μπορούν να διατηρηθούν, λόγω της συμβολής τους στην ανάπτυξη του γεωργικού τομέα, καθώς και των περιορισμένων επιπτώσεών τους στον ανταγωνισμό.

IV.Θ.2. Πολιτική

- (96) Η Επιτροπή θα κηρύσσει τις ενισχύσεις για αναδασμό συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης,

εφόσον πληρούν όλες τις προϋποθέσεις του άρθρου 13 [του νέου κανονισμού απαλλαγής].

IV.I. Ενισχύσεις για την ενθάρρυνση της παραγωγής και εμπορίας γεωργικών προϊόντων ποιότητας

IV.I.1. Ανάλυση

- (97) Προκειμένου να καθορίσει τη μελλοντική της πολιτική, η Επιτροπή έλαβε ιδιαίτερα υπόψη της τα ακόλουθα:
- α) τα μέτρα ενίσχυσης που αποσκοπούν να παράσχουν κίνητρα για τη βελτίωση της ποιότητας των γεωργικών προϊόντων τείνουν να προσδίδουν στην αξία της γεωργικής παραγωγής και βοηθούν τον τομέα στο σύνολό του να προσαρμοσθεί στη ζήτηση των καταναλωτών, η οποία δίνει αυξανόμενη έμφαση στην ποιότητα. Η Επιτροπή γενικά αντιμετωπίζει ευνοϊκά τις ενισχύσεις αυτές. Εντούτοις, η πείρα έχει αποδείξει ότι παρόμοια μέτρα ενίσχυσης μπορούν να δημιουργήσουν κίνδυνο στρέβλωσης των συνθηκών ανταγωνισμού και μπορούν να επηρεάσουν τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών κατά τρόπο αντίθετο προς το κοινό συμφέρον. Αυτό αληθεύει ιδίως στην περίπτωση όπου χορηγούνται μεγάλα ποσά ενίσχυσης ή όπου η καταβολή της ενίσχυσης συνεχίζεται και όταν η ενίσχυση έχει παύσει να λειτουργεί ως κίνητρο, και επομένως προσλαμβάνει χαρακτήρα λειτουργικής ενίσχυσης·
- β) το άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 έχει εισαγάγει ένα ειδικό μέτρο στήριξης για τη συμμετοχή γεωργών σε συστήματα για την ποιότητα των τροφίμων. Οι κανόνες παροχής κρατικών ενισχύσεων πρέπει να ευθυγραμμιστούν με αυτό το μέτρο στήριξης·
- γ) οι μεγάλες επιχειρήσεις πρέπει να είναι ικανές να χρηματοδοτούν οι ίδιες τις δαπάνες των μέτρων αυτών· επομένως, η στήριξη πρέπει να περιορίζεται στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις· στο πλαίσιο αυτό, το παράρτημα του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 καθορίζει ανώτατο ποσό ανά εκμετάλλευση·
- δ) λόγω των ομοιοτήτων μεταξύ των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, η παροχή στήριξης στις επιχειρήσεις αυτές πρέπει να επιτρέπεται σύμφωνα με τους κανόνες για τη στήριξη που χορηγείται σε άλλες μεταποιητικές επιχειρήσεις.

IV.I.2. Πολιτική

- (98) Η Επιτροπή θα κηρύσσει τις κρατικές ενισχύσεις για την ενθάρρυνση της παραγωγής ποιοτικών γεωργικών προϊόντων, οι οποίες χορηγούνται στους παραγωγούς του πρωτογενούς τομέα (γεωργούς), συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, εφόσον πληρούν όλες τις προϋποθέσεις [του άρθρου 14 του μελλοντικού κανονισμού απαλλαγής].
- (99) Η Επιτροπή θα κηρύσσει τις κρατικές ενισχύσεις για την ενθάρρυνση της παραγωγής ποιοτικών γεωργικών προϊόντων, οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται

στους τομείς της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, εφόσον πληρούν όλες τις προϋποθέσεις του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001.

- (100) Η Επιτροπή δεν θα εγκρίνει κρατικές ενισχύσεις προς όφελος μεγάλων επιχειρήσεων για την κάλυψη των δαπανών που καλύπτονται από το παρόν υποκεφάλαιο.
- (101) Ενισχύσεις για επενδύσεις που είναι αναγκαίες για την αναβάθμιση των παραγωγικών εγκαταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων που είναι αναγκαίες για τη διαχείριση του συστήματος τεκμηρίωσης και για την εκτέλεση ελέγχων διαδικασιών και προϊόντων, επιτρέπεται να χορηγούνται μόνο σύμφωνα με τους κανόνες που εκτίθενται στα ανωτέρω κεφάλαια IV.A και IV.B, ανάλογα με την περίπτωση.

IV.IA. Παροχή τεχνικής υποστήριξης στον γεωργικό τομέα

IV.IA.1. Ανάλυση

- (102) Προκειμένου να καθορίσει τη μελλοντική της πολιτική, η Επιτροπή έλαβε ιδιαίτερα υπόψη της τα ακόλουθα:
- α) η Επιτροπή αντιμετωπίζει ευνοϊκά τα καθεστώτα ενισχύσεων που αποσκοπούν να παράσχουν τεχνική υποστήριξη στο γεωργικό τομέα. Αυτές οι ήπιες ενισχύσεις βελτιώνουν την αποδοτικότητα και τον επαγγελματισμό της γεωργίας στην Κοινότητα και με τον τρόπο αυτό συμβάλλουν στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά της, ενώ έχουν πολύ περιορισμένες επιπτώσεις στον ανταγωνισμό. Επειδή η στήριξη για την κάλυψη των εξόδων των γεωργών από τη χρήση των υπηρεσιών των δικτύων ανταλλαγής μηχανών (machinery rings) για την ανταλλαγή μηχανών και γεωργικής εργασίας αποτελεί περιοδική δαπάνη και εντάσσεται στο τακτικό λειτουργικό κόστος του γεωργού, η στήριξη αυτή πρέπει στο μέλλον να περιοριστεί σε στήριξη *de minimis*.
- β) οι μεγάλες επιχειρήσεις πρέπει να είναι ικανές να χρηματοδοτούν οι ίδιες τις δαπάνες των μέτρων αυτών. Επομένως, η στήριξη πρέπει να περιορίζεται στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις.
- γ) λόγω των ομοιοτήτων μεταξύ των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, η παροχή στήριξης στις επιχειρήσεις αυτές πρέπει να επιτρέπεται σύμφωνα με τους κανόνες για τη στήριξη που χορηγείται σε άλλες μεταποιητικές επιχειρήσεις.

IV.IA.2. Πολιτική

- (103) Η Επιτροπή θα κηρύσσει τις κρατικές ενισχύσεις για την παροχή τεχνικής υποστήριξης, οι οποίες χορηγούνται στους παραγωγούς του πρωτογενούς τομέα (γεωργούς), συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, εφόσον πληρούν όλες τις προϋποθέσεις [του άρθρου 15 του μελλοντικού κανονισμού απαλλαγής].
- (104) Η παροχή τεχνικής υποστήριξης στους παραγωγούς του πρωτογενούς τομέα (γεωργούς) μπορεί να αναλαμβάνεται από

ομάδες παραγωγών ή άλλες οργανώσεις, ανεξαρτήτως του μεγέθους τους.

- (105) Η Επιτροπή θα κηρύσσει τις κρατικές ενισχύσεις για την παροχή τεχνικής υποστήριξης, οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, εφόσον πληρούν όλες τις προϋποθέσεις του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001.
- (106) Η Επιτροπή δεν θα εγκρίνει κρατικές ενισχύσεις προς όφελος μεγάλων επιχειρήσεων για την κάλυψη των δαπανών που υπάγονται στα σημεία 104 και 105.
- (107) Η Επιτροπή θα εξετάζει κατά περίπτωση τις κρατικές ενισχύσεις για άλλες δραστηριότητες που αφορούν την εκλαίκευση νέων τεχνικών, όπως εύλογα μικρής κλίμακας πιλοτικά έργα ή έργα επίδειξης. Το κράτος μέλος πρέπει να υποβάλλει σαφή περιγραφή του έργου, εξηγώντας παράλληλα τον καινοτόμο χαρακτήρα του έργου και το δημόσιο συμφέρον για την παροχή στήριξης (για παράδειγμα, επειδή δεν έχει δοκιμαστεί προηγουμένως), και να αποδεικνύει την τήρηση των εξής προϋποθέσεων:

- α) ο αριθμός των επιχειρήσεων που συμμετέχουν και η διάρκεια του πιλοτικού καθεστώτος περιορίζονται στα αναγκαία για την ορθή διεξαγωγή των δοκιμών·
- β) το συνδυασμένο ποσό των ενισχύσεων για τα εν λόγω έργα, το οποίο χορηγείται σε μια επιχείρηση, δεν υπερβαίνει 100 000 ευρώ στη διάρκεια τριών οικονομικών ετών·
- γ) τα αποτελέσματα του πιλοτικού καθεστώτος δημοσιοποιούνται, τουλάχιστον στο Διαδίκτυο, σε διεύθυνση που αναφέρεται στο καθεστώς ενισχύσεων·
- δ) τηρείται κάθε άλλη προϋπόθεση την οποία κρίνει απαραίτητη η Επιτροπή, για να αποτραπεί το ενδεχόμενο το καθεστώς να προκαλέσει στρέβλωση στην αγορά ή να αποτελέσει ενίσχυση λειτουργίας.

IV.IB. Ενισχύσεις στον κτηνοτροφικό τομέα

IV.IB.1. Ανάλυση

- (108) Προκειμένου να καθορίσει τη μελλοντική της πολιτική, η Επιτροπή έλαβε ιδιαίτερα υπόψη της τα ακόλουθα:
- α) οι κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας 2000-2006 εισήγαγαν κανόνες που διέπουν τη χορήγηση ενισχύσεων στον κτηνοτροφικό τομέα· σκοπός των ενισχύσεων αυτών ήταν η στήριξη της διατήρησης και βελτίωσης της γενετικής ποιότητας του κοινοτικού ζωικού κεφαλαίου·
- β) η πείρα απέδειξε ότι οι ενισχύσεις αυτές πρέπει να διατηρηθούν μόνο στις περιπτώσεις που συμβάλλουν πράγματι στη διατήρηση και βελτίωση της γενετικής ποιότητας του ζωικού κεφαλαίου· οι ενισχύσεις που αποσκοπούν στην κάλυψη μέρους του κόστους κατοχής μεμονωμένων αρσενικών ζώων αναπαραγωγής δεν μπορεί

να θεωρηθεί ότι επιτυγχάνουν τον στόχο αυτό, δεδομένου ότι απλώς ανακουφίζουν τους γεωργούς από δαπάνες που κανονικά πρέπει να τους βαρύνουν κατά την άσκηση της δραστηριότητάς τους·

- γ) οι ενισχύσεις που αποσκοπούν στην κάλυψη μέρους του κόστους που συνδέεται με την εισαγωγή σε επίπεδο εκμετάλλευσης καινοτόμων τεχνικών ή πρακτικών αναπαραγωγής ζώων, μπορούν να διατηρηθούν επί ένα χρονικό διάστημα, παρότι επίσης ανακουφίζουν τους γεωργούς από δαπάνες που κανονικά πρέπει να τους βαρύνουν κατά την άσκηση της δραστηριότητάς τους, λόγω του στοιχείου της καινοτομίας στο οποίο εστιάζονται· η τεχνητή σπερματέγχυση δεν πρέπει να είναι επιλέξιμη για ενίσχυση, καθόσον δεν θεωρείται καινοτόμος πρακτική·
- δ) η ζωική αναπαραγωγή δεν αποτελεί όντως δραστηριότητα της πρωτογενούς παραγωγής· επομένως, οι επενδυτικές ενισχύσεις για κέντρα ζωικής αναπαραγωγής πρέπει να διέπονται από τους κανόνες που εφαρμόζονται στις ενισχύσεις για επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων·
- ε) οι μεγάλες επιχειρήσεις πρέπει να είναι ικανές να χρηματοδοτούν οι ίδιες τις δαπάνες των μέτρων που υπάγονται στο παρόν υποκεφάλαιο. Επομένως, η στήριξη πρέπει να περιορίζεται στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις·

IV.ΙΒ.2. Πολιτική

- (109) Η Επιτροπή θα κηρύσσει τις κρατικές ενισχύσεις στον κτηνοτροφικό τομέα συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3, στοιχείο γ) της Συνθήκης, εφόσον πληρούν όλες τις προϋποθέσεις του άρθρου 16 παράγραφος 1, στοιχεία α), β) και γ) και του άρθρου 16 παράγραφος 3 [του νέου κανονισμού απαλλαγής]. Η Επιτροπή δεν θα εγκρίνει κρατικές ενισχύσεις για τις δαπάνες που καλύπτονται από το παρόν κεφάλαιο προς όφελος μεγάλων επιχειρήσεων.

IV.ΙΓ. Ενισχύσεις για τις άκρως απόκεντρες περιφέρειες και τις νήσους του Αιγαίου

IV.ΙΓ.1. Ανάλυση

- (110) Προκειμένου να καθορίσει τη μελλοντική της πολιτική, η Επιτροπή έλαβε ιδιαίτερα υπόψη της τα ακόλουθα:
- α) ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 προβλέπει ειδικές παρεκκλίσεις και ειδικά ποσοστά ενίσχυσης για την επενδυτική στήριξη που χορηγείται τόσο σε γεωργούς όσο και σε επιχειρήσεις μεταποίησης και εμπορίας στις άκρως απόκεντρες περιφέρειες και στις μικρές νήσους του Αιγαίου κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2019/93. Αυτά τα ποσοστά ενίσχυσης έχουν ήδη ληφθεί υπόψη στο κεφάλαιο που αφορά τις επενδυτικές ενισχύσεις·

- β) το άρθρο 11 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 247/2006 του Συμβουλίου, της 30ής Ιανουαρίου 2006, περί

καθορισμού ειδικών μέτρων για τη γεωργία στις εξόχως απόκεντρες περιοχές της Ένωσης ⁽²⁵⁾ προβλέπει ότι τα μέτρα που λαμβάνονται στα πλαίσια των προγραμμάτων στήριξης στις άκρως απόκεντρες περιφέρειες πρέπει να συμφωνούν με το κοινοτικό δίκαιο και να έχουν συνοχή με τις άλλες κοινοτικές πολιτικές καθώς και με τα μέτρα που λαμβάνονται βάσει αυτών των πολιτικών. Ειδικότερα, δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 247/2006, δεν μπορεί να χρηματοδοτηθεί κανένα μέτρο:

- (i) ως συμπληρωματική στήριξη των καθεστώτων πριμοδοτήσεων ή ενισχύσεων που έχουν θεσπισθεί στο πλαίσιο της κοινής οργάνωσης της αγοράς, πέραν των εξαιρετικών περιπτώσεων που αιτιολογούνται με αντικειμενικά κριτήρια·
- (ii) ως στήριξη ερευνητικών έργων, μέτρων που αποσκοπούν στη στήριξη ερευνητικών έργων ή μέτρων επιλέξιμων για κοινοτική χρηματοδότηση βάσει της απόφασης 90/424/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 1990 σχετικά με ορισμένες δαπάνες στον κτηνιατρικό τομέα ⁽²⁶⁾·
- (iii) ως στήριξη των μέτρων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005·

- γ) από το 2000, η πείρα που απέκτησε η Επιτροπή όσον αφορά τα μέτρα κρατικών ενισχύσεων που κοινοποιήθηκαν για τις άκρως απόκεντρες περιφέρειες ήταν περιορισμένη. Για το λόγο αυτό, είναι δύσκολο να συνταχθεί μια γενική περιγραφή των μέτρων που θα μπορούσαν να επιτραπούν ειδικά για τις εν λόγω περιφέρειες·

- δ) το άρθρο 16 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 247/2006 προβλέπει ότι, όσον αφορά τα γεωργικά προϊόντα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παραρτήματος Ι της Συνθήκης, για τα οποία εφαρμόζονται τα άρθρα 87, 88 και 89 αυτής, η Επιτροπή μπορεί να επιτρέψει, στον τομέα της παραγωγής, της μεταποίησης και της εμπορίας των εν λόγω προϊόντων, ενισχύσεις λειτουργίας με σκοπό τον περιορισμό των ειδικών επιβαρύνσεων που χαρακτηρίζουν τη γεωργία στις εξόχως απόκεντρες περιοχές, οι οποίες απορρέουν από τη μεγάλη απόσταση, και τον νησιωτικό και εξόχως απόκεντρο χαρακτήρα·

- ε) το άρθρο 21 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 247/2006 επιτρέπει στην Ισπανία να χορηγεί κρατική ενίσχυση στην παραγωγή καπνού στις Καναρίους Νήσους.

IV.ΙΓ.2. Πολιτική

- (111) Η Επιτροπή θα εξετάζει τις προτάσεις για τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων που προορίζονται να καλύψουν το ανάγκες των περιφερειών αυτών κατά περίπτωση, βάσει των ειδικών νομικών διατάξεων που ισχύουν για τις εν λόγω περιφέρειες, και λαμβάνοντας υπόψη τη συμβατότητα των σχετικών μέτρων με τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης για τις συγκεκριμένες περιφέρειες, καθώς και τις επιπτώσεις τους στον ανταγωνισμό, τόσο στις συγκεκριμένες περιφέρειες όσο και σε άλλα μέρη της Κοινότητας.

⁽²⁵⁾ ΕΕ L 42 της 14.2.2006, σ. 1.

⁽²⁶⁾ ΕΕ L 224 της 18.8.1990, σ. 19. Απόφαση όπως τροποποιήθηκε τελευταία με την απόφαση 2006/782/ΕΚ (ΕΕ L 328 της 24.11.2006, σ. 57).

V. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΚΑΙ ΚΡΙΣΕΩΝ

V.A. Γενικά

- (112) Η καλή διαχείριση κινδύνων και κρίσεων αποτελεί βασικό εργαλείο για ένα βιώσιμο και ανταγωνιστικό γεωργικό τομέα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Η συζήτηση αναθερμάνθηκε πρόσφατα από την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την διαχείριση κινδύνων και κρίσεων στη γεωργία⁽²⁷⁾. Η συζήτηση στο Συμβούλιο στη διάρκεια του 2005 κατέληξε⁽²⁸⁾ ομόφωνα στο συμπέρασμα ότι η προσφυγή στις κρατικές ενισχύσεις για τα μέτρα διαχείρισης κινδύνων και κρίσεων πρέπει να συμμορφώνεται με τους κατάλληλους κοινοτικούς κανόνες για τον ανταγωνισμό. Το Συμβούλιο συμφώνησε ότι τα επιλέξιμα εργαλεία διαχείρισης κινδύνων πρέπει συνεπώς να συμμορφώνονται με τις προβλεπόμενες από τις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές διατάξεις σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις στο γεωργικό τομέα. Διαπιστώθηκε ευρεία συναίνεση μεταξύ των κρατών μελών ως προς το ότι, ενώ κρίνεται απαραίτητη η δημόσια χρηματοδότηση, και δη για την εγκατάσταση και την ομαλή δρομολόγηση των νέων εργαλείων, είναι επίσης απαραίτητη η συνυπευθυνότητα και, άρα, η χρηματοδοτική συμβολή των παραγωγών γεωργικών προϊόντων.
- (113) Για ορισμένα είδη κινδύνων και κρίσεων στο γεωργικό τομέα, η χορήγηση κρατικών ενισχύσεων μπορεί να αποτελεί το κατάλληλο μέσο στήριξης. Ωστόσο, πρέπει πάντοτε να έχει κανείς κατά νου ότι δεν υπάρχει υποχρέωση του κράτους μέλους να χορηγήσει πράγματι κρατική ενίσχυση. Συνεπώς, για παρόμοιο κίνδυνο ή κρίση, οι παραγωγοί σε ένα κράτος μέλος ή μια περιφέρεια μπορεί να λάβουν ενίσχυση, ενώ εκείνοι σε άλλα κράτη μέλη ή περιφέρειες να μη λάβουν. Οι διαφορές αυτές ως προς τη στήριξη μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Επομένως, όπως και για τα άλλα είδη κρατικών ενισχύσεων, η έγκριση κρατικών ενισχύσεων για τη διαχείριση κινδύνων και κρίσεων πρέπει να συνεκτιμά την ανάγκη αποφυγής αδικαιολόγητων στρεβλώσεων του ανταγωνισμού. Πρέπει να προβλεφθεί να ζητείται από τους παραγωγούς μια ελάχιστη συνεισφορά στις ζημιές ή στο κόστος των εν λόγω μέτρων ή κάποιο άλλο κατάλληλο αντάλλαγμα, ώστε να αμβλύνεται ο κίνδυνος στρέβλωσης του ανταγωνισμού και να υπάρχει κίνητρο για την ελαχιστοποίηση των κινδύνων.
- (114) Η πρωτογενής παραγωγή (γεωργία) είναι εκείνη που εκτίθεται στους ιδιαίτερους κινδύνους και στις κρίσεις που αντιμετωπίζει ο γεωργικός τομέας. Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων συνήθως διαθέτουν πολύ καλύτερες δυνατότητες για την εξουδετέρωση κινδύνων. Ως εκ τούτου, ορισμένα είδη στήριξης κινδύνων και κρίσεων πρέπει να περιορίζονται στην πρωτογενή παραγωγή.
- (115) Η κρατική ενίσχυση πρέπει να περιορίζεται στην παροχή βοήθειας στους γεωργούς, οι οποίοι αντιμετωπίζουν διάφορες δυσχέρειες παρότι κατέβαλαν εύλογες προσπάθειες να ελαχιστοποιήσουν τους σχετικούς κινδύνους. Η κρατική ενίσχυση δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα να παρασύρει τους γεωργούς στην ανάληψη αδικαιολόγητων κινδύνων. Οι γεωργοί πρέπει οι ίδιοι να φέρουν τις συνέπειες απερίσκεπτων επιλογών ως προς τις μεθόδους παραγωγής ή τα προϊόντα.

- (116) Βάσει του σκεπτικού αυτού, η Επιτροπή επανεξέτασε την υφιστάμενη σειρά μέτρων για τη διαχείριση κινδύνων και κρίσεων, τα οποία μπορούν να χρηματοδοτούνται με κρατικές ενισχύσεις. Το συμπέρασμα της επανεξέτασης ήταν ότι ο υπάρχων συνδυασμός εργαλείων είναι επαρκής, αλλά πρέπει να βελτιωθούν ποιοτικά με βάση την εμπειρία. Ενόψει, όμως, της μεγάλης κλίμακας αξιολόγησης και επανεξέτασης της κοινοτικής πολιτικής αποζημιώσεων για ζωικές ασθένειες, που διεξάγεται τώρα, θα είναι αναγκαίο να αναθεωρηθεί το υποκεφάλαιο V.B.4, μόλις ολοκληρωθεί η αξιολόγηση.
- (117) Η εισαγωγή το 2005 μιας διευκόλυνσης *de minimis*⁽²⁹⁾ στο επίπεδο της πρωτογενούς παραγωγής προσφέρει στα κράτη μέλη ένα επιπλέον εργαλείο για τη χορήγηση στοιχειώδους στήριξης γρήγορα και χωρίς να χρειάζεται να ζητήσουν την έγκριση της Επιτροπής. Η υπαγωγή των γεωργικών επιχειρήσεων μεταποίησης και εμπορίας στον κανονισμό *de minimis* που καλύπτει τις μη γεωργικές επιχειρήσεις, η οποία δίνει τη δυνατότητα στήριξης μέχρι [EUR 200 000] ανά επιχείρηση και ανά περίοδο τριών οικονομικών ετών, παρέχει μια ακόμη διευκόλυνση για τη στήριξη των επιχειρήσεων αυτών. Ωστόσο, πρέπει να είναι σαφές ότι η στήριξη *de minimis* δεν μπορεί να επιλύσει μεγαλύτερα οικονομικά προβλήματα που απορρέουν από μια κρίση. Οποιαδήποτε μεγαλύτερη στήριξη πρέπει να παρέχεται σε ένα πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων που να εξασφαλίζει τον έλεγχο της Επιτροπής και να αποτρέπει τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού.
- (118) Πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι παρόντες κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις δεν μπορούν μόνοι τους να προσφέρουν ή να αντικαταστήσουν τη βέλτιστη διαχείριση κρίσεων. Οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν μόνο να τη διευκολύνουν υπό ορισμένες περιστάσεις. Μια κρίση μπορεί να εμφανιστεί από τη μια μέρα στην άλλη, απαιτώντας γρήγορη αντίδραση. Η αποτελεσματική διαχείριση κρίσεων απαιτεί από τα κράτη μέλη να σκεφθούν εγκαίρως, ποια μέτρα κρατικών ενισχύσεων θα καταστούν διαθέσιμα. Είναι αρμοδιότητα των κρατών μελών να εξετάσουν τις διάφορες δυνατότητες στήριξης μέσω κρατικών ενισχύσεων και να καταρτίσουν εγκαίρως καθεστώτα ενισχύσεων, ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν αμέσως σε περίπτωση οξέων προβλημάτων. Διαφορετικά, η ανάγκη δημιουργίας ενός συστήματος αποζημιώσεων, κοινοποίησής του και έγκρισής από την Επιτροπή μπορεί να χρειαστεί πολύτιμο χρόνο, πριν να μπορέσει να προσφερθεί βοήθεια σε αυτούς που θα την έχουν περισσότερο ανάγκη.

V.B. Ενισχύσεις για την αντιστάθμιση ζημιών στη γεωργική παραγωγή ή στα μέσα γεωργικής παραγωγής

V.B.1. Γενικά

- (119) Για να αποτραπεί ο κίνδυνος στρέβλωσης των συνθηκών ανταγωνισμού, η Επιτροπή θεωρεί σημαντικό να εξασφαλισθεί ότι οι ενισχύσεις για την αποζημίωση των επιχειρήσεων για ζημιές που προκλήθηκαν στη γεωργική παραγωγή καταβάλλονται το συντομότερο δυνατό μετά την επέλευση του δυσμενούς συμβάντος. Εάν οι ενισχύσεις καταβάλλονται μετά την πάροδο ετών από την επέλευση του εν λόγω συμβάντος, είναι υπαρκτός ο κίνδυνος, η καταβολή των ενισχύσεων αυτών να παραγάγει τα ίδια οικονομικά αποτελέσματα με τις ενισχύσεις λειτουργίας. Αυτό ισχύει

⁽²⁷⁾ COM(2005) 74.⁽²⁸⁾ Έγγραφο του Συμβουλίου αριθ. 11120/05 της 15ης Σεπτεμβρίου 2005.⁽²⁹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1860/2004 της Επιτροπής, της 6ης Οκτωβρίου 2004, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στους τομείς της γεωργίας και της αλιείας (ΕΕ L 325 της 28.10.2004, σ. 4).

ιδίως στην περίπτωση που οι ενισχύσεις καταβάλλονται αναδρομικά, για αιτήσεις που δεν ήταν επαρκώς τεκμηριωμένες τη στιγμή της υποβολής τους. Επομένως, εν απουσία ειδικής αιτιολογίας, που βασίζεται για παράδειγμα στη φύση και την έκταση του συμβάντος ή στην υστερόχρονη εμφάνιση ή στη συνεχιζόμενη φύση των ζημιών, η Επιτροπή δεν θα εγκρίνει προτάσεις για ενισχύσεις, οι οποίες υποβάλλονται πέραν της τριετίας από την επέλευση του συμβάντος, ούτε για ενισχύσεις που πρόκειται να καταβληθούν πέραν της τετραετίας από την επέλευση του συμβάντος.

V.B.2. Ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα

(120) Το παρόν υποκεφάλαιο εφαρμόζεται στο σύνολο του γεωργικού τομέα.

(121) Επειδή αποτελούν εξαιρέσεις από τη γενική αρχή του ασυμβίβαστου των κρατικών ενισχύσεων με την κοινή αγορά, η οποία τίθεται με το άρθρο 87 παράγραφος 1 της Συνθήκης, η Επιτροπή υποστηρίζει σταθερά ότι οι έννοιες της «θεομηνίας» και του «έκτακτου γεγονότος» που περιέχονται στο άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) πρέπει να ερμηνεύονται συσταλτικά. Αυτό έχει επιβεβαιωθεί από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων⁽³⁰⁾. Μέχρι τούδε, η Επιτροπή έχει δεχθεί ότι οι σεισμοί, οι χιονοστιβάδες, οι κατολισθήσεις και οι πλημμύρες μπορεί να συνιστούν θεομηνίες. Για να διευκολύνει την ταχεία διαχείριση κρίσεων, η Επιτροπή στο μέλλον θα εγκρίνει καθεστώς ενισχύσεων για την κάλυψη ζημιών από θεομηνίες με τη μορφή σεισμών, χιονοστιβάδων, κατολισθήσεων και πλημμυρών και άλλων θεομηνιών, υπό την προϋπόθεση ότι μπορεί να δοθεί αρκούντως ακριβής περιγραφή τους.

(122) Τα έκτακτα γεγονότα που μέχρι στιγμής έχουν γίνει δεκτά από την Επιτροπή περιλαμβάνουν τον πόλεμο, εσωτερικές ταραχές ή απεργίες και, με ορισμένες επιφυλάξεις και ανάλογα με την έκτασή τους, μείζονα πυρηνικά ή βιομηχανικά ατυχήματα και πυρκαγιές, οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα εκτεταμένες απώλειες. Από την άλλη πλευρά, η Επιτροπή δεν δέχθηκε ότι μια πυρκαγιά σε μία και μόνη μεταποιητική μονάδα, η οποία καλυπτόταν από συνήθη εμπορική ασφάλεια, μπορούσε να θεωρηθεί έκτακτο γεγονός. Κατά γενικό κανόνα, η Επιτροπή δεν δέχεται ότι η εκδήλωση ζωικών ή φυτικών ασθενειών μπορεί να θεωρηθεί θεομηνία ή έκτακτο γεγονός. Εντούτοις, σε μία περίπτωση η Επιτροπή αναγνώρισε ότι η ευρύτατη εκδήλωση μιας εντελώς νέας ζωικής ασθένειας αποτελούσε έκτακτο γεγονός. Λόγω των εγγενών δυσχερειών στην πρόβλεψη συμβάντων του είδους αυτού, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να αξιολογεί τις προτάσεις χορήγησης ενισχύσεων σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο β) της Συνθήκης κατά περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη την προηγούμενη πρακτική της στον τομέα αυτό.

(123) Εφόσον έχει αποδειχθεί η ύπαρξη θεομηνίας ή έκτακτου γεγονότος, η Επιτροπή θα επιτρέπει τη χορήγηση ενίσχυσης σε ποσοστό μέχρι 100 % για την αποζημίωση των υλικών ζημιών. Η αποζημίωση πρέπει κανονικά να υπολογίζεται σε επίπεδο ατομικού δικαιούχου. Για να αποφευχθεί η υπεραποζημίωση, οι τυχόν πληρωμές που οφείλονται, π.χ. βάσει ασφαλιστηρίων συμβολαίων, πρέπει να αφαιρούνται από το ποσό της

ενίσχυσης. Η Επιτροπή θα δέχεται επίσης ενισχύσεις για την αποζημίωση απωλειών εισοδήματος που απορρέουν από την καταστροφή των μέσων γεωργικής παραγωγής, υπό τον όρο ότι δεν υπάρχει υπεραποζημίωση. Σε κάθε περίπτωση, η νομολογία του Δικαστηρίου απαιτεί να αποδείξει το κράτος μέλος ότι υπάρχει άμεση σχέση μεταξύ των ζημιών που προκαλεί το εξαιρετικό γεγονός και της κρατικής ενίσχυσης και να γίνεται η ακριβέστερη δυνατή αποτίμηση των ζημιών που υπέστησαν οι συγκεκριμένοι παραγωγοί.

V.B.3. Ενισχύσεις για την αποζημίωση γεωργών για απώλειες που προκαλούνται από δυσμενείς καιρικές συνθήκες

(124) Το παρόν υποκεφάλαιο εφαρμόζεται μόνο στη στήριξη που χορηγείται στην πρωτογενή παραγωγή (γεωργούς).

V.B.3.1. Ανάλυση

(125) Προκειμένου να καθορίσει τη μελλοντική της πολιτική, η Επιτροπή έλαβε ιδιαίτερα υπόψη της τα ακόλουθα:

α) η Επιτροπή υποστηρίζει σταθερά ότι οι δυσμενείς καιρικές συνθήκες, όπως ο παγετός, το χαλάζι, ο πάγος, η βροχή ή η ξηρασία, δεν μπορούν από μόνες τους να θεωρηθούν θεομηνίες κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο β). Εντούτοις, λόγω των ζημιών που ενδέχεται να προκαλέσουν τα εν λόγω συμβάντα στη γεωργική παραγωγή ή στα μέσα γεωργικής παραγωγής, τα συμβάντα αυτά μπορούν να εξομοιωθούν προς θεομηνίες, όταν το επίπεδο των ζημιών φθάνει ένα κατώτατο όριο σε σχέση με την κανονική παραγωγή. Η αποζημίωση για τα εν λόγω εξομοιούμενα συμβάντα συμβάλλει στην ανάπτυξη του γεωργικού τομέα και πρέπει να επιτρέπεται βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3, στοιχείο γ) της Συνθήκης.

β) αντίθετα με την πρακτική της Επιτροπής στο παρελθόν, φαίνεται προσφορότερη η καθιέρωση ενός κοινού κατώτατου ορίου ζημιών, ίσου με το 30 % της κανονικής παραγωγής, για όλες τις περιοχές. Αντί να απαιτείται χαμηλότερο επίπεδο ζημιών στις μειονεκτικές περιοχές, η οικονομική αδυναμία των γεωργών που ασκούν το επάγγελμά τους στις περιφέρειες αυτές φαίνεται ότι λαμβάνεται καλύτερα υπόψη, εάν προβλέπεται υψηλότερο ανώτατο όριο αποζημίωσης.

γ) λόγω των εγγενών διακυμάνσεων της γεωργικής παραγωγής, η διατήρηση ενός κατώτατου ορίου φαίνεται επίσης αναγκαία, για να εξασφαλίζεται ότι οι καιρικές συνθήκες δεν χρησιμοποιούνται ως πρόσχημα για την καταβολή λειτουργικών ενισχύσεων. Για να υπάρχει η βεβαιότητα ότι έχει καλυφθεί το εν λόγω κατώτατο όριο ζημιών, και αντίθετα με την πρακτική του παρελθόντος, το κατώτατο όριο ζημιών στις πολυτετείς καλλιέργειες όπως τα οπωροφόρα δένδρα πρέπει επίσης να έχει καλυφθεί κατά το πρώτο έτος, και όχι στη διάρκεια περισσότερων ετών.

δ) μόλις καλυπτόταν το κατώτατο όριο ζημιών, η Επιτροπή δεχόταν στο παρελθόν να καταβάλλεται αποζημίωση και για το πρώτο 30 % των ζημιών. Το σύστημα αυτό

⁽³⁰⁾ Βλ. απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 2004 στην υπόθεση C-73/03, Ισπανία κατά Επιτροπής, σκέψη 37· απόφαση της 23ης Φεβρουαρίου 2006 στην υπόθεση C-346/03 και C-529/03 Giuseppe Atzeni και λοιποί, σκέψη 79.

δημιούργησε το παράδοξο ένας γεωργός των φυσιολογικών περιοχών με ζημία 29 % να μη λαμβάνει καθόλου αποζημίωση, ενώ ένας γεωργός με ζημία 30 % θα ελάμβανε αποζημίωση για το 30 %. Το σύστημα αυτό ενδεχομένως δεν ενθαρρύνει αρκετά τους γεωργούς να καταβάλουν κάθε προσπάθεια για τον περιορισμό των ζημιών. Αντίθετα, υπάρχει οικονομικό κίνητρο, για να καλύψει το κατώτατο όριο ζημιών, που ενεργοποιεί το δικαίωμα αποζημίωσης. Παρόμοια κίνητρα πρέπει να μειωθούν, με τη θέσπιση κανόνα που να επιβάλλει ορισμένες ζημίες να βαρύνουν πάντοτε τον γεωργό.

- ε) για να βελτιωθεί περαιτέρω η διαχείριση κινδύνων, πρέπει να ενθαρρύνονται οι γεωργοί να ασφαλιζονται, όποτε αυτό είναι δυνατό. Επομένως, από μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή στο μέλλον και μετέπειτα, η αποζημίωση για κακοκαιρία πρέπει να μειώνεται για τους γεωργούς που δεν έχουν ασφαλιστεί για το συγκεκριμένο προϊόν. Μόνο εάν ένα κράτος μέλος μπορεί να αποδείξει πειστικά ότι, παρ' όλες τις εύλογες προσπάθειες, δεν υπάρχει ασφάλιση σε προσιτή τιμή για συγκεκριμένο τύπο συμβάντων ή προϊόντων, πρέπει η Επιτροπή να παραιτείται από την εφαρμογή της προϋπόθεσης αυτής·
- στ) η λειψυδρία ενδέχεται να αποβεί καθοριστικός παράγων της γεωργικής παραγωγής σε ορισμένα μέρη της Κοινότητας. Οι γεωργοί και τα κράτη μέλη πρέπει να συμβάλλουν ενεργά στην ορθή διαχείριση των υδάτων, για να αμβλυθούν οι συνέπειες της ξηρασίας. Επομένως, δεν πρέπει να εγκρίνονται αποζημιώσεις για ξηρασία στα κράτη μέλη, τα οποία δεν έχουν εφαρμόσει πλήρως το άρθρο 9 της οδηγίας 2000/60/ΕΚ στον τομέα της γεωργίας και δεν ανακτούν πλήρως το κόστος των υπηρεσιών παροχής ύδατος στη γεωργία·
- ζ) όπως και στο παρελθόν, η αποζημίωση για κακοκαιρία πρέπει να περιορίζεται στο επίπεδο της πρωτογενούς παραγωγής (γεωργούς). Για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων ο κίνδυνος κακοκαιρίας πρέπει να θεωρείται συνήθης επιχειρηματικός κίνδυνος. Εάν οι επιχειρήσεις αυτές αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα λόγω κακοκαιρίας, μπορούν να τύχουν στήριξης μέσω των ενισχύσεων διάσωσης και αναδιάρθρωσης·
- η) αντίθετα με την πρακτική της, και για να διευκολύνει την ταχεία διαχείριση κρίσεων, η Επιτροπή πρέπει να εγκρίνει καθεστώτα ενισχύσεων που δεν απαιτούν να υποβάλλονται εκ των προτέρων στοιχεία για τις απώλειες· ωστόσο, τα κράτη μέλη πρέπει να υποχρεωθούν να υποβάλλουν κατάλληλη τεκμηρίωση για το συγκεκριμένο δυσμενές καιρικό φαινόμενο με τη μορφή ετήσιων εκθέσεων.

V.B.3.2. Πολιτική

- (126) Η Επιτροπή θα κηρύσσει τις ενισχύσεις για ζημίες που οφείλονται σε δυσμενή καιρικά φαινόμενα συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3, στοιχείο γ) της Συνθήκης, εφόσον πληρούν όλες τις προϋποθέσεις [του άρθρου 11 του μελλοντικού κανονισμού απαλλαγής].

- (127) Για να έχει η Επιτροπή τη δυνατότητα να αξιολογεί παρόμοια καθεστώτα ενισχύσεων, οι κοινοποιήσεις μέτρων ενίσχυσης για την αντιστάθμιση ζημιών που προκαλούνται από δυσμενείς καιρικές συνθήκες πρέπει να περιλαμβάνουν μεταξύ των δικαιολογητικών τα κατάλληλα μετεωρολογικά στοιχεία. Τα στοιχεία αυτά μπορούν να υποβάλλονται και εκ των υστέρων, με τη μορφή ετήσιων εκθέσεων, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της τελευταίας πρότασης [του άρθρου 20 παράγραφος 3 του μελλοντικού κανονισμού απαλλαγής].

- (128) Η Επιτροπή θα δέχεται εναλλακτικές μεθόδους υπολογισμού της κανονικής παραγωγής, συμπεριλαμβανομένων των περιφερειακών τιμών αναφοράς, εφόσον κρίνει ότι οι τιμές αυτές είναι αντιπροσωπευτικές και δεν βασίζονται σε αφύσικα υψηλές αποδόσεις. Εάν οι δυσμενείς καιρικές συνθήκες έχουν πλήξει μια ευρύτερη περιοχή με τον ίδιο τρόπο, οι καταβολές της ενίσχυσης μπορούν να βασίζονται στις μέσες απώλειες, υπό τον όρο ότι είναι αντιπροσωπευτικές και δεν οδηγούν σε σημαντική υπεραποζημίωση των δικαιούχων.

- (129) Οι ενισχύσεις βάσει του παρόντος υποκεφαλαίου επιτρέπεται να καταβάλλονται μόνο σε γεωργούς ή, εναλλακτικά, σε οργάνωση παραγωγών, της οποίας ο γεωργός είναι μέλος, και το ποσό της ενίσχυσης δεν πρέπει να υπερβαίνει την πραγματική ζημία που υπέστη ο γεωργός.

- (130) Για τις ζημίες που επέρχονται από την 1η Ιανουαρίου 2010, η Επιτροπή θα παρεκκλίνει από την προϋπόθεση [του άρθρου 11 παράγραφος 8 του μελλοντικού κανονισμού απαλλαγής], μόνον εάν ένα κράτος μέλος μπορεί να αποδείξει πειστικά ότι, παρ' όλες τις εύλογες προσπάθειες, δεν υπήρχε, τη στιγμή επέλευσης της ζημίας, οικονομικά προσιτή ασφάλιση που να καλύπτει τους στατιστικά συχνότερους κλιματικούς κινδύνους στο συγκεκριμένο κράτος μέλος ή περιφέρεια.

V.B.4. Ενισχύσεις για την καταπολέμηση ζωικών και φυτικών ασθενειών

- (131) Το παρόν υποκεφάλαιο εφαρμόζεται μόνο στη στήριξη που χορηγείται στους παραγωγούς του πρωτογενούς τομέα (γεωργούς). Ενόψει, όμως, της μεγάλης κλίμακας αξιολόγησης και επανεξέτασης της κοινοτικής πολιτικής αποζημιώσεων για ζωικές ασθένειες, που διεξάγεται τώρα, θα είναι αναγκαίο να αναθεωρηθεί το σχετικό υποκεφάλαιο, μόλις ολοκληρωθεί η αξιολόγηση.

V.B.4.1. Ανάλυση

- (132) Προκειμένου να καθορίσει τη μελλοντική της πολιτική, η Επιτροπή έλαβε ιδιαίτερα υπόψη της τα ακόλουθα:

- α) στις περιπτώσεις που ένας γεωργός έχει απώλειες ζωικού κεφαλαίου συνεπεία ζωικής ασθένειας ή οι καλλιέργειές του προσβάλλονται από φυτική ασθένεια, αυτό συνήθως δεν αποτελεί θεομηνία ή έκτακτο γεγονός κατά την έννοια της Συνθήκης. Στις περιπτώσεις αυτές, ενισχύσεις για την αποζημίωση των απωλειών και ενισχύσεις για την πρόληψη μελλοντικών απωλειών μπορούν να επιτραπούν από την Επιτροπή μόνο βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, το οποίο προβλέπει ότι οι ενισχύσεις για την πρόωθηση της

αναπτύξεως ορισμένων δραστηριοτήτων μπορούν να θεωρηθούν ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον·

β) σύμφωνα με τις προαναφερθείσες αρχές, η Επιτροπή θεωρεί ότι η καταβολή ενισχύσεων σε γεωργούς για την αποζημίωση απωλειών που προκύπτουν από ζωικές ή φυτικές ασθένειες μπορεί να γίνει δεκτή μόνο στο πλαίσιο του κατάλληλου προγράμματος σε κοινοτικό, εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, για την πρόληψη, την καταπολέμηση ή την εξάλειψη της σχετικής ασθένειας. Οι ενισχύσεις, οι οποίες απλώς αποζημιώνουν τους γεωργούς για τις απώλειες που υπέστησαν, χωρίς να λαμβάνονται μέτρα για τη θεραπεία του προβλήματος στην πηγή του, πρέπει να θεωρούνται καθαρές ενισχύσεις λειτουργίας, οι οποίες δεν συμβιβάζονται με την κοινή αγορά. Επομένως, η Επιτροπή θα απαιτεί να υπάρχουν κοινοτικές ή εθνικές διατάξεις, προβλεπόμενες είτε από νόμο, κανονισμό είτε από διοικητική πράξη, που να επιβάλλουν στις αρμόδιες εθνικές αρχές να αντιμετωπίσουν την εν λόγω ασθένεια, είτε μέσω της οργάνωσης μέτρων για την εξάλειψή της, ιδίως μέσω δεσμευτικών μέτρων που προβλέπουν αποζημίωση, είτε αρχικά μέσω της δημιουργίας ενός συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης, σε συνδυασμό, εάν χρειάζεται, με ενισχύσεις, ώστε να ενθαρρύνονται οι μεμονωμένοι γεωργοί να συμμετέχουν στα προληπτικά μέτρα σε εθελοντική βάση ⁽³¹⁾. Επομένως, μόνον οι ασθένειες που αποτελούν θέμα ενδιαφέροντος των δημοσίων αρχών και όχι τα μέτρα για τα οποία οι γεωργοί πρέπει λογικά να αναλάβουν οι ίδιοι την ευθύνη, επιτρέπεται να είναι αντικείμενο μέτρων ενίσχυσης·

γ) οι στόχοι των μέτρων ενίσχυσης πρέπει να είναι είτε:

(i) προληπτικοί, κατά το μέτρο που περιλαμβάνουν μέτρα ή αναλύσεις ανίχνευσης, την εξόντωση επιβλαβών οργανισμών που ενδεχομένως μεταδίδουν την ασθένεια, προληπτικούς εμβολιασμούς ζώων ή θεραπευτική αγωγή των καλλιεργειών και προληπτική σφαγή ζώων ή καταστροφή καλλιεργειών, ή

(ii) αντισταθμιστικοί, κατά το μέτρο που τα προσβεβλημένα ζώα σφάζονται ή οι καλλιεργείες καταστρέφονται με διαταγή ή σύσταση των δημοσίων αρχών ή αποβιώνουν λόγω των εμβολιασμών ή άλλων μέτρων που συνιστούν ή διατάσσουν οι αρμόδιες αρχές, ή

(iii) συνδυασμένοι, κατά το μέτρο που το καθεστώς αντισταθμιστικών ενισχύσεων για τις απώλειες που προέκυψαν από την ασθένεια υπόκειται στον όρο να αναλάβει ο αποδέκτης την υποχρέωση να λάβει στο μέλλον τα κατάλληλα προληπτικά μέτρα, τα οποία καθορίζονται από τις δημόσιες αρχές.

δ) για να βελτιωθεί η διαχείριση κινδύνων, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, εάν η συμπεριφορά του γεωργού (π.χ. η επιλογή της μεθόδου παραγωγής) έχει συμβάλει στην ύπαρξη αυξημένου κινδύνου ασθένειας.

ε) όπως και στο παρελθόν, η αποζημίωση για ζωικές και φυτικές ασθένειες πρέπει να περιορίζεται στο επίπεδο της πρωτογενούς παραγωγής (γεωργούς). Για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων η επίπτωση των ασθενειών αυτών στις εργασίες τους πρέπει να θεωρείται συνήθως επιχειρηματικός κίνδυνος. Εάν οι επιχειρήσεις αυτές αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα λόγω των επιπτώσεων ζωικών ή φυτικών ασθενειών, μπορούν να τύχουν στήριξης μέσω των ενισχύσεων διάσωσης και αναδιάρθρωσης. Η υπαγωγή των γεωργικών επιχειρήσεων μεταποίησης και εμπορίας στον κανονισμό *de minimis* που καλύπτει τις μη γεωργικές επιχειρήσεις, η οποία δίνει τη δυνατότητα στήριξης μέχρι EUR 200 000 ανά επιχείρηση και ανά τρία οικονομικά έτη, παρέχει μία ακόμη διευκόλυνση για τη στήριξη των επιχειρήσεων αυτών·

στ) όσον αφορά τις ενισχύσεις για εξετάσεις ΜΣΕ (μεταδοτικές σπογγώδεις εγκεφαλοπάθειες), ελήφθησαν υπόψη τα ακόλουθα:

(i) οι εξετάσεις αποσκοπούν στην αποφυγή εξάπλωσης της ΜΣΕ, ασθένειας η οποία προκαλεί ιδιαίτερη ανησυχία από άποψη προστασίας της ανθρώπινης υγείας·

(ii) υπάρχει κίνδυνος στρέβλωσης του ανταγωνισμού οφειλόμενος στα διαφορετικά επίπεδα χορηγούμενων κρατικών ενισχύσεων, τουλάχιστον όσον αφορά τη σφαγή βοοειδών. Όμως επί του παρόντος τα περισσότερα κράτη μέλη χορηγούν κάποιες κρατικές ενισχύσεις. Οι τιμές των εξετάσεων για ΜΣΕ εξακολουθούν να παρουσιάζουν διακυμάνσεις μεταξύ κρατών μελών. Για να μειωθεί ο κίνδυνος στρεβλώσεων του ανταγωνισμού, ο οποίος θα ήταν δυνατόν να προκληθεί από ενισχύσεις χορηγούμενες για εξετάσεις για ΜΣΕ σε βοοειδή που σφάζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο, και για να ενθαρρυνθεί η έρευνα για χαμηλότερους κόστους εξετάσεις, η ενίσχυση πρέπει να περιορίζεται σε 40 ευρώ, ποσό που χονδρικά αντιπροσωπεύει την καλύτερη διαθέσιμη σήμερα τιμή στην Κοινότητα·

(iii) υπάρχει φόβος ότι, αν υποχρεωθούν οι κάτοχοι εκμεταλλεύσεων να πληρώνουν αυτοί το κόστος εξέτασης ζώων νεκρών στην εκμετάλλευση, θα ήταν δυνατόν ορισμένοι από αυτούς να επιχειρήσουν να αποφύγουν τους ελέγχους με παράνομη διάθεση των νεκρών ζώων, μειώνοντας την αξιοπιστία των στατιστικών δεδομένων και προκαλώντας υγειονομικούς κινδύνους·

(iv) όσον αφορά τα χαμηλής αξίας ζώα όπως τα αιγοπρόβατα, οι εξετάσεις για ΜΣΕ είναι δυνατόν να κοστίζουν περισσότερο από την αξία του ζώου. Αν εξαναγκαστούν οι ιδιοκτήτες να πληρώνουν για τις εξετάσεις αυτές, θα ήταν δυνατόν να προκληθεί κίνδυνος να διοχετεύονται τέτοιου είδους ζώα στην αγορά χωρίς εξέταση, και πάλι μειώνοντας τη διαθεσιμότητα δεδομένων·

⁽³¹⁾ Στις περιπτώσεις που ζωικές ή φυτικές ασθένειες αποδεδειγμένα προκαλούνται από δυσμενείς καιρικές συνθήκες, η Επιτροπή θα αξιολογεί το μέτρο ενίσχυσης σύμφωνα με τις διατάξεις του ανωτέρω υποκεφαλαίου V.B.3 και δεν θα εφαρμόζονται οι απαιτήσεις αυτές.

(v) τόσο για τα νεκρά ζώα στην εκμετάλλευση όσο και για τα χαμηλής αξίας ζώα, ο κίνδυνος στρεβλώσεων του ανταγωνισμού λόγω της χορήγησης ενισχύσεων φαίνεται μικρότερος από ό, τι στην περίπτωση βοοειδών για σφαγή·

ζ) όσον αφορά τις ενισχύσεις για νεκρά στην εκμετάλλευση ζώα, ελήφθησαν υπόψη τα ακόλουθα:

(i) τα νεκρά στην εκμετάλλευση ζώα αποτελούν σύνηθες γεγονός κατά τη διατήρηση ζώντων ζώων και, κατά συνέπεια, μέρος του συνήθους κόστους παραγωγής·

(ii) η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει»⁽³²⁾ καθιερώνει πρωτογενή ευθύνη των παραγωγών όσον αφορά την ενδεδειγμένη φροντίδα για την αποκομιδή των νεκρών στην εκμετάλλευση ζώων και την κάλυψη του αντίστοιχου κόστους·

(iii) η χορήγηση ενίσχυσης για την καταστροφή αποβλήτων είναι δυνατόν να αντιβαίνει προς την αρχή που εφαρμόζεται στη γεωργία, ότι ενίσχυση πρέπει να χορηγείται μόνο για συμπεριφορά η οποία υπερβαίνει τα όρια της ορθής γεωργικής πρακτικής. Η κοινοτική νομοθεσία, η οποία αποτελεί μέρος της ορθής γεωργικής πρακτικής, απαιτεί την ενδεδειγμένη διάθεση των πτωμάτων·

(iv) το κόστος αποκομιδής ζώων νεκρών στην εκμετάλλευση είναι δυνατόν να είναι υψηλό, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις κατά τις οποίες πτώματα βαρέων ζώων όπως βοοειδή ή άλογα πρέπει να αποκομιστούν από απομακρυσμένους τόπους·

(v) είναι δύσκολο να ελεγχθεί τι κάνουν οι κάτοχοι εκμεταλλεύσεων με τα πτώματα. Υπάρχει κίνδυνος τα πτώματα να απορρίπτονται παράνομα, προκαλώντας σοβαρούς κινδύνους για την υγεία·

(vi) στις περιπτώσεις κατά τις οποίες πτώματα πρέπει να εξεταστούν για ΜΣΕ, η χωρίς έλεγχο απόρριψή τους προκειμένου να αποφευχθεί το κόστος εξέτασης θα ήταν δυνατόν να δημιουργεί το επιπρόσθετο πρόβλημα ότι τα ζώα αυτά που δεν έχουν εξεταστεί είναι ακριβώς εκείνα που θα έπρεπε να εξεταστούν, για να διασφαλίζεται η αρτιότητα των στατιστικών δεδομένων για τη ΜΣΕ·

(vii) οι κίνδυνοι στρεβλώσεων του ανταγωνισμού λόγω κρατικών ενισχύσεων που χορηγούνται για την αποκομιδή ζώων νεκρών στην εκμετάλλευση θεωρούνται σχετικά χαμηλού επιπέδου·

(viii) η κρατική ενίσχυση θα πρέπει να γίνεται δεκτή για ζώα νεκρά στην εκμετάλλευση μόνο στο επίπεδο κατόχων εκμεταλλεύσεων και όχι σε οποιοδήποτε άλλο επίπεδο, π.χ. σφαγεία, όπου ο έλεγχος της επιβαλλόμενης αποκομιδής είναι ευκολότερος·

(ix) στις περιπτώσεις που θανατώνονται ζώα για υγειονομικούς λόγους κατόπιν εντολής των δημοσίων αρχών, θα εξακολουθήσει να εξετάζεται και να

εγκρίνεται αποζημίωση για τον γεωργό με βάση τους γενικούς κανόνες για την αποζημίωση λόγω ζωικών ασθενειών που αναφέρονται στο υποκεφάλαιο V.B.4. Όσον αφορά τις ΜΣΕ, το άρθρο 13 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 999/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για τη θέσπιση κανόνων πρόληψης, καταπολέμησης και εξάλειψης ορισμένων μεταδοτικών σπογγωδών εγκεφαλοπαθειών⁽³³⁾ ορίζει ότι «οι ιδιοκτήτες αποζημιώνονται αμελλητί για την απώλεια των ζώων που θανατώνονται ή τα προϊόντα ζωικής προέλευσης που καταστρέφονται κατά το άρθρο 12 παράγραφος 2 και παράγραφος 1 στοιχεία α) και γ) του παρόντος άρθρου.»

η) όσον αφορά τις ενισχύσεις για σφαγαιοαπορρίμματα, ελήφθησαν υπόψη τα ακόλουθα:

(i) σφαγαιοαπορρίμματα είναι κάθε είδους απορρίμματα που προκύπτουν στο επίπεδο των σφαγείων, εργαστηρίων τεμαχισμού ή κρεοπωλείων, όπου ειδικότερα περιλαμβάνονται ζωικά υποπροϊόντα καλυπτόμενα από τις κατηγορίες 1, 2 και 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1774/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 3ης Οκτωβρίου 2002 για τον καθορισμό υγειονομικών κανόνων σχετικά με τα ζωικά υποπροϊόντα που δεν προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο⁽³⁴⁾·

(ii) η αποκομιδή και η καταστροφή σφαγαιοαπορριμμάτων αποτελεί μείζονα συντελεστή κόστους για σφαγεία και εργαστήρια τεμαχισμού (και τους πελάτες τους, εάν αυτοί επιβαρύνονται σχετικά)·

(iii) η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» καθιερώνει πρωτογενή ευθύνη των παραγωγών απορριμμάτων όσον αφορά την ενδεδειγμένη φροντίδα για την αποκομιδή τους και την κάλυψη του αντίστοιχου κόστους·

(iv) η χορήγηση κρατικής ενίσχυσης για το σκοπό αυτό είναι δυνατόν να προκαλέσει σοβαρές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού·

(v) ο έλεγχος συνήθως φαίνεται ότι διασφαλίζει τον επιβαλλόμενο χειρισμό των σφαγαιοαπορριμμάτων·

(vi) τα περισσότερα κράτη μέλη συμφωνούν ευρέως ότι οι δαπάνες για την αποκομιδή σφαγαιοαπορριμμάτων πρέπει να αναλαμβάνονται από τις υπεύθυνες αντίστοιχα επιχειρήσεις·

(vii) κατόπιν τούτου, φαίνεται σκόπιμο να αποκλειστούν σαφώς οι κρατικές ενισχύσεις για τη δαπάνη διάθεσης σφαγαιοαπορριμμάτων ή για άλλες λειτουργικές δαπάνες των σφαγείων. Κρατικές ενισχύσεις για επενδύσεις αναλαμβανόμενες σε σχέση με τη διάθεση σφαγαιοαπορριμμάτων θα εξετάζονται με βάση τους σχετικούς κανόνες που εφαρμόζονται στις επενδυτικές ενισχύσεις·

⁽³²⁾ Άρθρο 174 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ. Όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις, βλ. ιδίως την ενότητα 5 των «κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας» και τις «κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος» (ΕΕ C 37 της 3.2.2001, σ. 3).

⁽³³⁾ ΕΕ L 147 της 31.5.2001, σ. 1. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1041/2006 της Επιτροπής (ΕΕ L 187 της 8.7.2006, σ. 10).

⁽³⁴⁾ ΕΕ L 273 της 10.10.2002, σ. 1. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 208/2006 της Επιτροπής (ΕΕ L 36 της 8.2.2006, σ. 25).

V.B.4.2. Πολιτική

- (133) Η Επιτροπή θα κηρύσσει τις κρατικές ενισχύσεις για την καταπολέμηση ζωικών και φυτικών ασθνεσιών συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, εφόσον πληρούν όλες τις προϋποθέσεις [του άρθρου 10 του μελλοντικού κανονισμού απαλλαγής].
- (134) Η Επιτροπή θα κηρύσσει τις κρατικές ενισχύσεις σχετικά με τις εξετάσεις ΜΣΕ και τα νεκρά στην εκμετάλλευση ζώα συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, εφόσον πληρούν όλες τις προϋποθέσεις [του άρθρου 16 του μελλοντικού κανονισμού απαλλαγής].
- (135) Σε σχέση με τα νεκρά στην εκμετάλλευση ζώα και τα σφαγαιοαπορρίμματα, η Επιτροπή δεν θα εγκρίνει τις ακόλουθες κρατικές ενισχύσεις:
- ενισχύσεις για νεκρά στην εκμετάλλευση ζώα που χορηγούνται σε επιχειρήσεις ασχολούμενες με τη μεταποίηση και την εμπορία·
  - ενισχύσεις για το κόστος της διάθεσης σφαγαιοαπορριμμάτων παραγόμενων μετά την έναρξη ισχύος των παρουσών κατευθυντηρίων γραμμών.
- (136) Εάν η ενίσχυση παρέχεται στο πλαίσιο κοινοτικών ή/και εθνικών ή/και περιφερειακών καθεστώτων ενισχύσεων, η Επιτροπή θα απαιτεί αποδείξεις ότι δεν υπάρχει δυνατότητα υπεραποζημίωσης μέσω της σώρευσης των διαφόρων καθεστώτων. Στις περιπτώσεις που έχει εγκριθεί κοινοτική ενίσχυση, πρέπει να δηλώνεται η ημερομηνία και τα στοιχεία αναφοράς της σχετικής απόφασης της Επιτροπής.
- (137) Η Επιτροπή θα εγκρίνει κρατικές ενισχύσεις του είδους αυτού μόνο προς όφελος των γεωργών.

V.B.5. Ενισχύσεις για την πληρωμή ασφαλιστών

- (138) Το παρόν υποκεφάλαιο εφαρμόζεται μόνο στους παραγωγούς του πρωτογενούς τομέα (γεωργούς).

V.B.5.1. Ανάλυση

- (139) Προκειμένου να καθορίσει τη μελλοντική της πολιτική, η Επιτροπή έλαβε ιδιαίτερα υπόψη της τα ακόλουθα:
- σε πολλές περιπτώσεις, η ασφάλιση είναι ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για την καλή διαχείριση κινδύνων και κρίσεων. Επομένως, και έχοντας υπόψη τις συχνά μειωμένες οικονομικές δυνατότητες των γεωργών, η Επιτροπή τηρεί θετική στάση προς τις κρατικές ενισχύσεις για ασφάλιση της πρωτογενούς παραγωγής (γεωργών)·
  - οι μεγάλες επιχειρήσεις, καθώς και οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων θα πρέπει να είναι σε θέση να χρηματοδοτούν το κόστος της ασφάλισης με δικούς τους πόρους. Καμία κρατική ενίσχυση για την πληρωμή ασφαλιστών δεν πρέπει να εγκρίνεται για τις εν λόγω επιχειρήσεις·
  - η πείρα έχει αποδείξει ότι δεν είναι αναγκαία η υποχρέωση συνδυασμού της ασφάλισης για ζωικές ή φυτικές

ασθένειες με την ασφάλιση κατά καταστροφών και εξομοιούμενων συμβάντων. Πρέπει να επιτρέπεται επίσης στα κράτη μέλη να προσφέρουν δημόσια στήριξη και μόνο για τις ζωικές και φυτικές ασθένειες. Ωστόσο, η διαφοροποίηση ως προς την ανώτατη ένταση ενίσχυσης βάσει των καλυπτόμενων κινδύνων πρέπει να διατηρηθεί.

V.B.5.2. Πολιτική

- (140) Η Επιτροπή θα κηρύσσει τις ενισχύσεις για την πληρωμή ασφαλιστών συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3, στοιχείο γ) της Συνθήκης, εφόσον πληρούν όλες τις προϋποθέσεις [του άρθρου 12 του μελλοντικού κανονισμού απαλλαγής].
- (141) Η Επιτροπή θα εξετάζει τα άλλα μέτρα ενίσχυσης που συνδέονται με ασφάλιση κατά θεομηνιών και έκτακτων γεγονότων κατά περίπτωση, ιδίως τα προγράμματα αντασφάλισης και άλλα μέτρα ενίσχυσης για την στήριξη των παραγωγών σε περιοχές ιδιαίτερα υψηλού κινδύνου.
- (142) Η Επιτροπή δεν θα εγκρίνει κρατικές ενισχύσεις για την πληρωμή ασφαλιστών προς όφελος μεγάλων επιχειρήσεων, καθώς και επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων.

V.Γ. Ενισχύσεις για την κατάργηση ικανότητας παραγωγής, επεξεργασίας και εμπορίας

V.Γ.1. Ανάλυση

- (143) Η Επιτροπή αντιμετωπίζει ευνοϊκά τα καθεστάτα ενισχύσεων για την κατάργηση παραγωγικής ικανότητας στον τομέα της γεωργίας, υπό τον όρο ότι συνάδουν με τις τυχόν κοινοτικές ρυθμίσεις για τη μείωση της παραγωγικής ικανότητας και εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, ιδίως:
- η ενίσχυση πρέπει να εξυπηρετεί το γενικό συμφέρον του οικείου τομέα,
  - πρέπει να παρέχεται κάποιο αντάλλαγμα εκ μέρους του δικαιούχου,
  - πρέπει να αποκλείεται το ενδεχόμενο η ενίσχυση να είναι διάσωσης ή αναδιάρθρωσης,
  - δεν πρέπει η αποζημίωση να υπερκαλύπτει την απώλεια κεφαλαιουχικής αξίας και μελλοντικού εισοδήματος.

V.Γ.2. Πολιτική

- (144) Η Επιτροπή θα κηρύσσει τις ενισχύσεις για την κατάργηση παραγωγικής ικανότητας συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3, στοιχείο γ) της Συνθήκης, εφόσον πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
- πρέπει να αποδεικνύεται ότι η ενίσχυση εξυπηρετεί το συμφέρον του τομέα στο σύνολό του. Στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει πλεονάζουσα ικανότητα παραγωγής και είναι σαφές ότι η ικανότητα, η οποία πληροί όλα τα εφαρμοστέα πρότυπα και η οποία διαφορετικά δεν θα

- καταργείτο, μειώνεται για λόγους υγείας των ζώων ή του ανθρώπου, για υγειονομικούς ή περιβαλλοντικούς λόγους όπως η μείωση των εν γένει δεικτών πυκνότητας, τούτο θα αρκεί για να αποδειχθεί ότι πληρούται η προϋπόθεση αυτή·
- β) σε άλλες περιπτώσεις, ενισχύσεις πρέπει να χορηγούνται για το κλείσιμο παραγωγικής ικανότητας μόνο στους τομείς εκείνους στους οποίους σαφώς υπάρχει πλεονάζουσα ικανότητα παραγωγής, είτε σε περιφερειακό είτε σε εθνικό επίπεδο. Στις περιπτώσεις αυτές, θα φαινόταν εύλογο να αναμένεται ότι, σε εύθετο χρόνο, οι δυνάμεις της αγοράς θα οδηγήσουν στις αναγκαίες διαρθρωτικές προσαρμογές. Συνεπώς, οι ενισχύσεις για τη μείωση της ικανότητας παραγωγής μπορούν να γίνονται αποδεκτές μόνον εφόσον αποτελούν μέρος ενός προγράμματος αναδιάρθρωσης του τομέα, προγράμματος το οποίο έχει καθορισμένους στόχους και συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα. Η Επιτροπή δεν θα κάνει δεκτά καθεστώτα ενισχύσεων απεριόριστης διάρκειας, δεδομένου ότι η πείρα δείχνει ότι τα καθεστώτα αυτά ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα την αναβολή των αναγκαίων αλλαγών·
- γ) για να εξασφαλιστεί ταχεία επίπτωση στην αγορά, η διάρκεια των καθεστώτων που αποσκοπούν στη μείωση της πλεονάζουσας δυναμικότητας πρέπει συνήθως να περιορίζεται σε διάστημα όχι μεγαλύτερο των 6 μηνών για τη συγκέντρωση των αιτήσεων συμμετοχής και 12 περαιτέρω μηνών για το πραγματικό κλείσιμο των εγκαταστάσεων·
- δ) η Επιτροπή διατηρεί το δικαίωμα να συναρτήσει όρους στην έγκριση των ενισχύσεων αυτών·
- ε) καμία ενίσχυση δεν επιτρέπεται να καταβάλλεται, εφόσον παρακωλύει τη λειτουργία των μηχανισμών των κοινών οργανώσεων αγοράς. Τα καθεστώτα ενισχύσεων που εφαρμόζονται σε τομείς οι οποίοι υπόκεινται σε όρια παραγωγής ή ποσοτώσεις, θα αξιολογούνται κατά περίπτωση·
- στ) ο δικαιούχος της ενίσχυσης οφείλει να παρέχει επαρκές αντάλλαγμα. Το αντάλλαγμα αυτό συνήθως θα συνίσταται στην οριστική και αμετάκλητη απόφαση να θέσει εκτός λειτουργίας ή να κλείσει αμετάκλητα το σχετικό δυναμικό παραγωγής. Τούτο θα συνεπάγεται είτε το πλήρες κλείσιμο ορισμένου δυναμικού εκ μέρους της ενδιαφερόμενης επιχείρησης είτε — στην περίπτωση επιχείρησης που έχει σε λειτουργία περισσότερες από μία μονάδες παραγωγής — το κλείσιμο μιας συγκεκριμένης μονάδας παραγωγής. Ο δικαιούχος ενίσχυσης οφείλει να αναλαμβάνει νομικώς δεσμευτικές υποχρεώσεις ότι η διακοπή λειτουργίας είναι οριστική και μη αναστρέψιμη και ότι ο δικαιούχος δεν θα αρχίσει αλλού την ίδια δραστηριότητα. Οι υποχρεώσεις αυτές πρέπει επίσης να δεσμεύουν κάθε μελλοντικό αγοραστή της συγκεκριμένης εγκατάστασης·
- ζ) μόνο οι γεωργοί που έχουν πραγματική παραγωγή και μόνο οι παραγωγικές εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούνται αδιάλειπτα κατά την τελευταία πενταετία πριν από το κλείσιμο μπορούν να υπαχθούν σε καθεστώτα κατάρτησης παραγωγικής ικανότητας. Σε περιπτώσεις στις οποίες το δυναμικό παραγωγής έχει ήδη κλείσει οριστικά, ή όταν αυτό το κλείσιμο φαίνεται αναπόφευκτο, δεν παρέχεται αντάλλαγμα εκ μέρους του δικαιούχου και δεν επιτρέπεται να καταβληθεί ενίσχυση·
- η) για να αποτραπεί η διάβρωση και άλλες αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, οι εκτάσεις υπαίθριων καλλιεργειών ή οι οπωρώνες που αποσύρονται από την παραγωγή πρέπει κατ' αρχήν να δασώνονται, με τρόπο που να παρέχει εχέγγυα ότι αποφεύγονται οι αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Εναλλακτικά, οι εκτάσεις υπαίθριων καλλιεργειών ή οι οπωρώνες μπορούν να χρησιμοποιηθούν εκ νέου μετά 15 έτη από την πραγματική διακοπή της παραγωγικής ικανότητας. Μέχρι τότε, οι εν λόγω εκτάσεις υπαίθριων καλλιεργειών ή οπωρώνες πρέπει να διατηρούνται σε καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση, σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1782/2003 και με τους σχετικούς κανόνες εφαρμογής. Το κλείσιμο εγκαταστάσεων που καλύπτονται από την οδηγία 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου της 24ης Σεπτεμβρίου 1996 σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης⁽³⁵⁾ γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο απαιτεί να λαμβάνονται τα αναγκαία μέτρα, ώστε να αποφεύγεται κάθε κίνδυνος ρύπανσης και ο χώρος της εκμετάλλευσης να επανευρίσκει ικανοποιητική μορφή·
- θ) για να εξασφαλίζεται ότι η χορηγούμενη δημόσια στήριξη επιτυγχάνει τη μεγαλύτερη δυνατή επίπτωση στις υφιστάμενες παραγωγικές ικανότητες, το κράτος μέλος μεριμνά, ώστε να είναι επιλέξιμες μόνο οι επιχειρήσεις που πληρούν τα υποχρεωτικά ελάχιστα πρότυπα και να αποκλείονται οι επιχειρήσεις που δεν πληρούν τα πρότυπα αυτά και που θα ήσαν αναγκασμένες ούτως ή άλλως να διακόψουν την παραγωγή τους·
- ι) πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα να αποκλείεται το ενδεχόμενο καταβολής ενίσχυσης για τη διάσωση και αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων. Συνεπώς, στις περιπτώσεις στις οποίες ο δικαιούχος της ενίσχυσης ευρίσκεται σε χρηματοοικονομική δυσχέρεια, η σχετική ενίσχυση θα αξιολογείται σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Κοινότητας για τη διάσωση και αναδιάρθρωση των προβληματικών επιχειρήσεων·
- ια) στο καθεστώς πρέπει να έχουν πρόσβαση όλοι οι οικονομικοί φορείς του συγκεκριμένου τομέα υπό τους ίδιους όρους. Για να επιτυγχάνεται η μέγιστη επίπτωση, το κράτος μέλος πρέπει να χρησιμοποιεί διαφανές σύστημα προκλήσεως εκδήλωσης ενδιαφέροντος, με το οποίο να καλούνται όλοι οι δυνητικά ενδιαφερόμενοι παραγωγοί να συμμετάσχουν. Ταυτόχρονα, η οργάνωση του καθεστώτος πρέπει να γίνεται με τρόπο που ούτε να απαιτεί ούτε να διευκολύνει συμφωνίες που νοθεύουν τον ανταγωνισμό ή εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων·
- ιβ) το ποσό των ενισχύσεων πρέπει να περιορίζεται αυστηρά στην αποζημίωση για τη μείωση της αξίας των στοιχείων ενεργητικού — μετρώμενη ως τρέχουσα αξία πώλησης αυτών -, προσαυξανόμενη κατά μια πληρωμή παροχής κινήτρου, η οποία δεν δύναται να υπερβαίνει το 20 % της αξίας των στοιχείων ενεργητικού. Μπορεί επίσης να χορηγείται αποζημίωση για το κόστος καταστροφής της παραγωγικής ικανότητας, καθώς και για το κόστος

⁽³⁵⁾ ΕΕ L 257 της 10.10.1996, σ. 26. Οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 166/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 33 της 4.2.2006, σ. 1).

δάσωσης. Ενίσχυση μπορεί επίσης να καταβάλλεται για την αντιστάθμιση υποχρεωτικών κοινωνικών δαπανών που προκύπτουν από την εφαρμογή του σχετικού καθεστώτος:

ιγ) επειδή στόχος αυτών των μέτρων ενίσχυσης είναι η αναδιάρθρωση του αντίστοιχου τομέα, από την οποία τελικά ωφελούνται οι οικονομικοί φορείς που παραμένουν σε λειτουργία στον τομέα αυτό, και για να μειωθεί ο ενδεχόμενος κίνδυνος στρέβλωσης των όρων ανταγωνισμού, καθώς και ο κίνδυνος υπεραποζημίωσης, η Επιτροπή θεωρεί ότι τουλάχιστον το ήμισυ του κόστους των εν λόγω ενισχύσεων πρέπει να καλύπτεται με συνεισφορά του τομέα. Αυτό σημαίνει ότι ο τομέας πρέπει να παρέχει συνεισφορά σε μετρητά ίση τουλάχιστον με το 50 % των πραγματικών δημόσιων δαπανών για την εκτέλεση του προγράμματος. Η απαίτηση αυτή δεν ισχύει στις περιπτώσεις που ορισμένο δυναμικό παραγωγής κλείνει για λόγους υγειονομικούς ή περιβαλλοντικούς:

ιδ) εάν ένα κράτος μέλος εισαγάγει πρόγραμμα κατάρτησης παραγωγικής ικανότητας, πρέπει να αναλάβει τη δέσμευση να μη χορηγήσει ενισχύσεις για δημιουργία νέας παραγωγικής ικανότητας στον συγκεκριμένο τομέα για περίοδο πέντε ετών από την ημερομηνία λήξης του προγράμματος κατάρτησης παραγωγικής ικανότητας.

V.D. Ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων

(145) Οι ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων στον τομέα της γεωργίας θα αξιολογούνται σύμφωνα με τις εφαρμοστέες κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων ⁽³⁶⁾.

VI. ΑΛΛΑ ΕΙΔΗ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

VI.A. Ενισχύσεις για απασχόληση

VI.A.1. Ανάλυση

(146) Από το 2002, οι ενισχύσεις για τη δημιουργία απασχόλησης στον τομέα της γεωργίας καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2204/2002 της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 2002, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις για την απασχόληση ⁽³⁷⁾. Οι κανόνες που περιλαμβάνονται στον κανονισμό αυτό δημιουργούν ένα συνεκτικό πλαίσιο για την παροχή στήριξης. Οι ενισχύσεις για απασχόληση που περιορίζονται στο γεωργικό τομέα, αλλά πληρούν όλες τις άλλες προϋποθέσεις του κανονισμού δεν απαλλάσσονται. Λόγω των ιδιομορφιών του γεωργικού τομέα, και ιδίως της πρωτογενούς παραγωγής, τα κράτη μέλη ενδέχεται να έχουν συμφέρον να καθιερώσουν ειδικά καθεστώτα ενισχύσεων για την απασχόληση στο γεωργικό τομέα. Εφόσον στις ενισχύσεις αυτές έχει πρόσβαση

το σύνολο του γεωργικού τομέα, χωρίς να περιορίζεται η στήριξη σε ορισμένα προϊόντα, τα οφέλη από τη στήριξη αυτή φαίνεται ότι υπερτερούν των κινδύνων στρέβλωσης που απορρέουν από την προσέγγιση αυτή.

VI.A.2. Πολιτική

(147) Η Επιτροπή θα κηρύσσει τις κρατικές ενισχύσεις για την απασχόληση στον τομέα της γεωργίας συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, εφόσον πληρούν όλες τις προϋποθέσεις των άρθρων 1 και 2, καθώς και των άρθρων 4 έως 9 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2204/2002. Οι ενισχύσεις που περιορίζονται στο γεωργικό τομέα θα εγκρίνονται υπό τις ίδιες προϋποθέσεις.

VI.B. Ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη

(148) Οι ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη στον τομέα της γεωργίας θα εξετάζονται σύμφωνα με τα κριτήρια που τίθενται στο εφαρμοστέο κοινοτικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων στην έρευνα και ανάπτυξη ⁽³⁸⁾, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας συμπληρωματικής στήριξης για έρευνα προς όφελος του τομέα της γεωργίας.

VI.Γ. Μέσα οριζόντιων ενισχύσεων που έχουν εφαρμογή στον τομέα της γεωργίας

(149) Για να συμπληρωθεί η εικόνα, επισημαίνεται ότι, εκτός από τα μέσα ενίσχυσης και τους κανόνες που περιγράφονται παραπάνω, εφαρμόζονται επίσης στον τομέα της γεωργίας ιδίως οι ακόλουθοι κανόνες, που αφορούν τον ορισμό των ενισχύσεων και τη συμβατότητα των ενισχύσεων με τη συνθήκη:

α) κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 68/2001 της Επιτροπής, της 12ης Ιανουαρίου 2001, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης στις ενισχύσεις για επαγγελματική εκπαίδευση ⁽³⁹⁾,

β) ανακοίνωση της Επιτροπής για τις κρατικές ενισχύσεις και τα επιχειρηματικά κεφάλαια ⁽⁴⁰⁾,

γ) ανακοίνωση της Επιτροπής για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις με τη μορφή εγγυήσεων ⁽⁴¹⁾,

δ) κοινοτικό πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας ⁽⁴²⁾,

ε) απόφαση 2005/842/ΕΚ της Επιτροπής, της 28ης Νοεμβρίου 2005, για την εφαρμογή του άρθρου 86 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος ⁽⁴³⁾,

⁽³⁸⁾ ΕΕ C 45 της 17.2.1996, σ. 5, όπως τροποποιήθηκε στη συνέχεια όσον αφορά την εφαρμογή του στον γεωργικό τομέα, ΕΕ C 48 της 13.2.1998, σ. 2· πρόκειται να αντικατασταθεί από νέο πλαίσιο από την 1.1.2007.

⁽³⁹⁾ ΕΕ L 10 της 13.1.2001, σ. 20. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1040/2006 (ΕΕ L 187 της 8.7.2006, σ. 8).

⁽⁴⁰⁾ ΕΕ C 235 της 21.8.2001, σ. 3.

⁽⁴¹⁾ ΕΕ C 71 της 11.3.2000, σ. 14.

⁽⁴²⁾ ΕΕ C 297 της 29.11.2005, σ. 4.

⁽⁴³⁾ ΕΕ L 312 της 29.11.2005, σ. 67.

⁽³⁶⁾ ΕΕ C 244 της 1.10.2004, σ. 2.

⁽³⁷⁾ ΕΕ L 337 της 13.12.2002, σ. 3. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1040/2006 (ΕΕ L 187 της 8.7.2006, σ. 8).

- στ) οδηγία 80/723/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 25ης Ιουνίου 1980, περί της διαφάνειας των οικονομικών σχέσεων μεταξύ των κρατών μελών και των δημοσίων επιχειρήσεων ⁽⁴⁴⁾,
- ζ) ανακοίνωση της Επιτροπής για τις κρατικές ενισχύσεις κατά τις πωλήσεις γης και κτιρίων από τις δημόσιες αρχές ⁽⁴⁵⁾,
- η) ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στα μέτρα που σχετίζονται με την άμεση φορολογία των επιχειρήσεων ⁽⁴⁶⁾,
- θ) εφαρμογή των άρθρων 92 και 93 [νυν 87 και 88] της Συνθήκης στη συμμετοχή του δημοσίου στο κεφάλαιο των επιχειρήσεων ⁽⁴⁷⁾.
- (150) Σε περίπτωση αναθεώρησης οποιουδήποτε από αυτά τα μέσα ενίσχυσης, η Επιτροπή προτίθεται να διατηρήσει την πολιτική της να συμπεριλαμβάνει τη γεωργία, εκτός εάν εμφανιστούν πειστικοί λόγοι που συνηγορούν για ειδική μεταχείριση του γεωργικού τομέα.
- (151) Όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 86 παράγραφος 2 της Συνθήκης στον γεωργικό τομέα, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η Επιτροπή έχει κρίνει ότι οι επιχειρήσεις που παράγουν και εμπορεύονται προϊόντα, τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παραρτήματος I της Συνθήκης και καλύπτονται από κοινή οργάνωση αγοράς, δεν μπορούν να θεωρηθούν επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος κατά την έννοια του άρθρου 86 παράγραφος 2 της Συνθήκης ⁽⁴⁸⁾.
- VI.Δ. Ενισχύσεις για τη διαφήμιση γεωργικών προϊόντων**
- VI.Δ.1. Ανάλυση**
- (152) Προκειμένου να καθορίσει τη μελλοντική της πολιτική, η Επιτροπή έλαβε ιδιαίτερα υπόψη της τα ακόλουθα:
- α) ως «διαφήμιση» κατά την έννοια του παρόντος υποκεφαλαίου νοείται κάθε ενέργεια η οποία είναι σχεδιασμένη έτσι ώστε να προτρέπει τους οικονομικούς φορείς ή τους καταναλωτές να αγοράσουν το σχετικό προϊόν. Περιλαμβάνει κάθε υλικό που διανέμεται απευθείας στους καταναλωτές για τον ίδιο σκοπό (συμπεριλαμβανομένων των διαφημιστικών δραστηριοτήτων που έχουν στόχο τους καταναλωτές στο σημείο πώλησης)·
- β) από την άλλη πλευρά, οι ενέργειες προώθησης, οι οποίες ορίζονται ως διάδοση επιστημονικών γνώσεων στο ευρύ κοινό, διοργάνωση εμπορικών πανηγύρων ή εκδόσεων, συμμετοχή σε αυτές και παρεμφερείς δραστηριότητες δημοσίων σχέσεων, συμπεριλαμβανομένων μελετών της αγοράς και έρευνας αγοράς, δεν θεωρούνται διαφήμιση· στις περιπτώσεις που δαπάνες αναφέρονται ως επιλέξιμες για δημόσια στήριξη βάσει άλλων διατάξεων των παρούσων κατευθυντήριων γραμμών, και συγκεκριμένα του υποκεφαλαίου IV ΙΑ, εφαρμόζονται οι διατάξεις του σχετικού υποκεφαλαίου· στο πλαίσιο αυτό, οι δραστηριότητες που αφορούν τη διοργάνωση και συμμετοχή σε φόρουμ για την ανταλλαγή γνώσεων μεταξύ επιχειρήσεων και ανταγωνιστών, σε εκδόσεις και πανηγύρεις και η εκλαίευση επιστημονικών γνώσεων καθώς και η πληροφόρηση για δεδομένα των συστημάτων ποιότητας, δεν θεωρούνται διαφήμιση αλλά τεχνική υποστήριξη·
- γ) η παροχή γενικών πληροφοριών σχετικά με τα οφέλη από ένα προϊόν διατροφής (π.χ. τα φρούτα), η οποία δεν αποσκοπεί να ενθαρρύνει τους καταναλωτές να αγοράσουν το προϊόν, δεν θεωρείται διαφήμιση, διότι δεν ωφελεί ευθέως τους παραγωγούς·
- δ) κατά κανόνα, είναι επόμενο ότι οι παραγωγοί και οι έμποροι αναλαμβάνουν τα έξοδα διαφήμισης του εαυτού τους, ως μέρος της συνήθους οικονομικής δραστηριότητάς τους· εντούτοις, για να μην εκληφθούν οι ενισχύσεις που χορηγούνται για τη διαφήμιση γεωργικών προϊόντων ως ενισχύσεις λειτουργίας αλλά για να θεωρηθούν συμβατές με την κοινή αγορά βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ, πρέπει να μην παρεμποδίζουν τις συναλλαγές σε βαθμό που να αντίκειται στο κοινό συμφέρον και να διευκολύνουν την ανάπτυξη ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών·
- ε) μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, οι καταναλωτές εκτιμούν προϊόντα με σταθερά υψηλή ποιότητα· η διαφήμιση συστημάτων ελέγχου της ποιότητας που αποσκοπούν στην επίτευξη υψηλών επιπέδων ποιότητας, σε σταθερή βάση, πιθανόν να προαγάγει την εμπιστοσύνη των καταναλωτών στην κοινοτική γεωργική παραγωγή, να βελτιώσει τα αγροτικά εισοδήματα και, τριτογενώς, να προωθήσει την ανάπτυξη του τομέα συνολικά· επιπλέον, τα προϊόντα ποιότητας σαφώς και έχουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, τα οποία απουσιάζουν από άλλα παρεμφερή προϊόντα· η διαφήμιση των χαρακτηριστικών αυτών δεν θα παραπλανά τον καταναλωτή και ενδέχεται επίσης να συμβάλει στην ανάπτυξη του τομέα· για τους λόγους αυτούς, αντί να διασπείρεται βάσει μιας δέσμης θετικών κριτηρίων όπως στο παρελθόν, η στήριξη πρέπει να επικεντρώνεται σε διαφημιστικές εκστρατείες υπέρ των προϊόντων ποιότητας, τα οποία ορίζονται ως προϊόντα που πληρούν τα κριτήρια που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005·
- στ) όσον αφορά την αναφορά στην προέλευση των προϊόντων, επί σειρά ετών η Επιτροπή επέτρεπε ορισμένους τύπους στήριξης για τη διαφήμιση γεωργικών προϊόντων· ωστόσο, η πείρα απέδειξε ότι οι διαφημιστικές εκστρατείες πολύ συχνά αποσκοπούν στην ενίσχυση των προτιμήσεων των εγχωρίων καταναλωτών υπέρ των προϊόντων του ίδιου

⁽⁴⁴⁾ ΕΕ L 195 της 29.7.1980, σ. 35. Οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία με την οδηγία 2005/81/ΕΚ (ΕΕ L 312 της 29.11.2005, σ. 47).

⁽⁴⁵⁾ ΕΕ C 209 της 10.7.1997, σ. 3.

⁽⁴⁶⁾ ΕΕ C 384 της 10.12.1998, σ. 3.

⁽⁴⁷⁾ Δελτίο ΕΚ 9-1984.

⁽⁴⁸⁾ Απόφαση 2000/628/ΕΚ της Επιτροπής, της 11ης Απριλίου 2000, που αφορά την ενίσχυση που χορηγήθηκε από την Ιταλία στη Centrale del Latte di Roma (ΕΕ L 265 της 19.10.2000, σ. 26, σκέψεις 113-115).

κράτους μέλους, γεγονός που καθιστά τις συναφείς ενισχύσεις ασυμβίβαστες με τη Συνθήκη·

- ζ) εντούτοις, όταν ένα γεωργικό προϊόν ή τρόφιμο έχει ειδικά χαρακτηριστικά που οφείλονται στη γεωγραφική προέλευσή του, μπορούν οι παραγωγοί του συγκεκριμένου προϊόντος ή τροφίμου να ζητούν, μέσω των αρμόδιων αρχών του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, την καταχώρηση σε κοινοτικό επίπεδο μιας προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης (ΠΟΠ) ή προστατευόμενης γεωγραφικής ένδειξης (ΠΓΕ) σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 510/2006 του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 2006, για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων⁽⁴⁹⁾· η έγκριση της καταχώρησης σημαίνει ότι η Κοινότητα αναγνώρισε την ύπαρξη πολύ στενών δεσμών μεταξύ των ειδικών χαρακτηριστικών του συγκεκριμένου προϊόντος και της γεωγραφικής προέλευσής του· σε τέτοιες περιπτώσεις, το κοινό συμφέρον δεν αντικείται στη χορήγηση ενισχύσεων για διαφήμιση που περιλαμβάνει αναφορά στην προέλευση του συγκεκριμένου προϊόντος, υπό τον όρο ότι οι αναφορές στην προέλευση αντιστοιχούν επακριβώς στις καταχωρηθείσες από την Κοινότητα· παρεμφερείς εκτιμήσεις ισχύουν και για άλλες ονομασίες προέλευσης που προστατεύονται από την κοινοτική νομοθεσία, όπως οι οίνοι που παράγονται σε καθορισμένες περιοχές σύμφωνα με τα άρθρα 54 έως 58 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1493/1999 του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, για την κοινή οργάνωση της αμπελοοικονομικής αγοράς⁽⁵⁰⁾·
- η) στο παρελθόν, η Επιτροπή αποδέχθηκε δημόσια στήριξη για τη δημιουργία σημάτων ποιότητας· η ενίσχυση αυτή μπορούσε τότε να δικαιολογηθεί κατά τη φάση εκκίνησης ενός σήματος· η πείρα απέδειξε ότι ενισχύσεις συνδεδεμένες με τη διαφήμιση προϊόντων με σήματα ποιότητας και αναφορά στην προέλευση μπορούν να διατηρηθούν τόσο στην εγχώρια αγορά όσο και στην αγορά άλλων κρατών μελών, εφόσον η αναφορά στην προέλευση έχει δευτερεύοντα ρόλο στο διαφημιστικό μήνυμα, δεδομένου ότι αυτός ο δευτερεύων χαρακτήρας της αναφοράς στην προέλευση θα αποκλείει παραβάσεις του άρθρου 28 της Συνθήκης·
- θ) οι κρατικές ενισχύσεις για διαφήμιση που αφορά άμεσα τα προϊόντα μίας ή περισσότερων συγκεκριμένων επιχειρήσεων ενέχουν άμεσο κίνδυνο στρέβλωσης του ανταγωνισμού και δεν παρέχουν κανένα διαρκές όφελος για την ανάπτυξη του τομέα συνολικά· ως εκ τούτου, πρέπει να απαγορεύονται·
- ι) για να είναι επιλέξιμες για κρατικές ενισχύσεις, οι διαφημιστικές εκστρατείες πρέπει να τηρούν τους γενικούς κανόνες που εφαρμόζονται σε όλες τις διαφημιστικές δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στην Κοινότητα. Επομένως, κάθε χρηματοδοτούμενη με δημόσιους πόρους εκστρατεία για τη διαφήμιση τροφίμων θα πρέπει να

συμμορφώνεται προς τις διατάξεις του άρθρου 2 της οδηγίας 2000/13/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 2000, για προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση των τροφίμων⁽⁵¹⁾, καθώς και προς τους ειδικούς κανόνες επισήμανσης που έχουν θεσπιστεί για διάφορα προϊόντα (όπως οίνος, γαλακτοκομικά, αβγά και πουλερικά)·

- ια) ως άμεσα ωφελούμενος, ο αντίστοιχος τομέας πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το 50 % του κόστους των διαφημιστικών εκστρατειών·
- ιβ) ωστόσο, εάν η διαφήμιση είναι γενικού χαρακτήρα και ωφελεί τον γεωργικό τομέα στο σύνολό του, το ποσοστό της ενίσχυσης μπορεί να φθάσει το 100 %.
- ιγ) ενόψει των επιπτώσεων που μπορεί να έχει η μεγάλης κλίμακας διαφήμιση στον ανταγωνισμό στο εσωτερικό της Κοινότητας, καθίσταται αναγκαία η καθιέρωση υποχρέωσης για προηγούμενη κοινοποίηση στην Επιτροπή των διαφημιστικών ενεργειών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που καλύπτονται από υφιστάμενο καθεστώς ενισχύσεων·
- ιδ) οι κρατικές ενισχύσεις για διαφήμιση σε τρίτες χώρες δεν δημιουργούν συνήθως κινδύνους για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Εντούτοις, μπορούν να έχουν επίπτωση στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, ιδίως εάν η διαφήμιση χρησιμοποιείται εις βάρος επιχειρήσεων άλλων κρατών μελών·
- ιε) μέχρι στιγμής, η Επιτροπή έχει αποκτήσει μικρή εμπειρία σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για διαφήμιση σε τρίτες χώρες. Επομένως, είναι δύσκολο να συντάξει λεπτομερή κριτήρια για την αξιολόγηση αυτών των κρατικών ενισχύσεων. Ωστόσο, το ρυθμιστικό πλαίσιο για τη στήριξη της διαφήμισης σε τρίτες χώρες, ήτοι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2702/1999 του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 1999, σχετικά με ενέργειες ενημέρωσης και προώθησης για τα γεωργικά προϊόντα στις τρίτες χώρες⁽⁵²⁾, φαίνεται ότι αποτελεί το ενδεδειγμένο πλαίσιο αναφοράς για την αξιολόγηση των κρατικών ενισχύσεων για διαφήμιση σε τρίτες χώρες.

VI.Δ.2. Πολιτική

- (153) Οι κρατικές ενισχύσεις για διαφημιστικές εκστρατείες στο εσωτερικό της Κοινότητας θα κηρύσσονται συμβατές με τη συνθήκη, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
- α) η διαφημιστική εκστρατεία προορίζεται για προϊόντα ποιότητας, τα οποία ορίζονται ως προϊόντα που πληρούν τα κριτήρια που πρόκειται να καθοριστούν σύμφωνα με το άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, για ονομασίες που είναι αναγνωρισμένες από την Κοινότητα [προστατευόμενες ονομασίες προέλευσης (ΠΟΠ), προστατευόμενες γεωγραφικές ενδείξεις (ΠΓΕ) ή άλλες

⁽⁴⁹⁾ ΕΕ L 93 της 31.3.2006, σ. 12.

⁽⁵⁰⁾ ΕΕ L 179 της 14.7.1999, σ. 1. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2165/2005 (ΕΕ L 345 της 28.12.2005, σ. 1).

⁽⁵¹⁾ ΕΕ L 109 της 6.5.2000, σ. 29. Οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία με την οδηγία 2003/89/ΕΚ (ΕΕ L 308 της 25.11.2003, σ. 15).

⁽⁵²⁾ ΕΕ L 327 της 21.12.1999, σ. 7. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2060/2004 (ΕΕ L 357 της 2.12.2004, σ. 3).

ονομασίες προέλευσης που προστατεύονται από την κοινοτική νομοθεσία] ή για εθνικά ή περιφερειακά σήματα ποιότητας·

- β) η διαφημιστική εκστρατεία δεν προορίζεται για τα προϊόντα μίας ή περισσότερων συγκεκριμένων επιχειρήσεων·
- γ) η διαφημιστική εκστρατεία συμμορφώνεται προς το άρθρο 2 της οδηγίας 2000/13/ΕΚ, καθώς και, ανάλογα με την περίπτωση, προς τους ειδικούς κανόνες επισήμανσης που έχουν θεσπιστεί (βλ. σημείο 152 ι).

(154) Όταν η διαφημιστική εκστρατεία προορίζεται για ονομασίες αναγνωρισμένες από την Κοινότητα, μπορεί να γίνεται αναφορά στην προέλευση των προϊόντων, υπό τον όρο ότι η αναφορά αντιστοιχεί επακριβώς στις αναφορές που έχουν καταχωρηθεί από την Κοινότητα.

(155) Στην περίπτωση των εθνικών ή περιφερειακών σημάτων ποιότητας, η προέλευση των προϊόντων μπορεί να αναφέρεται ως δευτερεύον μήνυμα. Για να κρίνει κατά πόσον η προέλευση συνιστά όντως δευτερεύον μήνυμα, η Επιτροπή θα λαμβάνει υπόψη τη συνολική σημασία του κειμένου ή/και συμβόλου, συμπεριλαμβανομένων των εικόνων και της εν γένει παρουσίασης, τα οποία αναφέρονται στην προέλευση, και τη σημασία του κειμένου ή/και συμβόλου που αναφέρονται στη μοναδικότητα του προϊόντος (*unique selling point*) της διαφήμισης, δηλαδή το μέρος του διαφημιστικού μηνύματος που δεν εστιάζεται στην προέλευση.

(156) Το ποσοστό άμεσης ενίσχυσης δεν πρέπει να υπερβαίνει το 50 %. Εάν ο κλάδος συνεισφέρει τουλάχιστον το 50 % του κόστους, ανεξαρτήτως της μορφής της συνεισφοράς, το ποσοστό ενίσχυσης μπορεί να φθάσει το 100 %.

(157) Επιπλέον, κρατικές ενισχύσεις σε ποσοστό μέχρι 100 % για διαφήμιση θα κηρύσσονται συμβατές, εάν είναι γενικού χαρακτήρα και ωφελούν το σύνολο των παραγωγών του συγκεκριμένου τύπου προϊόντων. Στη διαφήμιση του είδους αυτού δεν μπορεί να γίνεται μεία της προέλευσης των προϊόντων. Η διαφήμιση μπορεί να πραγματοποιείται από ομάδες παραγωγών ή άλλες οργανώσεις, ανεξαρτήτως του μεγέθους τους.

(158) Οι διαφημιστικές δραστηριότητες με ετήσιο προϋπολογισμό άνω των 5 εκατομμυρίων ευρώ πρέπει να κοινοποιούνται ατομικά.

(159) Η Επιτροπή θα εξετάζει και θα κηρύσσει τις κρατικές ενισχύσεις για διαφήμιση σε τρίτες χώρες συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, εάν συνάδουν με τις αρχές του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2702/1999. Εντούτοις, η Επιτροπή δεν θα κηρύσσει συμβατές με τη συνθήκη τις κρατικές ενισχύσεις για διαφήμιση, οι οποίες:

- α) χορηγούνται για συγκεκριμένες επιχειρήσεις·
- β) υπάρχει ενδεχόμενο να θέσουν σε κίνδυνο τις πωλήσεις προϊόντων άλλων κρατών μελών ή να τα δυσφημήσουν.

VI.E. Ενισχύσεις με τη μορφή επιδοτούμενων βραχυπρόθεσμων δανείων

VI.E.1. Ανάλυση

(160) Προκειμένου να καθορίσει τη μελλοντική της πολιτική, η Επιτροπή έλαβε ιδιαίτερα υπόψη της τα ακόλουθα:

α) στο παρελθόν, η Επιτροπή έχει επιτρέψει κρατικές ενισχύσεις για βραχυπρόθεσμες πιστώσεις⁽⁵³⁾. Οι δαπάνες αυτές είναι στην πραγματικότητα απλές δαπάνες λειτουργίας, οι οποίες πρέπει να βαρύνουν τον τομέα — ακριβώς όπως βαρύνουν όλους τους άλλους τομείς·

β) επίσης, αυτό το μέτρο στήριξης έχει συμβάλει στο να καταστούν οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις πολύπλοκοι και δεν απηχίει το γενικό αίτημα για ένα πιο απλουστευμένο σύστημα·

γ) η εισαγωγή μιας διευκόλυνσης *de minimis* στον τομέα της γεωργίας δημιουργεί ένα απλό και αποκεντρωμένο σύστημα, το οποίο επιτρέπει στα κράτη μέλη που το επιθυμούν να εξακολουθήσουν να παρέχουν στήριξη στους μικρούς γεωργούς·

δ) συνεπώς, η Επιτροπή δεν θα πρέπει να εγκρίνει πλέον κρατικές ενισχύσεις για βραχυπρόθεσμες πιστώσεις.

VI.E.2. Πολιτική

(161) Η Επιτροπή δεν θα κηρύσσει τις κρατικές ενισχύσεις για βραχυπρόθεσμα δάνεια συμβατές με τη Συνθήκη.

VI.ΣΤ. Ενισχύσεις που συνδέονται με φορολογικές απαλλαγές βάσει της οδηγίας 2003/96/ΕΚ

VI.ΣΤ.1. Ανάλυση

(162) Η δυνατότητα έγκρισης μειωμένων φορολογικών συντελεστών και απαλλαγών όσον αφορά τη γεωργική φορολογία υπάρχει στην κοινοτική νομοθεσία περί ειδικών φόρων κατανάλωσης από το 1993. Μέχρι στιγμής δεν έχει χαραχθεί σαφής πολιτική ως προς τη συμβατότητα των μέτρων αυτών με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις. Η ισχύουσα οδηγία 2003/96/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με την αναδιάρθρωση του κοινοτικού πλαισίου φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας⁽⁵⁴⁾, επιτρέπει στα κράτη μέλη να εφαρμόζουν φορολογικές απαλλαγές, μειώσεις φόρου, διαφοροποίηση φόρου και επιστροφές φόρου. Το άρθρο 26 παράγραφος 2 της οδηγίας ρητά υπογραμμίζει το γεγονός ότι «τα μέτρα όπως οι φορολογικές απαλλαγές, οι μειώσεις φόρου, η διαφοροποίηση του φόρου και οι επιστροφές φόρου, κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, ενδέχεται να αποτελούν κρατική ενίσχυση και, στις περιπτώσεις αυτές, πρέπει να κοινοποιούνται στην Επιτροπή σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης».

⁽⁵³⁾ Βλ. ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά κρατικές ενισχύσεις για επιδοτούμενα βραχυπρόθεσμα δάνεια στη γεωργία («πιστώσεις διαχειρίσιμες»), ΕΕ C 44 της 16.2.1996, σ. 2.

⁽⁵⁴⁾ ΕΕ L 283 της 31.10.2003, σ. 51. Οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία με την οδηγία 2004/75/ΕΚ (ΕΕ L 157 της 30.4.2004, σ. 100).

(163) Τα εν λόγω μέτρα μπορούν όντως να αποτελούν κρατική ενίσχυση για τους εξής λόγους: μπορούν να θεωρηθούν χρηματοδοτούμενα από δημόσιους πόρους, καθόσον με την εφαρμογή τους το κράτος αποστέρει τον εαυτό του από δημοσιονομικούς πόρους· εάν εφαρμοστούν σε συγκεκριμένο τομέα της οικονομίας, παρέχουν πλεονέκτημα σε ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένα είδη προϊόντων· ενδέχεται να νοθεύσουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό σε ένα ευαίσθητο τομέα, όπως είναι η γεωργία, όπου οι εμπορικές ροές είναι πολύ εντατικές.

(164) Πρέπει να συνταχθεί μια δέσμη κανόνων, για να αξιολογείται κατά πόσον παρόμοια μέτρα συμβιβάζονται με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης.

(165) Το άρθρο 8 της οδηγίας 2003/96/EK ορίζει ότι τα ελάχιστα επίπεδα φορολογίας που ορίζονται στον πίνακα Β του παραρτήματος Ι ισχύουν για τα προϊόντα που χρησιμοποιούνται ως καύσιμα κινητήρων για τους σκοπούς της γεωργίας, της καλλιέργειας οπωροκηπευτικών και τη δασοκομία.

(166) Το άρθρο 15 παράγραφος 3 της οδηγίας 2003/96/EK ορίζει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν μηδενικό επίπεδο φορολογίας στα ενεργειακά προϊόντα και την ηλεκτρική ενέργεια που χρησιμοποιείται στη γεωργία, τις καλλιέργειες οπωροκηπευτικών και τη δασοκομία, αλλ' επίσης ότι βάσει προτάσεως της Επιτροπής, το Συμβούλιο πριν από την 1η Ιανουαρίου 2008 εξετάζει εάν πρέπει να ανακληθεί η δυνατότητα εφαρμογής μηδενικού επιπέδου φορολογίας.

(167) Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις διατάξεις αυτές κατά την κατάρτιση των κανόνων για τη συμβατότητα των κρατικών ενισχύσεων που χορηγούνται στην πρωτογενή παραγωγή του γεωργικού τομέα, εξασφαλίζοντας παράλληλα ότι δεν εφαρμόζεται διαφοροποίηση φόρου στον τομέα αυτό. Όταν ένα φορολογικό μέτρο προβλεπόμενο στο άρθρο 8 και στο άρθρο 15 παράγραφος 3 της οδηγίας 2003/96/EK εφαρμόζεται εξίσου στο σύνολο του γεωργικού τομέα, η Επιτροπή θεωρεί ότι το μέτρο αυτό μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη του τομέα. Η Επιτροπή μέχρι τώρα έχει λάβει κοινοποιήσεις μόνο για μειώσεις φόρου σε σχέση με τα καύσιμα κινητήρων που χρησιμοποιούνται στην πρωτογενή γεωργική παραγωγή. Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι οι μειώσεις αυτές βασίζονται στις ποσότητες καυσίμων κινητήρων που πράγματι χρησιμοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή (γεγονός που πρέπει να τεκμηριώνεται με τιμολόγια που υποβάλλουν οι γεωργοί) και έχοντας υπόψη τη διάρθρωση του τομέα στην Ευρωπαϊκή Ένωση που αποτελείται από μονάδες μικρής κλίμακας (άνω του 60 % των εκμεταλλεύσεων έχει λιγότερα από 5 εκτάρια χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης), η Επιτροπή θεωρεί ότι το μέτρο αυτό δεν θα νοθεύσει υπέρμετρα τον ανταγωνισμό. Κατά αναλογία, οι φορολογικές απαλλαγές για τα ενεργειακά προϊόντα και την ηλεκτρική ενέργεια που χρησιμοποιούνται στην πρωτογενή γεωργική παραγωγή θα είναι επίσης μάλλον μικρής κλίμακας και, ως εκ τούτου, δεν αναμένεται να επηρεάσουν δυσμενώς τους όρους των συναλλαγών σε βαθμό που να αντικείται στο κοινό συμφέρον.

(168) Είναι πιθανό να έχουν χορηγηθεί, από την έναρξη ισχύος της οδηγίας 2003/96/EK, παράνομες κρατικές ενισχύσεις με τη μορφή φορολογικών απαλλαγών, μειώσεων, διαφοροποίησης και επιστροφών φόρου σε σχέση με την πρωτογενή γεωργική παραγωγή. Εάν πληρούν τους όρους των σχετικών διατάξεων της οδηγίας και δεν έχει εφαρμοστεί διαφοροποίηση φόρου στον τομέα της γεωργίας, πρέπει να κηρυχθούν συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης.

VI.ΣΤ.2. Πολιτική

(169) Η εφαρμογή του ελάχιστου επιπέδου φορολογίας που ορίζεται στον πίνακα Β του παραρτήματος Ι της οδηγίας 2003/96/EK στα προϊόντα που χρησιμοποιούνται ως καύσιμα κινητήρων για τους σκοπούς της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής θα κηρυσσεται συμβατή με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης, εφόσον δεν εφαρμόζεται διαφοροποίηση φόρου στον τομέα της γεωργίας.

(170) Η εφαρμογή μηδενικού επιπέδου φορολογίας στα ενεργειακά προϊόντα και την ηλεκτρική ενέργεια που χρησιμοποιείται για την πρωτογενή γεωργική παραγωγή θα κηρυσσεται συμβατή με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2007 ή οποιαδήποτε άλλη ημερομηνία αποφασίσει το Συμβούλιο, εφόσον δεν εφαρμόζεται διαφοροποίηση φόρου στον τομέα της γεωργίας. Σε περίπτωση τροποποίησης της οδηγίας 2003/96/EK, η παρούσα διάταξη θα αναθεωρηθεί ανάλογα.

(171) Εάν η δυνατότητα εφαρμογής μηδενικού επιπέδου φορολογίας στα ενεργειακά προϊόντα και την ηλεκτρική ενέργεια που χρησιμοποιείται στη γεωργία καταργηθεί από το Συμβούλιο, η κρατική ενίσχυση που συνδέεται με μείωση φόρου βάσει της οδηγίας 2003/96/EK θα κηρυσσεται συμβατή με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης, εάν η εν λόγω μείωση πληροί όλους τους σχετικούς όρους των διατάξεων της οδηγίας και δεν εφαρμόζεται διαφοροποίηση φόρου στον τομέα της γεωργίας.

(172) Παράνομες κρατικές ενισχύσεις που έχουν χορηγηθεί από την έναρξη ισχύος της οδηγίας 2003/96/EK θα κηρυσσονται συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης, εάν πληρούν όλους τους όρους των σχετικών διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου και δεν έχει εφαρμοστεί διαφοροποίηση φόρου στον τομέα της γεωργίας.

VII. ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΑΣΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

VII.A. Εισαγωγή

(173) Δεν υπάρχουν ειδικοί κοινοτικοί κανόνες που διέπουν τις κρατικές ενισχύσεις για τον δασικό τομέα (δασοκομία και δασικές βιομηχανίες)⁽⁵⁵⁾. Πλην όμως, εκτός από τις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει κοινοτικών κανόνων που είναι κοινοί για όλους τους τομείς, ήτοι του κοινοτικού πλαισίου των κρατικών ενισχύσεων στην έρευνα και ανάπτυξη⁽⁵⁶⁾ και των κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων⁽⁵⁷⁾, ορισμένα κοινοτικά κείμενα που διέπουν τις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται για το εμπόριο και τη βιομηχανική παραγωγή εφαρμόζονται και στον δασικό τομέα, ήτοι οι κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2007-2013 και οι κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος⁽⁵⁸⁾. Ο δασικός τομέας

⁽⁵⁵⁾ Για την εφαρμογή των παρούσων κατευθυντήριων γραμμών ο όρος δασοκομία ακολουθεί τον ορισμό της Eurostat (παραγωγή ιστάμενης ξυλείας καθώς επίσης και εξαγωγή και συλλογή δασικών υλών που φυτρώνουν ελεύθερα στο φυσικό περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων προϊόντων τα οποία υφίστανται περιορισμένη επεξεργασία, όπως είναι η ξυλεία για καύσιμα ή για βιομηχανική χρήση).

⁽⁵⁶⁾ ΕΕ C 45 της 17.2.1996, σ. 5.

⁽⁵⁷⁾ Βλ. υποσημείωση 36.

⁽⁵⁸⁾ Βλ. υποσημείωση 19.

μπορεί επίσης να επωφεληθεί από τις ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του κανονισμού *de minimis* που εφαρμόζεται στις βιομηχανικές δραστηριότητες και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001, οι οποίοι δεν εφαρμόζονται στη γεωργική παραγωγή. Επιπλέον, εκτός από τους κανόνες και τα νομικά κείμενα που προαναφέρθηκαν, αποτελεί πάγια πρακτική της Επιτροπής να εγκρίνει κρατικές ενισχύσεις για τη διατήρηση, βελτίωση, ανάπτυξη και συντήρηση των δασών, λόγω της οικολογικής, προστατευτικής και ψυχαγωγικής λειτουργίας του δάσους. Για να καταστεί η πρακτική αυτή διαφανής και να οριστεί το πεδίο εφαρμογής της σε σχέση με τους λοιπούς κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων για τον δασικό τομέα, ενδεικνύεται να καθοριστεί η πολιτική που θα εφαρμόζει η Επιτροπή στις κρατικές ενισχύσεις για τον δασικό τομέα. Κατά τη διαμόρφωση της πολιτικής αυτής, είναι επίσης αναγκαίο να ληφθούν υπόψη οι ενισχύσεις που διατίθενται για μέτρα που στοχεύουν στην αειφορική χρήση δασικής γης βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, ώστε να εξασφαλιστεί συνοχή μεταξύ των κρατικών ενισχύσεων και της συγχρηματοδοτούμενης στήριξης για τη δασοκομία.

VII.B. Ανάλυση

(174) Προκειμένου να καθορίσει τη μελλοντική της πολιτική, η Επιτροπή έλαβε ιδιαίτερα υπόψη της τα ακόλουθα:

- α) κρατικές ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται για τον δασικό τομέα βάσει των κοινοτικών κανόνων που είναι κοινοί είτε για όλους τους τομείς είτε για το εμπόριο και τη βιομηχανία. Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δεν θίγουν τη δυνατότητα εφαρμογής των εν λόγω κανόνων, αλλά πρέπει να περιορίζονται στην έγκριση συμπληρωματικής κρατικής στήριξης για τη δασοκομία, με σκοπό την προαγωγή της οικολογικής, προστατευτικής και ψυχαγωγικής λειτουργίας των δασών, καθώς και την εξασφάλιση συνοχής με τις κρατικές ενισχύσεις για τη γεωργική παραγωγή και τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης·
- β) οι κανόνες του παρόντος κεφαλαίου πρέπει να εφαρμόζονται μόνο στα ζώντα δένδρα και το φυσικό τους περιβάλλον στα δάση και τις λοιπές δασικές εκτάσεις, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων για τη διατήρηση και επαύξηση των οικολογικών και προστατευτικών λειτουργιών των δασών, αλλά και μέτρων για την προαγωγή της χρήσης για αναψυχή και της κοινωνικής και πολιτιστικής διάστασης των δασών. Δεν πρέπει να εφαρμόζονται στις κρατικές ενισχύσεις προς τις δασικές βιομηχανίες ούτε για τη μεταφορά ξυλείας ή για τη μεταποίηση ξύλου ή άλλων δασικών πόρων σε διάφορα προϊόντα ή για την παραγωγή ενέργειας, καθόσον ενίσχυση για τις δραστηριότητες αυτές μπορεί να χορηγηθεί βάσει άλλων κοινοτικών κανόνων·

γ) η Επιτροπή κατά παράδοση δεχόταν κρατικές ενισχύσεις σε ποσοστό μέχρι 100 % των επιλέξιμων δαπανών για μέτρα που προωθούν τη συντήρηση του δασικού περιβάλλοντος, στα οποία περιλαμβάνονται η φύτευση, υλοτόμηση και κλάδευση δένδρων ή η απομάκρυνση των πεσμένων δένδρων, φυτοϋγειονομικά μέτρα και βελτίωση του εδάφους. Οι ενισχύσεις του είδους αυτού πρέπει να

εξακολουθήσουν να γίνονται δεκτές στο μέλλον, εφόσον το κράτος μέλος μπορεί να αποδείξει ότι τα μέτρα συμβάλλουν στη μακροπρόθεσμη αύξηση της δασοκάλυψης, καθώς και στη συντήρηση ή την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας, ενός υγιούς δασικού οικοσυστήματος και της προστατευτικής λειτουργίας των δασών. Ενισχύσεις του είδους αυτού πρέπει επίσης να γίνονται δεκτές για την αποκατάσταση δασών που έχουν υποστεί βλάβες από καταιγίδες, πυρκαγιά, πλημμύρες ή παρόμοια συμβάντα. Σύμφωνα με την πολιτική αυτή, δεν πρέπει να γίνεται δεκτή καμία ενίσχυση για τη βιώσιμη εμπορικά υλοτόμηση ή ανασύσταση μετά από υλοτόμηση ή για τη δημιουργία και συντήρηση οποιασδήποτε φυτείας που δεν παρέχει αποδεδειγμένο περιβαλλοντικό ή ψυχαγωγικό όφελος·

δ) η ανωτέρω πολιτική πρέπει επίσης να εξακολουθήσει να εφαρμόζεται στα μέτρα που προάγουν την ψυχαγωγική χρήση των δασών, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης των οφελών από τη πολυλειτουργική χρήση των δασών, όπως υποδομή επισκεπτών, δασικές οδοί και ενημερωτικό υλικό για τα δάση εν γένει. Προϋπόθεση για την έγκριση των σχετικών ενισχύσεων πρέπει να είναι ότι οι επιλέξιμες δασικές εκτάσεις και υποδομές θα είναι ανοικτές για σκοπούς αναψυχής σε όλους τους χρήστες δωρεάν και ότι το ενημερωτικό υλικό θα περιέχει μόνο γενικές πληροφορίες για τα δάση, αποκλεισμένης κάθε διαφήμισης ή προώθησης προϊόντων ή παραγωγών·

ε) στο παρελθόν η Επιτροπή έχει εγκρίνει ενισχύσεις για την κατάρτιση ιδιοκτητών δασών και δασεργατών με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές για τη γεωργία. Επειδή οι ιδιοκτήτες δασών σε πολλές περιπτώσεις είναι παραγωγοί του τομέα της γεωργίας, η κατάρτιση και οι συμβουλευτικές υπηρεσίες που λαμβάνουν πιθανώς αφορούν τόσο το γεωργικό όσο και το δασοκομικό τμήμα της επιχείρησής τους και οι κανόνες που εφαρμόζονται στις ενισχύσεις για κατάρτιση και παροχή συμβουλών στη γεωργία πρέπει να εφαρμόζονται και στη δασοκομία. Η αρχή αυτή πρέπει επίσης να εφαρμόζεται και στις ενισχύσεις προς δασοκομικές ενώσεις, δεδομένου ότι η Επιτροπή έχει εγκρίνει στο παρελθόν παρόμοιες ενισχύσεις με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές για τη γεωργία, αλλά και στις ενισχύσεις για πιλοτικά έργα και έργα επίδειξης στον τομέα της δασοκομίας, καθώς και για την αγορά δασικής γης·

στ) για να έχουν συνοχή οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις που αφορούν τη δασοκομία με τις πολιτικές αγροτικής ανάπτυξης, οι ενισχύσεις για δασοκομικά μέτρα που πληρούν τους όρους των άρθρων 43-49 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 πρέπει να εγκρίνονται βάσει του παρόντος κεφαλαίου.

VII.Γ. Πολιτική για τη δασοκομία

(175) Για να συμβάλει στη συντήρηση και βελτίωση των δασών και για να προαγάγει την οικολογική, προστατευτική και ψυχαγωγική λειτουργία τους, η Επιτροπή θα κηρύσσει τις κρατικές ενισχύσεις σε ποσοστό μέχρι 100 % συμβατές με το

άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης για τις κάτωθι επιλέξιμες δαπάνες, εφόσον το κράτος μέλος μπορεί να αποδείξει ότι τα μέτρα αυτά συμβάλλουν άμεσα στη διατήρηση ή αποκατάσταση της οικολογικής, προστατευτικής και ψυχαγωγικής λειτουργίας των δασών, της βιοποικιλότητας και ενός υγιούς δασικού οικοσυστήματος:

- α) φύτευση, κλάδευση, αραίωση και υλοτόμηση δένδρων και λοιπής βλάστησης σε υφιστάμενα δάση, απομάκρυνση των πεσμένων δένδρων, καθώς και αποκατάσταση δασών που έχουν υποστεί βλάβες από ατμοσφαιρική ρύπανση, ζώα, καταιγίδες, πυρκαγιά, πλημμύρες ή παρόμοια συμβάντα, και τα έξοδα σχεδιασμού των εν λόγω μέτρων, εφόσον ο πρωταρχικός στόχος των μέτρων αυτών είναι η συμβολή στη διατήρηση ή την αποκατάσταση του δασικού οικοσυστήματος και της βιοποικιλότητας ή του παραδοσιακού τοπίου. Ωστόσο, δεν μπορεί να χορηγείται ενίσχυση για υλοτόμηση, της οποίας πρωταρχικός σκοπός είναι η βιώσιμη εμπορικά εξαγωγή ξυλείας, ή για ανασύσταση, στις περιπτώσεις όπου τα υλοτομημένα δένδρα αντικαθίστανται από ισοδύναμα. Μπορεί επίσης να χορηγείται ενίσχυση για μέτρα δάσωσης, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων σχεδιασμού, με σκοπό την αύξηση της δασοκάλυψης, την προώθηση της βιοποικιλότητας, τη δημιουργία δασικών εκτάσεων για αναψυχή, την καταπολέμηση της διάβρωσης και της απερήμωσης ή την προώθηση ανάλογης προστατευτικής λειτουργίας του δάσους. Ενίσχυση για την αύξηση της δασοκάλυψης μπορεί να χορηγείται μόνο και αποδεδειγμένους περιβαλλοντικούς λόγους, όπως χαμηλή υφιστάμενη δασοκάλυψη ή δημιουργία συνεχόμενων δασικών εκτάσεων· δεν μπορεί να χορηγείται για δάσωση με είδη βραχυπρόθεσμων καλλιιεργειών. Οι δασικές εκτάσεις που δημιουργούνται για αναψυχή πρέπει να είναι ανοικτές στο κοινό δωρεάν για χρήση για σκοπούς αναψυχής. Η πρόσβαση μπορεί να περιοριστεί, εάν είναι απαραίτητο για την προστασία ευαίσθητων περιοχών.
- β) διατήρηση και βελτίωση της ποιότητας του εδάφους στα δάση και εξασφάλιση ισορροπημένης και υγιούς ανάπτυξης των δένδρων. Τα μέτρα μπορούν να περιλαμβάνουν βελτίωση του εδάφους με λίπανση και άλλες αγωγές για τη διατήρηση της φυσικής ισορροπίας του, τη μείωση της υπέρμετρης πυκνότητας βλάστησης και την εξασφάλιση επαρκούς συγκράτησης ύδατος και ορθής αποστράγγισης. Η ενίσχυση μπορεί να καλύπτει τα έξοδα σχεδιασμού των μέτρων αυτών. Τα μέτρα πρέπει να μη μειώνουν τη βιοποικιλότητα, να μη προκαλούν απόπλυση θρεπτικών συστατικών ούτε να επηρεάζουν δυσμενώς τα φυσικά υδατικά οικοσυστήματα ή τις ζώνες προστασίας υδάτων.
- γ) πρόληψη, εξάλειψη και αντιμετώπιση των επιβλαβών οργανισμών, των βλαβών από επιβλαβείς οργανισμούς και των ασθενειών των δένδρων, πρόληψη και αντιμετώπιση των βλαβών από ζώα, καθώς και στοχοθετημένα μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της κατασκευής και συντήρησης οδών και άλλης υποδομής, για την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών. Οι επιλέξιμες δαπάνες μπορούν να περιλαμβάνουν προληπτικά και θεραπευτικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της προετοιμασίας του εδάφους για αναφύτευση, καθώς και τα προϊόντα, τις συσκευές και τα υλικά που είναι αναγκαία για τα μέτρα αυτά. Οι βιολογικές και μηχανικές μέθοδοι πρόληψης και αντιμετώπισης πρέπει να προτιμώνται κατά τη χορήγηση της ενίσχυσης, εκτός εάν μπορεί να αποδειχθεί ότι οι μέθοδοι αυτές δεν αρκούν για την καταπολέμηση της συγκεκριμένης ασθένειας ή επιβλαβούς οργανισμού. Μπορεί να χορηγείται ενίσχυση για την κάλυψη της απώλειας φυτικού κεφαλαίου και για τις δαπάνες ανασύστασης μέχρι την αγοραία αξία του κεφαλαίου που καταστρέφεται με διαταγή των αρχών για την καταπολέμηση της συγκεκριμένης ασθένειας ή επιβλαβούς οργανισμού ή του κεφαλαίου που έχει καταστραφεί από ζώα. Κατά τον υπολογισμό της αγοραίας αξίας της απώλειας προσαύξησης, μπορεί να ληφθεί υπόψη η δυνητική προσαύξηση του καταστρεφόμενου φυτικού κεφαλαίου μέχρι τη συνήθη ηλικία υλοτόμησης.
- δ) αποκατάσταση και συντήρηση φυσικών μονοπατιών, στοιχείων και χαρακτηριστικών του τοπίου και του φυσικού ενδιαφέροντος ζώων, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων σχεδιασμού.
- ε) κατασκευή, βελτίωση και συντήρηση δασικών οδών, υποδομής επισκεπτών που περιλαμβάνει διευκολύνσεις για άτομα με ειδικές ανάγκες, σήμανσης, παρατηρητηρίων και παρόμοιων κατασκευών, καθώς και τα έξοδα σχεδιασμού, εφόσον τα δάση και η υποδομή είναι ανοικτά στο κοινό δωρεάν για σκοπούς αναψυχής. Η πρόσβαση σε δάση και υποδομή μπορεί να περιοριστεί, εάν είναι απαραίτητο για την προστασία ευαίσθητων περιοχών ή για τη διασφάλιση της ορθής και ασφαλούς χρήσης της υποδομής.
- στ) δαπάνες για ενημερωτικό υλικό και δραστηριότητες όπως σεμινάρια, εκδηλώσεις δημοσίων σχέσεων και πληροφόρηση μέσω των έντυπων και ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης, που αφορούν τη διάδοση γενικών πληροφοριών για τα δάση. Οι στηριζόμενες ενέργειες και υλικά δεν επιτρέπεται να περιέχουν αναφορές σε κατονομαζόμενα προϊόντα ή παραγωγούς ή να προωθούν τα εγχώρια προϊόντα.
- ζ) το κόστος αγοράς δασικής γης που χρησιμοποιείται ή πρόκειται να χρησιμοποιηθεί ως περιοχή προστασίας της φύσεως. Η χρήση της εν λόγω δασικής γης για σκοπούς προστασίας της φύσεως πρέπει να διασφαλίζεται πλήρως και μόνιμως, μέσω νομοθετικής ή συμβατικής υποχρέωσης.
- (176) Η Επιτροπή θα κηρύσσει τις κρατικές ενισχύσεις για τη δάσωση γεωργικής ή μη γεωργικής γης, την εγκατάσταση γεωργοδασοκομικών συστημάτων σε γεωργική γη, τη χορήγηση ενισχύσεων Natura 2000 και δασοπεριβαλλοντικών ενισχύσεων, την αποκατάσταση του δασοκομικού δυναμικού και την καθιέρωση ενεργειών πρόληψης, καθώς και τις μη παραγωγικές επενδύσεις συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, εφόσον οι ενισχύσεις πληρούν τις προϋποθέσεις των άρθρων 43-49 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 και δεν υπερβαίνουν την ανώτατη ένταση που προβλέπεται από τις διατάξεις αυτές.

(177) Η Επιτροπή θα εγκρίνει κρατικές ενισχύσεις για το πρόσθετο κόστος και το διαφυγόν εισόδημα που οφείλεται στη χρήση φιλικής για το περιβάλλον δασοκομικής τεχνολογίας που υπερκαλύπτει τις σχετικές υποχρεωτικές απαιτήσεις, εάν ο ιδιοκτήτης του δάσους αναλάβει εθελοντική δέσμευση σχετικά με τη χρήση της ως άνω τεχνολογίας και η δέσμευση πληροί τους όρους του άρθρου 47 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005. Οι ενισχύσεις οι οποίες υπερβαίνουν τα ποσά που καθορίζονται στο παράρτημα του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 κηρύσσονται καταρχήν συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, μόνον εάν χορηγούνται για αποδεδειγμένο πρόσθετο κόστος ή/και διαφυγόν εισόδημα, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, λαμβανομένων υπόψη ειδικών περιστάσεων που πρέπει να αιτιολογούνται δεόντως, για δεσμεύσεις οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα ευαπόδεικτη και σημαντική θετική επίπτωση στο περιβάλλον.

(178) Η Επιτροπή θα κηρύσσει τις κρατικές ενισχύσεις για την αγορά δασικής γης συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, εφόσον η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει την προβλεπόμενη [στο άρθρο 4 του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορίες] για την αγορά γεωργικής γης.

(179) Η Επιτροπή θα κηρύσσει τις κρατικές ενισχύσεις για την κατάρτιση ιδιοκτητών δασών και δασεργατών και για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών από τρίτους, συμπεριλαμβανομένης της εκπόνησης επιχειρηματικών σχεδίων, σχεδίων δασοκομικής διαχείρισης και μελετών σκοπιμότητας, καθώς και για τη συμμετοχή σε διαγωνισμούς, εκθέσεις και πανηγύρεις συμβατές με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, εφόσον οι ενισχύσεις πληρούν τις προϋποθέσεις [του άρθρου 15 του μελλοντικού κανονισμού απαλλαγής].

(180) Η Επιτροπή θα εγκρίνει κρατικές ενισχύσεις για τη σύσταση δασοκομικών ενώσεων, εφόσον οι ενισχύσεις πληρούν τις προϋποθέσεις [του άρθρου 9 του μελλοντικού κανονισμού απαλλαγής].

(181) Η Επιτροπή θα εγκρίνει κρατικές ενισχύσεις για δραστηριότητες που αφορούν την εκλαίκευση νέων τεχνικών, όπως εύλογα, μικρής κλίμακας πιλοτικά έργα ή έργα επίδειξης, εφόσον οι ενισχύσεις πληρούν τις προϋποθέσεις του σημείου 107 των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών.

(182) Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δεν θίγουν τη δυνατότητα εφαρμογής στον δασικό τομέα άλλων κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων που εφαρμόζονται σε όλους τους τομείς ή στο εμπόριο και τη βιομηχανία.

VIII. ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

VIII.A. Κοινοποίηση

(183) Με την επιφύλαξη των κατωτέρω σημείων, όλα τα νέα καθεστώτα ενισχύσεων και όλες οι νέες μεμονωμένες ενισχύσεις πρέπει να κοινοποιούνται στην Επιτροπή, πριν τεθούν σε εφαρμογή, σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 3 της Συνθήκης και τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 88 της συνθήκης ⁽⁵⁹⁾. Αυτό δεν ισχύει για τις ενισχύσεις οι οποίες καλύπτονται από ένα από τους κανονισμούς απαλλαγής που έχουν εκδοθεί από την Επιτροπή βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 994/98 του Συμβουλίου της 7ης Μαΐου 1998 για την εφαρμογή των άρθρων 92 και 93 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σε ορισμένες κατηγορίες οριζόντιων κρατικών ενισχύσεων ⁽⁶⁰⁾.

(184) Σύμφωνα με το άρθρο 89 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, δεν απαιτείται χωριστή κοινοποίηση κατά το άρθρο 88 παράγραφος 3 της Συνθήκης όσον αφορά κρατικές ενισχύσεις που προορίζονται για την παροχή συμπληρωματικής χρηματοδότησης για μέτρα αγροτικής ανάπτυξης, για τα οποία χορηγείται κοινοτική στήριξη, με την προϋπόθεση ότι η εν λόγω ενίσχυση έχει κοινοποιηθεί στην Επιτροπή και έχει εγκριθεί από αυτή σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού, στο πλαίσιο του προγραμματισμού που αναφέρεται στον εν λόγω κανονισμό.

(185) Για να υπαχθούν στην εξαίρεση αυτή, τα σχετικά μέτρα πρέπει και τα ίδια να πληρούν όλες τις ουσιαστικές προϋποθέσεις για τις κρατικές ενισχύσεις, και ιδίως τις επιλέξιμες δαπάνες και τις εντάσεις ενίσχυσης που προβλέπονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές. Το ποσό συμπληρωματικής κρατικής ενίσχυσης που κατανέμεται σε καθένα από αυτά πρέπει να προσδιορίζεται σαφώς στο σχέδιο αγροτικής ανάπτυξης, σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού εφαρμογής για την αγροτική ανάπτυξη. Η έγκριση του σχεδίου από την Επιτροπή θα καλύπτει μόνο τα μέτρα που έχουν προσδιοριστεί με τον τρόπο αυτό. Οι κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται για άλλα μέτρα, είτε περιλαμβάνονται είτε όχι στο σχέδιο, ή τα μέτρα τα οποία υπόκεινται σε διαφορετικούς όρους από τους προβλεπόμενους στο σχέδιο, πρέπει να κοινοποιούνται χωριστά στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 3.

(186) Επιπλέον, η έγκριση του σχεδίου από την Επιτροπή θα καλύπτει μόνο το ποσό της ενίσχυσης που αναφέρεται από το κράτος μέλος.

(187) Οι ίδιοι κανόνες εφαρμόζονται αναλόγως και στις τροποποιήσεις των σχεδίων αγροτικής ανάπτυξης.

⁽⁵⁹⁾ ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε με την πράξη προσχώρησης του 2003.

⁽⁶⁰⁾ ΕΕ L 142 της 14.5.1998, σ. 1.

VIII.B. Διάρκεια των καθεστώτων

(188) Βάσει των κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας που εφαρμόζονταν κατά την περίοδο 2000–2006, η Επιτροπή έχει κάνει δεκτές κοινοποιήσεις για καθεστώτα κρατικών ενισχύσεων απεριόριστης διάρκειας. Αυτό μπορεί να δημιουργήσει έλλειψη διαφάνειας, ιδίως όταν ένα μέτρο ενίσχυσης δεν χρησιμοποιείται επί σειρά ετών. Δυσχεραίνει επίσης την τακτική επισκόπηση όλων των υφισταμένων καθεστώτων από την Επιτροπή.

(189) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή στο μέλλον θα εγκρίνει μόνο καθεστώτα περιορισμένης διάρκειας. Καθεστώτα που καλύπτουν κρατικές ενισχύσεις για μέτρα, τα οποία μπορούν επίσης να τύχουν συγχρηματοδότησης βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, πρέπει να περιορίζονται στη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού 2007–2013. Τα άλλα καθεστώτα ενισχύσεων δεν πρέπει να εφαρμόζονται για διάστημα μεγαλύτερο της επταετίας.

VIII.Γ. Ετήσιες εκθέσεις

(190) Το άρθρο 21 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 υποχρεώνει τα κράτη μέλη να υποβάλλουν στην Επιτροπή ετήσιες εκθέσεις σχετικά με όλα τα υφιστάμενα καθεστώτα ενισχύσεων, για τα οποία δεν έχει επιβληθεί ειδική υποχρέωση υποβολής εκθέσεων με εγκριτική υπό όρους απόφαση. Οι λεπτομέρειες καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Επιτροπής, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ⁽⁶¹⁾.

(191) Η Επιτροπή διατηρεί το δικαίωμα να ζητεί συμπληρωματικές πληροφορίες για τα υφιστάμενα καθεστώτα ενισχύσεων κατά περίπτωση, όταν αυτό είναι απαραίτητο για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της δυνάμει του άρθρου 88 παράγραφος 1 της Συνθήκης.

(192) Στις περιπτώσεις που δεν υποβάλλονται ετήσιες εκθέσεις σύμφωνα με τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές, η Επιτροπή μπορεί να ενεργήσει σύμφωνα με το άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999.

(193) Όσον αφορά τις ετήσιες εκθέσεις που υποβάλλουν τα κράτη μέλη, η Επιτροπή θα λάβει τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλίσει μεγαλύτερη διαφάνεια στην πληροφόρηση σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις στον γεωργικό τομέα.

VIII.Δ. Εφαρμογή σε νέες ενισχύσεις

(194) Η Επιτροπή θα εφαρμόζει τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές στις νέες κρατικές ενισχύσεις από την 1η Ιανουαρίου 2007. Οι κοινοποιήσεις που εκκρεμούν την 31η Δεκεμβρίου 2006 θα αξιολογηθούν σύμφωνα με τις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις που εφαρμόζονταν στον τομέα της γεωργίας κατά την ημερομηνία κοινοποίησης της ενίσχυσης. Με εξαίρεση τα μέτρα που

αναφέρονται στο σημείο 195, από την 1η Ιανουαρίου 2007 η Επιτροπή δεν θα εφαρμόζει πλέον τα ακόλουθα κείμενα:

α) κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας

β) κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές περί κρατικών ενισχύσεων που αφορούν στην διαφήμιση προϊόντων που παρατίθενται στο παράρτημα Ι της συνθήκης ΕΚ και ορισμένων προϊόντων εκτός παραρτήματος Ι⁽⁶²⁾.

γ) κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για εξετάσεις ΜΕΒ, νεκρά ζώα στην εκμετάλλευση και σφαγαιοπαρρίμματα⁽⁶³⁾. Η αντικατάσταση του κειμένου αυτού δικαιολογείται για λόγους βελτίωσης των κανονιστικών διατάξεων, διότι οι ουσιαστικοί κανόνες των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών έχουν περιληφθεί στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές. Ωστόσο, για τις παράνομες ενισχύσεις που έχουν χορηγηθεί πριν από την έναρξη ισχύος των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να εφαρμόζει τις διατάξεις περί παρανόμων ενισχύσεων που περιλαμβάνονται στα σημεία 43 και επόμενα των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών.

δ) ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά κρατικές ενισχύσεις για επιδοτούμενα βραχυπρόθεσμα δάνεια στη γεωργία («πιστώσεις διαχείρισεως»)⁽⁶⁴⁾.

VIII.Ε. Υφιστάμενα μέτρα κρατικών ενισχύσεων σύμφωνα με την Πράξη Προσχώρησης του 2003

(195) Για την αξιολόγηση των καθεστώτων ενισχύσεων και των μεμονωμένων ενισχύσεων που θεωρούνται υφιστάμενες ενισχύσεις σύμφωνα με το σημείο 4 του κεφαλαίου 4 του παραρτήματος IV της Πράξης Προσχώρησης του 2003⁽⁶⁵⁾, οι κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας που εφαρμόζονταν την 31η Δεκεμβρίου 2006 θα παραμείνουν σε εφαρμογή έως τις 31 Δεκεμβρίου 2007, με την επιφύλαξη του σημείου 196, υπό τον όρο ότι οι ενισχύσεις αυτές συμμορφώνονται προς τις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές έως τις 30 Απριλίου 2007 το αργότερο.

VIII.ΣΤ. Προτάσεις για κατάλληλα μέτρα

(196) Σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 1 της συνθήκης, η Επιτροπή προτείνει να τροποποιήσουν τα κράτη μέλη τα υφιστάμενα σε αυτά καθεστώτα ενισχύσεων, ώστε να συμμορφωθούν με τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές έως τις 31 Δεκεμβρίου 2007 το αργότερο, με εξαίρεση τα υφιστάμενα καθεστώτα ενισχύσεων για επενδύσεις συναφείς με τη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων, τα οποία θα πρέπει να καταργηθούν έως την 31η Δεκεμβρίου 2008 το αργότερο, και για επενδύσεις που αφορούν την αγορά γης σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, τα οποία πρέπει να τροποποιηθούν, ώστε να συμμορφωθούν με τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές έως τις 31 Δεκεμβρίου 2009.

⁽⁶²⁾ ΕΕ C 252 της 12.9.2001, σ. 5.

⁽⁶³⁾ ΕΕ C 324 της 24.12.2002, σ. 2.

⁽⁶⁴⁾ Βλ. υποσημείωση 53.

⁽⁶⁵⁾ ΕΕ L 236 της 23.9.2003, σ. 797.

⁽⁶¹⁾ ΕΕ L 140 της 30.4.2004, σ. 1. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1627/2006 (ΕΕ L 302 της 1.11.2006, σ. 10).

(197) Τα κράτη μέλη καλούνται να επιβεβαιώσουν εγγράφως, το αργότερο έως την 28η Φεβρουαρίου 2007, ότι αποδέχονται τις εν λόγω προτάσεις για κατάλληλα μέτρα.

(198) Σε περίπτωση που ένα κράτος μέλος παραλείψει να επιβεβαιώσει εγγράφως τη συμφωνία του πριν από την ανωτέρω ημερομηνία, η Επιτροπή θα εφαρμόσει το άρθρο 19 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 και, εάν είναι αναγκαίο, θα κινηθεί τις διαδικασίες που αναφέρονται στην εν λόγω διάταξη.

VIII.Z. Λήξη ισχύος

(199) Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές εφαρμόζονται έως τις 31 Δεκεμβρίου 2013. Η Επιτροπή μπορεί να τις τροποποιήσει πριν από την εν λόγω ημερομηνία, για σημαντικούς λόγους που άπτονται της πολιτικής ανταγωνισμού ή της γεωργικής πολιτικής ή της πολιτικής για την υγεία των ανθρώπων και των ζώων ή προκειμένου να ληφθούν υπόψη άλλες κοινοτικές πολιτικές ή διεθνείς δεσμεύσεις.